

EUGENE O'NEILL

(1888–1953)

MĒNULIS LIKIMO POSŪNIAMS

Keturių veiksmų pjesė

(1943)

Vertė

V. ČEPAITIS

VEIKĖJAI

Džozi Hogen

Filas Hogenas – jos tėvas

Maikas Hogenas – jos brolis

Džemsas Taironas

T. Stedmanas Harderis

Veiksmo vieta ir laikas

Pirmas veiksmas: Ferma, 1923 m., rugsėjo pradžia. Apie vidudienį.

Antras veiksmas: Ten pat, tačiau matyti namų gyvenamasis kambarys. Tos pat dienos 11 val. vakaro.

Trečias veiksmas: Ten pat, kur pirmojo. Tarp antro ir trečio veiksmo nėra laiko tarpo.

Ketvirtas veiksmas: Ten pat. Rytojaus dienos apyaušris.

Pjesės veiksmas vyksta Konektikuto valstijoje, fermerio-nuomininko Filo Hogeno namuose nuo 1923 m. rugsėjo mėnesio pradžios, 12 val. dienos, iki sekančio ryto apyaušrio. Negalima pasakyti, kad tas namas būtų Amerikos architektūros pavyzdys, derintųsi prie kraštovaizdžio. Krenta į akis, kad jį perkėlė į dabartinę vietą. Senas lentinis dengtas skiedromis barakas su plytų kaminu riogso ant metro aukščio pamatų, sukrautų iš rąstų. Mūsų matomoje sienoje iškirsti langai – du pirmame ir vienas antrame aukšte. Nei langinių, nei užuolaidų nėra. Kiekviename lange išmuštas bent vienas stiklas ir skylės užtaisytos kartonu. Kadaisė namas buvo išdažytas šlykščiai geltona spalva su rudais apvadais, tačiau nuo darganų sienos išbluko ir patamsėjo, jas išmargino citrinų spalvos purvinos dėmės. Už kairiojo kampo matyti priebučio laipteliai. Dar labiau bjauroja namą vieno aukšto priestatas iš dešinės pusės. Dvylikos pėdų ilgio ir šešių aukščio kambarėlj-miegamąjį – Džozė Hogen tikriausiai surentė pati. Jo sienos ir nuožulnus stogas apkalti pilku toliu. Prie pat namo sienos kambarėlyje įtaisytos durys – trys nedažytų lentų pakopos nusileidžia tiesiai ant žemės. Į dešinę nuo durų – langelis. Ištryptas takas nuo laiptelių vingiuoja pro augančią dešinėje kriaušę į nušienautą pievą ir į mišką. Kairėje tas pats takas veda į keliuką, kuris nuo plento (už kokio šimto metrų į kairę) pro namo priebutį vingiuoja per apleistą obelų sodą prie daržinės.

PIRMAS VEIKSMAS

Greitai bus vidurdienis. Šviesi ir karšta diena. Atsidaro mažojo kambarėlio durys, susikūprinusi, kad neužkliūtų galva už staktos, išeina Džozis. Ji tokia augalota, kad tas iš karto krenta į akis (jos ūgis – šimtas aštuoniasdešimt centimetrų, svoris – maždaug 85 kilogramai). Džozis pečiai platūs, krūtys didelės, standžios, juosmuo, palyginus su pečiais ir šlaunimis, plonas. Ilgos, gražios rankos nuostabiai galingos, nors raumenys ir nekrinta į akis. Kojos irgi tokios. Džozis drūtesnė už bet kurį vyrą, išskyrus tikrus milžinus, ir pajėgia dirbti juodą darbą už du. Tačiau ji neturi jokių vyriškų bruožų. Ji – moteris nuo galvos iki kojų. Jos veidas byloja, kad ji – airė: trumpa apatinė lūpa, mažas nosis, tankūs juodi antakiai, šiurkštūs kaip arklio karčiai, juodi plaukai, šviesi, nors nudegusi strazdanota oda, nuostabiai žavi šypsena, lygūs balti dantys. Ji vilki pigaus mėlyno kartūno suknelę, jos basos kojos žemėtos, padai surambėję. Nulipus nuo laiptelių, ji eina prie namo kairiojo kampo ir žiūri į daržinės pusę. Paskui, žvalgydamasi, eina į dešinę.

DŽOZIS. Na, ačiū dievui! (*Grįžta prie savo laiptelių*)

Dešinėje pasirodo jos brolis – MAIKAS. (Maikui Hogenui – dvidešimt metų, jis dešimčia centimetrų žemesnis už seserį, tvirtai sudėtas, tačiau greta jos atrodo visiškai menkai. Jo išvaizda kaip prasčioko airio: veido išraiška tai nepatenkinta, tai apdairiai gudri, tai dievobaiminga. Nė minutei jis neužmiršta esąs pamaldus katalikas, vykdamas visus dievo įsakymus ir todėl pilnas viešpaties apvaizdos šioje ašarų pakalnėje, kurioje tiek daug prakeiktų nusidėjėlių – protestantų ir blogų katalikų. Trumpai tariant, Maikas yra airių puritono amerikietiškas variantas. Jis – menkavertis ir labai nemalonus jaunuolis. Vilki purviną kombinezoną, išblukusius rudus marškinius. Rankose laiko šakes.)

DŽOZIS. Tau dar atsirūgs, nepaslinkšiau! Sakiau gi, kad baigtum iki pusės dvyliktos!

MAIKAS. Niekaip negalėjau anksčiau prasmukti, jis gi nuolat žvairuoja į mane iš už daržinės kampo, neduoda man net atsipūsti! Teko palūkėti – ačiū dievui, dabar nusirioglinu į kiaulidę. (*Su pagieža*) Ten jo ir vieta, to seno kuilio! (*Džozis stebėtinais vikriais tvojais antausis. Ji nenorėjo rimtai jo mušti, bet Maikas vos nenuvirto, paleido iš rankų šakes, užvertė galvą ir bailiai sucypė*). Nesimušk, Džozis! Na ko tu mušiesi!

DŽOZIS (Negarsiai). O tu jo nekoneveik. Jis mano tėvas, aš jį myliu.

MAIKAS (Atsitraukęs tolėliau, piktai). Abu labu tokiu! Tėvas – tironas, duktė – mušeika.

DŽOZIS (Geraširdiškai). Na ir ačiū dievui. Žinok, jei aš tau užtvočiau, gulėtum paslikas kaip kaladė. Mažumėlę paglosčiau, kad atsikvošėtum. Užtat jis, jei tik sužinos, kad nori pasprukti, mirtinai primuš. Tempk lagaminą. Aš sudėjau daiktus. Pas mane už durų stovi, uždengtas švarku. Greičiau, o aš pažiūrėsiu, ką gi jis ten veikia.

Džozis dingsta už namo kampo. Maikas įeina į jos kambarį ir grįžta, nešinas senu švarku ir pigiu, kietai prikimštu sakvojažu. Džozis grįžta.

Kol kas nematyti.

Maikas padeda sakvojažą ir velkasi švarką.

Visą tavo mantą sukroviau. Gerąjį kostiumą apsiliksi arba stoties išvietėje arba traukinyje, tik neužmiršk nusiprausti. Tikiuosi, kad nori padoriai atrodyti, atvažiuojęs pas brolių Tomą?

(Pasityčiodama) Mūsų broliukas nepėsčias, policijos seržantu dirba. Gal ir tave ten įtaisys. Tu ten pritapsi. Taip ir matau: tempi girtuoklį į nuovadą ir porini jam apie girtuokliavimo žalą. Na o jei Tomas tau darbo neras, jis perduos tave broliukui Džonui, garbingam barmenui. Nebijok, Džonas tave jau išmokys savo amato! Būsi ne barmenas, o tiesiog lobis: iš kasos nevogsi, pats – nė lašelio, užtat nespės klientas įsilinksminti, kai tu jau varai jį namo. *(Atsidūsta)* Ką ir bekalbėti. Kaip gimei kunigų numylėtiniu, tai ir numirsi.

MAIKAS. Ką gi. Juokis, juokis, kad aš stengiuosi elgtis padoriai.

DŽOZI. Tu baisiau negu padorus. Tu – vaikščiojanti dorybė.

MAIKAS. Tebūnie taip, o juk niekas to nepasakys apie... *(Nutyla – ne tiek iš drovumo, kiek iš baimės)*

DŽOZI *(Linksmi).* Apie mane? Tikrai nepasakys. Ir net nepagalvos! *(Pašaipiai)* Žinau, kaip sunku tau buvo gyventi su seserimi, apie kurią visa apylinkė liežuvauja.

MAIKAS. Atsimink, kad ne aš pirmas pradėjau. Nenoriu atsisveikindamas su tavim pyktis. Nebijok, aš visas tavo nuodėmes atpirksiu maldomis.

DŽOZI *(Storžieviškai).* Uch! Eik po velnių su visom savo maldom!

MAIKAS *(Įsižeidęs).* Einu. *(Čiumpa sakvojažą)*

DŽOZI *(Švelniau).* Palūkėk. *(Prieina prie jo)* Neširsk, kad aš ką ne taip pasakau, Maikai. Man gaila, kad tu išeiini, bet tau bus geriau. Užtat ir padedu tau dingti, kaip padėjau ir Tomui, ir Džonui. Tu gi su seniū nesusidorosi, tas senas velnias amžinai tavimi ars ir akės. Linkiu tau laimės. Tu prasimuši į žmones, tesaugo tave viešpats. *(Jos balsas visai sušvelnėjo, mirksėdama ji šluosto ašaras. Ji bučiuoja brolių, o paskui, pasirausęs suknelės kišenėje, ištraukia kelis dolerių popierėlius ir bruka jam į ranką)* Še mažutę dovanėlę prie tų pinigų bilietui. Nušvilčiau iš jo žaliojo kapšelio – tai pasius, kai sužinos! Nieko, aš su juo susitvarkysiu!

MAIKAS *(Pavydžiai).* Tu jį moki tvarkyti! Tik tu viena. *(Susijaudinęs, su padėka)* Ačiū, Džozi. Tu gera. *(Staiga atsiminęs dievo baimę)* Bet juk aš negaliu imti vogtų pinigų!

DŽOZI. Nebūk kvailis negu esi iš tikrųjų. Nuramink savo sąžinę – jis gi tau nė karto nemokėjo už darbą, štai tu ir pasiėmei savo pinigų.

MAIKAS. Teisybė. Pinigai mano. *(Įsideda dolerius į kišenę)*

DŽOZI. Na, mauk, nes pražiopsosi tramvajų. Ir neužmiršk, kad iš traukinio reikia išlipti Bridžporte. Perduok linkėjimus Tomui ir Džonui. Ne, turbūt, neverta. Jiedu man jau kelis metus laiškų nerašo. Geriau pliaukštelk jiems nuo manęs atsakančiai per subinę.

MAIKAS. Kaip tu šneki? Tu gi moteris, o blevyzgoji kaip senis.

DŽOZI *(Piktai).* Baik pamokslus, nes niekad neišvažiavosi!

MAIKAS. Tu gi nė kiek ne geresnė už jį. Jis tave visų tų eibių išmokė. Amžinai galvoja, kaip ką nors apmauti, kam parduoti raišą kuiną, sergančią kiaulę ar telyčaitę – apgydo šiek tiek, dėl akių, ir parduoda. Argi čia ne vagystė? O tu jam padedi.

DŽOZI. Žinoma! Tiek būna juoko!

MAIKAS. Tu turi ištekėti, įsigyti savo namus, mesti tą lūšną, nebesielgti kaip paskutinė begėdė. *(Patylėjęs, piktai)* Taip, nelengva rasti padorų žmogų, kuris tave vestų.

DŽOZI. O man padoraus ir nereikia! Nuo padorių tik žiovilys ima. Stuobriai jie – kaip tu. Manai, aš noriu tekėti, didelis džiaugsmas susirišti su vienu vyru visam gyvenimui!

MAIKAS (*Su gudria šypsenėle*). Net su Džimu Taironu, ką?

Džozi tylėdama žiūri į jį.

Aš gi žinau, kad tu svajoji apie turtuolį, o Džimas turės krūvą pinigų, kai gaus palikimą. (*Pasityčiodamas*) Gal sakysi, kad tas net į galvą tau nebuvo atėję? Meluok sveika!

DŽOZI (*Su panieka*). Manai, kad aš noriu prisivilioti Džimą?

MAIKAS. Jis dar galutinai neišprotėjo. O gal tu tikiesi jį pričiuoti, kai jis bus mirtinai nusilakęs?.. Meluok ką nori, o aš galvą dedu, kad tu nutarei jį pagauti – senis tave apšvietė. Gal jis tikisi užklupti judu su Džimu, pasiėmęs liudininkus ir šautuvą – prigąsdinti kaip reikiant...

DŽOZI (*Tvardydamasi*). Mat, ką sugalvojai! Nesuk dėl to galvos, nes dar makaulę ims sopėti!

MAIKAS. Senis gali imtis bet kokios apgavystės. O ir tu, atleisk viešpatie, nepėsčia. Tu gi niekad negalvojai apie savo garbę, ne per daug esi išranki vyrų atžvilgiu. Gal ne taip? Sakysi, kad meluoju.

DŽOZI. Ne, nesakysiu. (*Grasindama*) O dabar – užsičiaupk. Aš tyliu, nes noriu taikiai atsisveikinti. (*Pakyla*) Bet ir mano kantrybė greit baigsis.

MAIKAS (*Paskubomis*). Palauk, leisk baigti, nėra čia ko pykti. Norėjau pasakyti, kad šį kartą linkiu tau sėkmės. Mane tavo Džimas Taironas vėmti verčia – ir jo lotyniški posakiai, ir kilnus išsiauklėjimas, ir pasipūtimas. Galima pagalvoti, kad, palyginus su juo, aš ne žmogus, o galvijas. O kas jis toks? Girtuoklėlis, per visą gyvenimą piršto nepajudino. Tik teatre komedijas vaidino – kol buvo gyvas jo tėvas ir duodavo jam darbo. Aš jau pasimelsiu, kad tu jį nutvertum, o paskui aptuštintum iki paskutinio cento.

DŽOZI (*Grasinančiai žengia prie jo*). Dar žodis, ir... (*Su panieka*) Ech tu, glinda! Taušk liežuvium, kol neatėjo tėvas ir neišbūgnijo tavo menką dūšelę. Ne, geriau lai jis tavęs nepagauna, per daug jau tu man įgrisai. (*Storžieviškai*) Nagi, nešdinkis! Manai, plepy, kad jis iki vakaro liuobs kiaules? (*Eina dešinèn ir žiūri už kampo. Išsigandusi*) Štai jis! Eina pro svirną!

Maikas, siaubo apimtas, čiumpa sakvojažą, bėga už kampo ir dingsta miške.

(*Džozi stebi tėvą ir nemato, kad Maikas dingo*) Dabar spokso į pievą. Pamatė, kad tu nedirbi. Nubėgo ten, tuoj grįš. Nagi, mauk, jei tau gyvenimas brangus! (*Atsigrėžusi mato, kad brolio nebėra, su panieka*) Žinoma! Jau už mylios atsidūrė, kiškio dūšia. (*Vėl pažvelgia už kampo, pašaipiai gėrėdamasi*) Na ir tėtūšis! Senis, o kaip skuta! Judina savo galūnes, kaip vienergis kumelys, o įniršio užtektų visam širšių lizdui. (*Grįžta ir žiūri į taką, vedantį į mišką*) Štai ir nebėra mūsų Maiko, nė kvapo neliko. Ir pinigus aš pavogiau ne jam, o tam mažiuliui, kuriam kadaise atstojau motiną. (*Su broliu viskas baigta. Ji atsidūsta*) Ką gi, tuoju atlėks tėvas. Reikia pasiruošti. (*Ištraukia iš savo kambarėlio šluotkotį*) Man tas pagaikštis ne taip jau baisiai reikalingas, užtat seniui nebus apmaudu. (*Sėdasi ant laiptelių, pasistačiusi greta pagalį*)

Iš kairės, iš scenos gilumos išbėga jos tėvas FILAS HOGENAS ir puola už namo kampo, mosuodamas kumščiais; jo veidas dega karinga liepsna, Hogenui – penkiasdešimt penkeri metai. Jis vidutinio ūgio, galingo sprando, tvirtų pečių, kresno liemens, trumpų drūtų kojų su didelėmis pėdomis. Jo rankos irgi trumpos ir raumeningos, su plačiomis gauruotomis plaštakomis. Galva apvalainė, su retėjančiais rusvais plaukais. Vaidas mėsingas, riestanosis, su didele viršutine lūpa, plačiaburnis:

akutės mėlynos, antakiai ir blakstienos išblukę ir primena baltus šerius. Jis avi sunkius batus, vilki purviną kombinezoną ir nešvarius apatinius marškinius su trumpomis rankovėmis. Rankos ir veidas nudegę, nuberti strazdanomis. Ant galvos – sena plačiabrylė šiaudinė skrybėlė, kuri tikty arklio galvai. Kalba plonu balsu.

HOGENAS (*Pasukęs už kampo, pamato dukrą ir sustoja; įnirtingai*). Kur jis? Namie slapstosi? Aš iš tavęs išvarysiu durnystę, tingi išgama! (*Nukreipia pyktį ant dukters*) O tu ką, visai liežuvį prarijai, begėde dilba?

DŽOZI (*Siutinančiai ramiai*). Nelok, senas žalty, aš irgi kartais galiu supykti.

HOGENAS. Nusispjauti man į tai, karve tu neraliuota!

DŽOZI. Geriau būti karve, negu tokiu nukeipusiu ožiu, be to dar neūžauga. Sėsk ir atvėsk. Seniams kenkia lakstyti atokaitoje ir pūkšti iki pasiutimo. Dar saulės smūgį gausi!

HOGENAS. Nusispjauti man į saulės smūgį. Matei jį?

DŽOZI. Ką tokį?

HOGENAS. Maiką! Ką dar galiu gaudyti, gal popiežių? Jis buvo pievoje, bet vos aš nususukau, kai jo ir pėdos atšalo. (*Pamato šakes*) Čia gi jo šakės. Gana meluoti!

DŽOZI. Aš gi nesakau, kad jo nemačiau.

HOGENAS. Tada neslėpk jo nuo manęs! Kur jis?

DŽOZI. Ten, kur jo neberasi.

HOGENAS. Pažiūrėsiu! Tikriausiai po tavo lova palindo, bailsy! (*Eina prie Džozio kambario laiptelių*)

DŽOZI. Nėra ten jo. Išėjo lygiai taip, kaip išėjau anksčiau ir Tomas, ir Džonas, – pabėgo iš tavo katorgos.

HOGENAS (*Apstulbęs žiūri į ją*). Pabėgo? Nejaugi išdrįso atsistoti ant savo kojų?

DŽOZI. Taip. Nusiramink ir sėsk.

HOGENAS (*Suglumęs sėda ant akmens, nusiima skrybėlę, ruošdamasis pasikasyti pakaušį. Priverstinai pagarbiai*). Tikrai nemaniau, kad jam užteks drąsos. (*Įnirtęs*) Žinau, kad pats nebūtų išdrįsęs, jei tu jam nepadėtum. Minkštaširdė kvaiša!

DŽOZI. Na jau, geriau patylėtum.

HOGENAS (*Kunkuliuoja iš pasiutimo*). Aišku. Vėl nudžiovei mano lagaminą ir jam atidavei, kaip tada Tomui ir Džonui?

DŽOZI. Lagaminas ne tik tavo, bet ir mano! Ar aš tau nepadėjau iškišti arklio, kada Krouliai už jį tau davė magaryčių lagaminą? Visą naktį plūkiausi su tuo kinu, kad jam nepakirstų priešakinių kojų anksčiau, nei Krouliai jį porą dienų palaikys pas save.

HOGENAS (*Pamiršęs savo pyktį, šypsodamas atsimena*). Ačiū dievui, turi lengvą ranką gyvuliams. Atsimeni, kaip abu Krouliai grįžo, norėdami mane prilupti, o aš juos abu patiesiau?

DŽOZI (*Tyčia jam pataikaudama*). Kaip neatsiminsi! Pešiesi tu gerai. Boksininkus galėtum primušti.

HOGENAS (*Įtariai*). Taip, galėčiau, tik tu man akių nemuilink!

DŽOZI. Gerai, pasakysiu visą teisybę. Jiedu jau buvo visai tave sudoroję, bet čia aš išbėgau, ir kaip tėkšiu vieną Kroulj tiesiai į kiaulidės sieną!

HOGENAS (*Pasipiktinęs*). Nemeluok! Jie maldavo pasigailėjimo kai tu dar nebuvai atėjus. (*Inirtęs*) Ak tu, prakeikta vagile! Nudžiovei mano lagaminą šitam avigalviui! Ir, turbūt, dar ne viskas. Turbūt, kaip ir tada, kai paspruko Tomas su Džonu, tu... (*Pakyla nuo akmens, grasinančiai*) Klausyk, Džozai, jei tu iššniukštinėjai, kur paslėpiau žaliąjį kapšeljį, pavogei mano dolerius ir atidavei tam nusususiam klapčiukui, aš tave...

DŽOZI (*Pakilus stveria šluotkotį*). Eik jau, eik! Ką tu man padarysi? Tik negrasink. Pabandyk pirštu paliesti, pats žinai, kad taip tave prilupsiu, jog...

HOGENAS. Kaip gyvas moters nesu mušęs – nebent girtas būdamas – bet jei ne tas pagalys... (*Su kartėliu*) Tai dievo rykštė, tokia duktė – pikta kaip bulius, pikta ir tėvo negerbianti. (*Ūmai jo akys linksmai sužiba, jis su pasigėrėjimu išsišiepia*) Velniai griebtų, tik pažvelkit į ją su šita kuoka! Na ir pabaisa, kitos tokios mergos visam Konektikute nerasi! (*Kikendamas sėda ant akmens*)

DŽOZI (*Besijuokdama sėda ant laiptelių ir sviedžia šluotkotį į šalį*). O tokį tėvą negi rasi?

HOGENAS (*Išsitraukia iš kišenės molinę pypkę, gabalą presuoto tabako ir peilį. Pasidrožia tabako ir prisikemša pypkę. Be pykčio*). Kiek gi nukniaukei, Džozai?

DŽOZI. Tik šešis dolerius.

HOGENAS. Tiktai! Ką gi, gal dievas duos, koks nors gudruolis stotyje išvilios iš to mieguisto kalakuto tuos šešis dolerius. (*Niurna*) Man gi pinigų negaila...

DŽOZI. Žinau. Argi tau pinigai reikalingi? Paskutinį skatiką elgetai atiduosi... jei jis tau šautuvu pagrasins!

HOGENAS. Nesierzink. Pati žinai, apie ką kalbu. Mane siutas ima, kad tu jam pinigus atidavei, šitam dievo avinėliui. Visai nenustebsiu, jei tas velnio mulkis sekmadienį paaukos juos bažnyčiai.

DŽOZI. Žinojau, kad tau atsileis širdis, kad net apsidžiaugsi, atsikratęs sūnaus viso labo už šešis dolerius.

HOGENAS (*Kimšdamas pypkę*). Gal ir taip. Tiesą sakant, aš jo niekad nemylėjau. (*Brūkšteli degtuką į savo kombinezoną ir uždega pypkę*) Ir Tomo, ir Džono nemylėjau.

DŽOZI (*Linksmai*). Tau lygiai taip nepavyko su sūnumis, kaip man su broliais.

HOGENAS (*Kimšdamas pypkę*). Visi jie atsigimė į motinos gimines. Ji viena iš visos šeimos, amžiną atilsį, nebuvo mazgotė. O visi kiti – davatkos. Kąsnelio į burną be maldelės neims. Nuo ryto iki vakaro sako pamokslus apie blaivybę, gurkšnelio išgerti nespėja. Kiaurą dieną atgailauja už nuodėmes, neturi laiko net sugriešyti. (*Su panieka nusispjauna*) Šlamštas, ne žmonės. Ačiū dievui, nors tu atsigimei į mus su motuše.

DŽOZI. Nežinau, ar verta dėkoti dievui, kad į tave atsigimiau. Neveltui gi visi plepa, kad tu – senas niekšas, priedo dar pirmarūšis titnagas.

HOGENAS. Visi jie – pavyduoliai. Atleisk jiems, viešpatie. (*Abudu išsišiepia, tėvas susimąstęs traukia dūmq*) Tau už pagalbą Maikas, ko gero, net ačiū nepasakė?

DŽOZI. Kodėl, pasakė. O paskui ėmė barti už nuodėmes – ir manąsias, ir tavąsias.

HOGENAS. O ne! (*Isikarščiaavęs*) Ak tu, viešpatie, nejau negalėjai jo palaikyti, aš jam būčiau spyręs į užpakalį vietoj „sudie“.

DŽOZI. Aš pati jam vos netrenčiau.

HOGENAS. Baisu pagalvoti, kad motušė atidavė viešpačiui dūšią, gimdydama šitą romytinį. (*Kerštingai*) Nuo tos dienos kojos nebuvo įkėlęs į bažnyčią. Ir nekelsiu. (*Patylėjęs, nelauktai liūdnai ir švelniai*) Puiki boba buvo. Atsimeni ją, Džози? Tu visai mažytė buvai, kai ji pasimirė.

DŽOZI. Aš ją gerai pamenu. (*Su dygia šypsena, pro kurią irgi prasišviečia liūdesys*) Ji žinodavo, kaip tave numalšinti, kai girtas grįždavai namo ir rėkdavai kaip pablūdes.

HOGENAS (*Su pasididžiavimu*). O, šitą ji mokėjo, balandėle! Tik vieną kartelį prieš ją ranką pakėliau, ir tai vos vos brūkštelėjau – man dainuoti nakčia nedavė – ir nespėjau atsikvošėti, kai gulėjau paslikas, tarytum jaučio įspirtas. (*Juokiasi*) O paskui tu paūgėjai. Ir vėl viskas iš naujo. Nuosavuose namuose nevalia pasiausti.

DŽOZI. Na, ir ačiū dievui, o tai namai sugriūtų.

HOGENAS (*Tylomis papūkšėjęs pypkę*). O už ką tas asilas Maikas tave vainojo?

DŽOZI. Už tą patį – tarytum apie mane visi pašaliai skamba, trunkausi su vyrais...

HOGENAS (*Vogčiomis dirsteli ir nusigręžia; nežiūrėdamas į ją, stengiasi kalbėti lengvabūdiškai*). Kad jis sudegtų už tokias kalbas! Bet apskritai jis teisus.

DŽOZI (*Iššaukiančiai*). Taip manai? Spjauti man į jų paskalas!

HOGENAS. Žinoma. Daryk ką nori, tegu jie visi prasmenga.

DŽOZI. Tave tas irgi liečia, nors tu man ir tėvas. Tu čia man pamokslų nesakyk!

HOGENAS. Aš – pamokslų? Na, žinai, net velniai sprogs iš juoko! Tu manęs į tą reikalą nepainiok! Aš seniai nebelendu į tavo gyvenimą, tavęs vis tiek nepažabosi.

DŽOZI. Aš savo darbą dirbu, duonos dykai nevalgau, savo laisvę nusipelniau.

HOGENAS. Teisybė. Ar aš ką sakau?

DŽOZI. Ne. Nė žodžio. Net stebiuosi: taip mėgsti peštis, o dar neprimušei nė vieno mano berno.

HOGENAS. Labai man reikia atsidurti durniaus vietoje! Kas nežino: jei tau nepatiks, kad tave kibintų, visi jie iš karto atsidurs ligoninėj! Be to, neturiu noro kautis su ištisa armija. Kavalleriai gi pas tave būriais vaikšto.

DŽOZI (*Išdidžiai mostelėjęs galvą, pagyrūniškai*). Man jie greitai nusibosta, tai aš juos ir išveju.

HOGENAS. Bijau, kad viešpats bus sutvėręs tave pusėtina ištvirkėle. Bet, pridėjus ranką prie širdies, aš džiaugiuosi, kad tu tokia, kokia esi, nors gal ir nevertėtų to sakyti. Būdama padori mergina, jau seniai būtum ištekėjus už kokio nors mulkio, ir dabar aš vieniui vienas sėdėčiau fermoje. Ir padėjęs būčiau netekęs.

DŽOZI (*Su kartėliu*). Žinoma, savęs tu niekada neužmiršti!

HOGENAS (*Pūkšėdamas pypkę*). O ką dar tau pagiedojo mano puikusias sūnelis?

DŽOZI. Kaip visada, pilną maišą kvailysčių, nors ir davė man neblogą patarimą...

HOGENAS (*Niūriai*). Kokia gera širdelė... Ir patarimas, turbūt, buvo atsakantis...

DŽOZI. Sakė, kad laikas man ištekėti, laikas ateiti į protą, jei tik, žinoma, atsiras padorus žmogus, kuris mane paims. Jis, aišku, mano, kad neatsiras.

HOGENAS (*Jniršęs*). Kaip dievą myliu, Džozi, niekad sau neatleisiu, kad atminčiai dar porą kartų jo kai reikiant nepalaiminau!

DŽOZI. Ir todėl, jo manymu, vienintelė mano viltis – nutverti nelabai padorų žmogų, kuris greit gaus pinigų. Ir tuos pinigus iš jo atimti.

HOGENAS (*Tiriamai žvilgtelėjęs į ją, atsainiai*). Jis turėjo galvoje Džimą Taironą?

DŽOZI. Būtent jį. Ir ta utėlė apkaltino mudu, esą, mes sugalvojom klastingą planą: priremti prie sienos tą patį Džimą Taironą. Esą, aš turiu pasilikti su juo dviese, kai jis mirtinai nusilaks, ir priversti jį mane vesti. (*Patylėjusi, su pašaipa*) Lyg iš to kas išeitų! Tarytum visos gražutės miesto kekšlės nebandė jo pričiupti!

HOGENAS (*Vėl vogčiomis dėbtelėjęs į ją*). Kad bandė, tai bandė. Bet vienas dalykas mieste, kur jis visada to laukia. Kitas dalykas čia, kaime, kur jis lyg mažas vaikas. Danguje – mėnulis, tik skaityk eiles, o pilve – šūdinas naminės butelis.

DŽOZI (*Atsigręžus, piktai*). Tu ką, senas ožy, rimtai?

HOGENAS. Aš – ne. Man pasirodė, kad tu nori žinoti mano nuomonę.

Džozi įtariai žiūri į jį, tačiau tėvo veidas be išraiškos: senis mėgaujasi, traukdamas pypkės dūmą.

DŽOZI (*Nusigręžia*). O jeigu su mėnuliu neišdega, tai Maikas sako, kad mudu sugalvojom įvilioti Džimą pas mane į lovą, o paskui tu užklupsi mus su liudininkais, šautuvu ir jį nutversi.

HOGENAS. Kaip dievą myliu, mano brangus sūnelis to maldaknygėje neperskaitė! Matyt, jis patyliukais išgudrėjo.

DŽOZI. Smirdinti erkė!

HOGENAS. Neužgauliok erkės! Aš jų, po teisybei, nemėgstu, o kas tiesa, tai tiesa – daug jų esu sutraiškęs, bet nė vienos dievotos nepasitaikė.

DŽOZI. Kaip jis drįsta galvoti, kad mudu galim iškrėsti tokią šlykščių kiaulystę Džimui?

HOGENAS (*Lyg nesuprasdamas*). Taip, viskas sena, kaip pasaulis. Kas tokių gudrybių nežino? Bet sako, kad žmones ir dabar galima jomis apmauti, kartais senas būdas geresnis už naują – niekas neįtars, kad jį koks durnius paleis į darbą.

DŽOZI (*Pasipiktinusi, žiūri į tėvą*). Gana, tėtuši. Nors ir neperprantu, kai apsimeti toks nukeipęs – ar tu šposauji, ar šimtai kalbi – bet man jau įgriso klausyti...

HOGENAS (*Taikiai*). O aš maniau, kad nori žinoti mano nuomonę apie Maiko pamokymus...

DŽOZI. Užsičiaupk, dėl dievo meilės, girdi? Aš gi suprantu, kad tu iš manęs tyčiojiesi. Tu Džimą myli ir už jokių pinigų neiškrėstum jam tokios kiaulystės, net jei ir paprašyčiau.

HOGENAS. Aišku, kad ne... Nebent sužinočiau, kad jis su manimi niekšišškai pasielgė.

DŽOZI. Bet jis gi niekada taip nepasielgs.

HOGENAS. Ir aš taip manau, nors apskritai laikausi taisyklės: niekam netikėk iki galo, net pačiam sau.

DŽOZI. Dėl savęs – tu teigus. Man dažnai atrodo, kad tu naktį patyliukais keliesi ir vagi pinigus iš nuosavos kišenės.

HOGENAS. Ar čia bus kiauylstė, jei jis tave ves?

DŽOZI (*Irzliai*). Viešpatie, tu vėl tą patį!

HOGENAS. Pati gi mane apšvietei dėl tų vestuvių, todėl aš, taip sakant, svarstau „už“ ir „prieš“. Kaip sau nori, atitiko kirvis kotą, abiejų šlovė vienoda. Santuoka bus laiminga – vienas kitam negalėsit prikaišioti.

DŽOZI. Dar neaišku, kad Džimas pasakys...

HOGENAS. Manai, galvos, kad už save prastesnę žmoną gavo? Ne toks jau jis kvaišis, juk jo gimdytojas irgi iš prasčionių kilęs – praturtėjo, pagarsėjo, o visą gyvenimą jam buvo nuspjauti į padėtį visuomenėje. Kiek kartų mačiau, kaip jis dirbo savo sklype, apsirėdęs tokiais skarmalais, kokiais aš net kaliausės neapvilčiau, – ir nebijojo, kad jį kas pamatys! (*Su meile*) Amžiną atilsį, buvo tikras airis – džentelmenas!

DŽOZI. Ir vis tiek tu jį apstatinėjai ir net liepdavai man tau talkininkauti! Atsimenu, buvau dar mergička, kai tu gavai jo laišką, kad ūkvedys tavimi skundžiasi. Jis parašė, kad tegu būna prakeiktas, jei tą pakęs, ir kad atvažiuos ištirti reikalo. Tu privertei mane pasipuošti, net plaukus susišukuoti, įpinti kaspiną ir pabandyti suminkštinti jo širdį, kol jis dar nepradėjo ant tavęs rėkti. Aš tada ir nubėgau jo pasitikti, tūptelėjau, nutvėriau jo ranką, sumirksėjau blakstienomis, nuvedžiau namo, pasiūliau stiklinaitę gero viskio, kurį tu saugojai svečiams, nenuleidau nuo jo susižavėjusių akių, pasakiau, kad jis – pats gražiausias pasaulio vyras, ir jo susiraukęs veidas nusišypsojo.

HOGENAS (*Išsišiepęs*). Taip, tu tą šauniai atlikai, iš tavęs galėjo išeiti artistė.

DŽOZI (*Šaltai*). Jis irgi tą man pasakė, įkišo ranką į kišenę, ištraukė pusę dolerio ir paklausė, ar kartais ne tu mane primokei taip maivytis. Aš, žinoma, pasakiau, kad taip, tu.

HOGENAS (*Liūdnai*). Tai nežinojau, kad esi tokia išdavikė, juk buvai visai dar vaikas!

DŽOZI. O paskui atėjai tu ir, neleisdamas jam išsižioti, išrėžei, kad išvažiuoji, jei jis nesumažins nuomos ir neišdažys namo.

HOGENAS. Ir čia, kaip dievą myliu, jam žodžiai įstrigo gerklėje!

DŽOZI. Bet tai nesutrukdė jam pasakyti, kad tokių velniškų sukčių, kaip tu, visoje Airijoje su žiburiu nerasi!

HOGENAS. Jis tą pasakė susižavėjęs. O paskui mudu su juo išgėrėm, ėmėm pasakoti visokias istorijas, dainas dainuoti ir, kai jis susiruošė iškelti, mudu taip karštai keikėme Angliją, kad visai užmiršom apie nuomą. (*Švelniai šypsodamas*) Taip, jis buvo didis žmogus, nieko nepasakysi.

DŽOZI. Teisybė. Visus tavo monus perprato.

HOGENAS. Manai nežinojau, kad perprato? Užtat jam buvo malonu, kad jis viską perpranta, ir praėjo ūpas žiauriai elgtis. Štai kur buvo mano klasta.

DŽOZI (*Nustebusi žvelgia į jį*). Ak tu kipše senas, už kiekvienų tavo pinklių slypi dar didesnės pinklės! Kartais negali suprasti, ko gi tu iš tiesų nori!

HOGENAS. Nebūk tokia įtari. Tavęs gi aš nesiruošiu apgaudinėti. Pažįsti mane kaip nuluptą. Bet mes šnekėjome apie kitką. Šnekėjom apie Džimą, o ne apie jo tėvą. Aš tau sakiau, kad ištekėti už jo – ne toks jau prastas reikalas.

DŽOZI (*Irliai*). Viešpatie! Ar tau kartais šiandien karvė ragu per galvą netrenkė?

HOGENAS. Jei jis tau nepatiktų, aš apie tai neužsiminčiau.

DŽOZI (*Pasipiktinusi*). Ot ir ne. Patikti tai jis patinka – jei nori žinoti, man patinka su juo šnekučiuotis, jis toks mokytas, mandagus ir net pasigėręs neblevyzgoja, nešūkaloja, nestaugia dainuškų, kaip kiti mano pažįstami.

HOGENAS. Matytum, kaip žėri tavo akys, kai jis pradeda tau pūsti arabus...

DŽOZI (*Piktai*). Būta čia ko žėrėt! (*Su panieka*) Pasakyk dar, kad aš jį įsimylėjus!

HOGENAS (*Lyg neišgirdęs*). Gerai, kad ir tu jam patinki.

DŽOZI. Sprendi iš to, kad jis vis dažniau čia lankosi? Jam gi nusibosta smuklėje girtuokliai, ir iš viso jį labiau traukia su tavimi pakikenti, negu prie manęs.

HOGENAS. Man rūpi tik tavo laimė... Sakyk, ar sugebėsi nutverti Džimą?

DŽOZI (*Pašaipiai*). Kaip tik!

HOGENAS. Kas gali žinoti? Tu gi su tiek kavalielių vaikščiojai, matyt, moki apžavėti.

DŽOZI (*Pagyrušškai*). Gal ir moku, bet kuo čia dėtas...

HOGENAS. Jei tau pavyktų pasilikti su juo dviese per naktį – danguje bus mėnulis, o jo širdyje – eilės ir vienišumas.

DŽOZI. Štai tą niekšystę Maikas ir išgalvojo!

HOGENAS. Spjaut į Maiką! Tokios gudrybės ateina į galvą kiekvienai moteriai nuo pat pasaulio sutvėrimo. Kitaip žmonių giminė seniai būtų išstipus. (*Pataikaudamas*) O kodėl tau nepabandžius? Kas čia blogo?

DŽOZI. Tuščias darbas. (*Su kartėliu*) Ak, tėtusi, tėtusi, nevaidink su manimi komedijų! Ir tu žinai, ir aš žinau, kad aš – tikrai pusantražmogė, ir galiu kristi į akį nebent kokiam kaimo stuobriui. O Džimas, gavęs palikimą, galės išsirinkti bet kurią miesto pamaivą, net šokėją iš teatro. Jis tokias mėgsta.

HOGENAS. Tai ko jis jų neveda? Ką gali žinoti, įvairumo dėlei ims ir užsinorės stuomeningos, tvirtos mergos su gražiomis akimis ir šypsena?

DŽOZI (*Patenkinta, bet vis dar pašaipiai*). Širdingai dėkoju už komplimentą! Matyt, tikrai tau karvė ragu į galvą bakstelėjo!

HOGENAS. Tu tikrai kvaiša, jei nepastebi, kad Džimas tave vertina.

DŽOZI. O tu pats pastebėjai? (*Ūmai įnirtusi*) Gana meluoti!

HOGENAS. Nesiusk. Aš tik sakau, kad tau pasitaikė proga šio to pasiekti gyvenime...

DŽOZI. Pasiekti – prisirišti prie žmogaus, kuris nė vienos nakties nebūna blaivas! Ne, širdingai ačiū.

HOGENAS. Tau užteks jėgų jį atpratinti. Lai paskanauja tavo lazdos, kai pareis nusitašęs, ir po savaitės kitos – pats kaip užkeiktas laikysis sauso įstatymo!

DŽOZI (*Jau be juokų*). Teisybė, jei būčiau jo žmona, aš jam neleistčiau nusilakti, verčiau jau jį užmuščiau. (*Ūmai supykusi*) Kad žinotum, kaip nusibodo klausyti tavo kludiesio! Palik mane ramybėje!

HOGENAS. O dabar pažvelkim į viską iš kitos pusės. Juk tau ne pro šalį palikimas, kurį jis gaus.

DŽOZI (*Piktai*). Še tau, nusikalbėjai! Maiko žodžius kartoji. Dabar jau aišku, kas slypi po visom šitom seilėm: jis man patinka, aš jam patinku... (*Iššaukiančiai*) Ką gi, prašau! Žinoma, nuo pinigų aš neatsisakysiu. Kas nuo jų atsisakys? Ir kodėl gi jų man nepasiimti, jei tik sugebėsiu? Jį gi vis tiek apvogsi. Sugrįš į Brodvėjų – ten gi jo pažadėtoji žemė – pateks į gražučių kekšelių nagus, pateks pas mėgėjus išgerti kitų sąskaita, pas arklių lenktynių šulerius – jie gi jį nuogai išrengs! Aš irgi, dievas mato, ne šventoji, bet palyginus su visais tais pašlemėkais...

HOGENAS (*Gyvai*). Ačiū tau viešpatie, grįžai į protą! Svarbu panorėti, o būdai atsiras. Mudu, jei tik ką nors sugalvosim, niekas nepergudraus. Leisk pasukti smegeninę, – ir tau patariu.

DŽOZI (*Nenuosekliai, piktai*). Nesuksiu! Ir tu geriau neklidėk. Girdėti nenoriu!

HOGENAS (*Tarytum supykęs*). Gerai. Kraustykis velniop. Daugiau neišsižiosiu. (*Patylėjęs, su rimta išraiška atsigręžia į dukrą*) Tik vieną dalyką pasakysiu... (*Ji nori pertraukti, griežtai*) Aš rimtai kalbu, ir tu paklausyk, reikalas liečia fermą, tavo namus.

DŽOZI (*Nustebusi žiūri į jį*). Kuo čia dėta ferma?

HOGENAS. Neužmiršk, kad nors čia gyvename jau dvidešimt metų, mes esame tik nuomininkai, mus gali išvyti pro vartus, kai tik panorės. (*Skubėdamas*) Turėk galvoje, aš nesakau, kad Džimas tą padarys, vis tiek kokią nuomą mes jam bemokėtume, ar leis taip pasielgti savo patikėtiniams, net jei jie panorėtų, o jie nenori, nes žino, kad niekad neras kito nuomininko.

DŽOZI. Kas gi tau rūpi?

HOGENAS. Štai kas. Pastaruuju metu aš pradedu bijoti, kad tą pačią dieną, kai Džimui pereis palikimas, jis parduos fermą.

DŽOZI (*Susierzinusi*). Žinoma parduos! Ar jis tau nežadėjo, kad galėsi ją nusipirkti išsimokėtinai ir už tokią kainą, kurią pats pasiūlysi?

HOGENAS. Išgėręs Džimas devynias galybes gali prižadėti! Bet jis gali užmiršti savo pažadus, jei išgers dar porą stiklinių...

DŽOZI (*Pasipiktinusi*). Netiesa! O kam ta ferma reikalinga, išskyrus mus? Per visus tuos metus niekas jos nesigviešijo...

HOGENAS. O dabar atsirado norinčių. Džimas pats sakė, kad prieš mėnesį gavo pasiūlymą ir kur kas geresnį negu mano.

DŽOZI. Kvailystė! Džimas mėgsta tave erzinti. Jis iš tavęs pasijuokė.

HOGENAS. Visai ne. Aš tą pajutau. Sako, liepė perduoti, jog ferma neparduodama.

DŽOZI. Žinoma. O Džimas sakė, kas nori ją pirkti?

HOGENAS. Jis pats nežino. Pasiūlymą gavo iš kontoros, o ji pirkėjo vardo nepranešė. Aš ilgai laužiau galvą: kas gi jis toks. Koks mulkis galėjo susigundyti? Greičiausiai koks nors stuobrys – milijonierius, pavyzdžiui, mūsų brangusis kaimynas naftininkas Harderis; tas vagišius ko gero nori praplėsti savo

valdas. Jis seniai tuo užsiima. *(Su įkarščiu)* Kad jis skradžiai žemę prasmegtų kartu su savo ūkvedžiu, tuo prakeiktu anglu!

DŽOZI. Amen! *(Su panieka)* Mūsų žemę prijungti prie dvaro? Bet jei toks pirkėjas ir atsirado, Džimas gi atsisakė? Ir baigtas kriukis. Jis su nieku neves derybų, jei jau mums pažadėjo.

HOGENAS. Aš gi nieko nesakau – kol jis sveiko proto... Bet jį gali apmauti girtą, kaip jam nusispjauti į visą pasaulį, kai jis pats tauškia lyg paskutinis pašlemėkas, kai sako, jog pasaulyje tik pinigai svarbūs, jog viską ir visus galima nupirkti, jei tik paklosi pinigą. Tarytum pati negirdėjai!

DŽOZI. Girdėjau. Bet manęs jis neapgaus. Jis tik vaizduoja tokį beširdį – kad atkeršytų tam prakeiktam gyvenimui už visas kankynes. Sakysi, jis vienas taip elgiasi?

Tėvas įdėmiai pažvelgia į ją, bet Džozis to nepastebi.

HOGENAS. O kartais girtas jis visai atrodo trenktas: nei iš šio nei iš to pasimeta, paniūra, į nieką nežiūri, tarytum kažką apraudotų širdyje.

DŽOZI. Aš žinau, kas jam užaina. Jis prisimena savo vargšę motiną ir liūdi, kad ji pasimirė. *(Su gailėsčiu)* Vargšelis!

HOGENAS *(Nekreipdamas dėmesio)*. Net viskis jo tada nebeveikia. Gėręs – negėręs. Lyg ir blaivas – o rytojaus dieną nieko neatsimena. Tokiom minutėm jis bala žino ką iškrėsdavo, o paskui negalėjo sau to atleisti.

DŽOZI *(Pašaipiai)*. Su visais girtuokliais taip pasitaiko. Bet jis niekad... *(Supykusi)* Nedrįsk įtarinėti Džimo be pagrindo, aš neleisiu, supratai?

HOGENAS. O aš jo neįtarinėju. Aš tik sakau, kad girtuokliai kartais praranda protą, net patys nežino, ką išdarinėja. Net jei mums niekas negresia, būtų kvaila neapgalvoti visko iš anksto ir nepasiruošti.

DŽOZI. Niekas mums negresia. Ir kaip gi mes galim pasiruošti?

HOGENAS. Nors elgtumeis su juo kuo švelniau...

DŽOZI. Kaip – švelniau?

HOGENAS. Pati geriau žinai. Aš tau duosiu tik vieną patarimą. Pastebėjau, kad kai tu su juo kalbi palaidai, kaip su kitais vyrais, jis nors ir rodo dantis, bet jam tas nepatinka. Geriau prilaikyk liežuvį.

DŽOZI *(Iššaukiančiai pakelia galvą)*. Kaip noriu, taip kalbu! Jeigu jam nepatinka, gali neklaustyti. *(Kandžiai)* Tu nori, kad vaidinčiau lepūnelę? Taip jis tau ir patikės. Lauk! Nemanyk, pakankamai prisiklausė apie mane visokių paskalų smuklėje. *(Pakyla, atžariai)* Viskas, užteks plepėti, visa diena tuščiai praeis. *(Jos veide atsiranda pikta išraiška)* Bet jeigu jis, koks girtas bebūtų, neišlaikys savo žodžio, aš tau padėsiu. Kokią niekšystę besugalvotum. *(Skubiai)* Bet čia tik prasimanymai. Niekad tuo nepatikėsiu. *(Ima šakes)* Einu į pievą, baigsiu Maiko darbą. Nebijok, ir be jo nepražūsi.

HOGENAS. Daug jisai padėdavo! Tingus galvijas, užtat rydavo kaip alkanų kiaulių ruja! *(Nelaukta karingai)* Tai sakai, eini? O kaip pietūs? Kur mano pietūs, karve tu neraliuota?

DŽOZI. Sriuba ant viryklės, nelaimingas šuneli!.. Eik ir pats įsipilk! Aš valgyti nenoriu, man tavo litanijos iki gyvo kaulo įgriso. Eisiu padirbėti, gal smegenys gryname ore prasivėdins. *(Eina dešinėn)*

HOGENAS *(Žiūri į kelią)*. Palūkėk. Kažkas eina prie vartų, jei neklystu, tavo brangusis teikėsi atvykti.

DŽOZI (*Piktai*). Užsičiaupk! (*Jos veidas sušvelnėja*) Pažvelk, kaip jis atrodo, kai galvoja, kad niekas jo nemato. Žiūri į žemę, vos vos slenka. Kaip numirėlis paskui nuosavą karstą. (*Atžariai*) Turbūt širdis pyksta pagiriomis! Pamatė mus. Žiūrėk, stengiasi – išsitiesė, išsišiepė... (*Su nuoskauda*) Nenoriu aš jo matyti. Tegu su tavim komedijas vaidina. Jis tik to čia ir vaikšto. O man visai nejuokinga. (*Pasisuka, norėdama eiti*)

HOGENAS. Ką tu, nuo jo slepiesi? Matyt, kad iš tikro įsimylėjai.

Džozis sustoja ir pasuka atgal.

Eik namo, nusiprausk, išsivalyk suknelę ir susišukuok. Ne pro šalį tau padoriau atrodyti.

DŽOZI (*Supykusi*). Namo tai aš nueisiu, reikia pažiūrėti, ar neprisvilo sriuba. Juk tu, senas lapine, tikriausiai nori jam prisigerinti ir pakviesti pietų.

HOGENAS. Kodėl gi nepakvietus? Aš gi žinau, kad jis visada iš ryto nepavalgęs.

DŽOZI. Vemt mane tavo gudrybės verčia, senas šykštuoli! (*Nueina į savo kambarį, trenkus durimis*)

Hogenas kemšasi pypkę, apsimetęs, kad nepastebi ateinant Tairono, bet jo akutės blizga, jis iš anksto mėgaujasi pramoga. Iš kairės, keliuku nuo plento, pasirodo DŽIMAS TAIRONAS. Taironui – keturiasdešimt su trupučiu metų. Jis aukštesnis negu vidutinio ūgio plačiapetis vyriškis, su galinga krūtine. Jo tvirtas iš prigimties kūnas suglebo ir išpurto nuo nesveiko gyvenimo būdo, bet veidas dar gražus, nepaisant padribusių paakių. Skystoki tamsūs plaukai perskirti sklaidymu ir sušukuoti į viršų, paslepiant plikę. Akys rudos, baltymai paraudę. Stambi tiesi nosis suteikia veidui Mefistofelio išraišką, kurią dar labiau pabrėžia nuolatinė ciniška grimasa. Bet vos šį veidą apšviečia šypsena – atvira ir geraširdiška – pasirodo dingęs vaikėžiškas patrauklumas, pavergiantis sentimentalus ir romantiško valkatos ir amžino nevykėlio žavesys. Tie jo bruožai ir sąmojus traukia moterų širdis ir butelio draugų dėmesį. Jis avi rudus, pasiūtus pagal užsakymą pusbačius, šilkines kojines, vilki rudą brangios medžiagos kostiumą, baltus šilkinius baltinius; iš švarko kišenėlės kyšo šilkinė nosinaitė, jis pasirišęs tamsų kaklaryšį. Taip rengiasi Brodvėjaus aktoriai – dabitos, kurie mėgsta, kad juos laikytų Volstrito biznieriais. Taironas jau pakankamai įkaušęs, kad užmirštų pagirias po vakarykščios. Visą sekantį dialogą jiedu su Hogenu elgiasi kaip gerai susižaidę partneriai, puikiai žinantys priešininko ėjimus, kas jiems netrukdo mėgautis žaidimu. Taironas prisiartina ir sustoja, linksmai įsistebeilijęs į Hogeną. Hogenas brūkšteli degtuką į kombinezoną ir užsirūko pypkę, apsimesdamas, kad jo nepastebi. Taironas jausmingai deklamuoja.

HOGENAS (*Burba*). Vėl dvarponis atsirado, o kaip sykis neturiu pasiėmęs šautuvo! (*Pažvelgęs į Taironą*) Ką, mišias laikote? Girdžiu gi, kad lotyniškai. O gal čia kokios nešvankybės?

TAIRONAS. Laisvai išvertus į jums suprantamą kalbą, tai reiškia (*pamėgdžiodamas Hageno tarseną*) „Sakysi, tau nepasisekė, senas ištvirkėli, kad turi tokią nuostabią fermą, kur net ne žemė, o akmenys?“

HOGENAS. Apie akmenis – tiksliai. Jeigu karvės juos rytų – būtų galima įtaisyti šaunų pieno ūkį. (*Nusispyovęs*) Iš karto matyti, kad žmogus su aukštuoju mokslu. Jums tas mokslas žūtbūt reikalingas sėbraujant su kekšėmis ir smuklininkais.

TAIRONAS. Taip, labai praverčia. Man vieną kartą net kurjerio vietą buvo pasiūlę, bet paaiškėjo, kad nesu humanitarinių mokslų daktaras. (*Atsisėda ant laiptelių, kitu tonu*) Na, kaip šiandien gyvuojate, Airijos hercoge?

HOGENAS. Geriau nereikia.

TAIRONAS. Kaip visad prakaituojate?

HOGENAS. Nejaugi varguolis negali ramiai pailsėti, būtinai jį turi įžeidinėti turtingas dvarponis?

TAIRONAS. „Turtingas“ – tiesiog nuostabu. Aš galėčiau toks būti, jei tamsta užmokėtųumėte man nuomos mokestį.

HOGENAS. Ne aš, o jūs turit man mokėti už tai, kad rausiuosi toje akmenų krūvoje, kurią jūs vadinate ferma. *(Jo akys juokiasi)* Bet aš galiu jus pradžiuginti, derlius šįmet bus dosnus. Karpažolės ir dagiai puikiai užderėjo, o nuodingi vijokliai dar niekad taip nebuvo išbujoję.

Taironas juokiasi. Abiems nepastebint, už Tairono nugaros tarpduryje pasirodo DŽOZI. Ji apsitvarkė ir susišukavo. Šypsosi, matydama, kad Džimas juokiasi.

TAIRONAS. Tamstos viršus. O kur Džozis, Filai? Aš mačiau, kad ji čia buvo.

HOGENAS. Nubėgo į kambarėlį pasidabinti dėl jūsų.

DŽOZI *(Storžieviškai pertraukia).* Nemeluok! *(Taironui, nesivaržydama)* Sveiki, Džimai!

TAIRONAS *(Pajuda, lyg norėdamas atsistoti).* Labas, Džozis.

DŽOZI *(Padėjus jam ranką ant peties, pasodina).* Nesikelkite, ne tokia aš ponija. *(Atsisėda ant viršutinės pakopos, juokais)* Kaip gyvojate, mano gražuoli Džimai? Šiandien atrodote visai pakenčiamai. Iš karto matyti, kad pagiriomis užsukote į smuklę.

TAIRONAS. Teisybė, kartais jausdavausi ir blogėliau. O kaip jūs gyvojate, mano nekaltoji Airijos karaliene?

DŽOZI. Jūsų? Nuo kada aš tapau jūsų? Ir veltui nevadinkite manęs nekalta. Nėra čia ko sleisti melagingus gandus, dar pradės apie mane liežuvauti. *(Juokiasi)*

Taironas žiūri į ją įdėmiai. Džozis skubiai tęsia.

Ko gi taip anksti pakirdote? Maniau, kad jūsų iki pietų už jokių pinigų nepažadinsi.

TAIRONAS. Nemiga. Viena iš tų melancholiškų naktų, kada alkoholis neleidžia užmigti, vietoj to, kad... *(Pagavęs jos pilną gailėsčio žvilgsnį, irzliai)* Viskas niekai!

DŽOZI. Gal vienam miegoti buvo nejauku? Sunku atsisakyti senų įpročių.

TAIRONAS *(Gūžtelėjęs pečiais).* Galimas daiktas.

DŽOZI. O kuo gi taip užimtos miesto pamaivos, kad paleido jus vieną? Galiu lažintis, kad jūsų Brodvėjaus bičiulės taip nepasielgtų!

TAIRONAS *(Nusižiovauja).* Gal ir ne. *(Irzliai)* Gana maitotis, Džozis. Neverta iš pat ryto.

HOGENAS *(Visą laiką įdėmiai sekęs pokalbį, apsimetęs, kad neklauso).* Aš gi tau sakiau: neerzink mūsų dvarponio savo storžieviškomis kalbomis!

DŽOZI *(Pavaizdavusi šypsena).* Nepatinka, kaip kalbu?

TAIRONAS *(Truputį sumišęs, kad įsikasčią; gūžteli pečiais).* Visai ne. Nekreipkite dėmesio. *(Imasi Hogeno. Mirktelėjęs Džozis, jis pabrėžtinai atsainiai kreipiasi į senį)* Aš jus suprantu, misteris Hogenai. Per tokius karščius nuodėmė dirbti.

HOGENAS *(Nežiūri į jį; jo akys linksmi blizga).* Kalbate apie karščius. Man asmeniškai visiškai nekaršta. Nusivilkite švarką, jeigu suprakaitavote, misteris Taironai.

TAIRONAS. Tokios tvankios dienos dar nebuvo, teisybė, Džozi?

DŽOZI (*Su šypsena*). Klaiku! Nenuostabu, kad alpstate iš troškulio.

HOGENAS. Keista. O manęs visiškai nedusina.

TAIRONAS. Net balso stygos perdžiūvo.

HOGENAS. Kas? Nors kas man darbo! Aš tų stygų, matyt, neturiu, man niekas neperdžiūvo. O jūs galite atsigerti, misterai Taironai, ten už kampo pilnas šulinys vandens.

TAIRONAS. Vandens? Toks skystimas, kuriuo žmonės prausiasi? Žinoma, ne visi, o tik kai kurie.

HOGENAS. Iš tikrųjų. Kaip ir jums, man tiesiog sunku patikėti. Šlykštus įprotis. Prausiasi, turbūt, tik užsieniečiai.

DŽOZI (*Juokiasi*). Tai kvailiukai, vėl pradėjo seną žaidimą ir džiaugiasi kaip maži!

TAIRONAS (*Juokiasi*). Džozi, nejaugi jis nė karto gyvenime nieko nepavaišino?

DŽOZI. Kas gi tą gali žinoti geriau, negu jūs? Jei norit išgerti, nusipirkit pas jį butelį, nes dar numirsite iš troškulio.

TAIRONAS. Ne, šįkart jis pats man pastatys!

HOGENAS. Ką gi, einam lažybų?

TAIRONAS. Aš jums šį bei tą papasakosiu, o jūs taip apsidžiaugsite, kad pats nubėgsit butelio!

HOGENAS. Ne, aš turėčiau tiesiog kuoktelėti iš džiaugsmo.

DŽOZI (*Smalsiai*). Patylėk, tėtuši. Nagi, pasakokit, Džimai.

TAIRONAS. Mane pasiekė gandas, kad jus ruošiasi aplankyti viena įžymi asmenybė.

HOGENAS. Turbūt vėl šerifas. Iš jūsų fizionomijos matau.

TAIRONAS. O visai ir ne jis. (*Tyli, norėdamas juos pakankinti*)

DŽOZI. Ak, kad jus kur. Na, sakykit, kas?

TAIRONAS. Žymiai buklesnis sukčius už šerifą. (*Pasityčiodamas*) Pirmasis mūsų šalies laisvės ir lengvų pinigų aristokratas. Prieš jį šliaužioja visi ir kiekvienas, jis – vienas iš mūsų respublikos karalių, iš dievo malonės vogtų turtų paveldėtojas. Trumpai tariant, jūsų žymusis kaimynas Stedmenas Harderis, koncerno Standart Oil sosto įpėdinis, kurį jūs abu taip mylite.

Ši žinia sutinkama tylėjimu. Hogenas ir Džozi suakmenėja, jų akys piktai sublizga, bet jiedu dar netiki savo laime.

HOGENAS (*Grėsmingu balsu, pašnibždomis*). Tu sakai, Džimai, kad mus aplankys pats Harderis?

DŽOZI. Negali būti. Tokia laime sunku patikėti.

TAIRONAS (*Šypsodamas stebi juos*). Aš nejuokauju. Didysis Harderis užsuks pas jus, pasijodinėjęs.

DŽOZI. Iš kur jūs žinote?

TAIRONAS. Man Simpsonas sakė. Aš jį smuklėje sutikau.

HOGENAS. Ūkvedys? Angliška šiukšlė?

TAIRONAS. Jis kvatojo iki ašarų. Tai jis davė Harderui tokią idėją, kad jūs nesitversit džiaugsmu, jei jis pagerbs jus savo atsilankymu.

HOGENAS. Maža pasakyti „nesitversim“... Tiesa, Džozė?

DŽOZI. Be abejo!

TAIRONAS. Čia vienintelis atvejis, kada Simpsonas palaiko jūsų pusę. Šeimininko jis nemėgsta. Tiesą sakant, jis turi slaptą viltį, kad jūs Harderį nugalabysit. Tą ir prašė perduoti.

HOGENAS (*Iš anksto*). Spjaut man į tą anglų išperą ir jo viltis. Geriau abu čia atsirastų.

DŽOZI. O, labai gerai nori! (*Taironui*) O kokia proga misteris Harderis teikėsi atkreipti savo dėmesį į tokias menkas žmogystas, kaip mes?

TAIRONAS (*Nutaisęs miną*). Teisingai išsireiškėi, Džozė. Kuo daugiau pagarbos. Jis mėgsta, kad žmonės žinotų savo vietą.

HOGENAS. Nejaugi? Čia tai gerai! (*Džiaugsmingai atsidusęs*) Ak, ir šauni gi šiandien dienele!

DŽOZI. Bet ko gi jam iš tiesų prireikė?

TAIRONAS. Matote, jis turi tvenkinį, iš kur semia geriamąjį vandenį.

HOGENAS. Oho! Štai kur šuo pakastas!

TAIRONAS. Taip. Harderis labai mėgsta savo tvenkinį, o jūsų kiaulidė stovi, galima sakyti, prie pat to tvenkinio.

HOGENAS. Taip, kiaulytėms ten vaikščioti visai arti.

TAIRONAS. O Harderio tvora toje pusėje kažin kodėl visą laiką griūva.

HOGENAS. Keistas padaras visos tos tvoros. Jomis neįmanoma pasikliauti.

TAIRONAS. Simpsonas sakė, kad taisė tvorą bent dešimt kartų ir sekantį rytą vėl rasdavo sulaužytą.

DŽOZI. Tikras stebuklas! Matyt, čia nelabasis nagus prikišo. Kas gi daugiau? Kaip manai, tėtusi?

HOGENAS. Aš irgi nesuprantu.

TAIRONAS. O Simpsonas, berods, supranta. Jis žino, kad čia jūsų darbeliai, taip jis ir pareiškė savo šeimininkui.

HOGENAS (*Su panieka*). Šeimininkui! Tie anglai pripratę šeimininkams batus laižyti. Be šito jie gyventi negali. Vergo šmotas!

TAIRONAS. Tvoros kaip nebūta, ir jūsų kiaulytės – jūs pats teikėtės taip išsireikšti – vaikštinėja Harderio žeme ir teliuškuojasi jo tvenkinyje.

HOGENAS. O kodėl gi ne? Jos yra laisvos, energingos amerikoniškos kilmės kiaulytės. Savo naudos nepražiopsos. Nelyginant Harderio tėvas, kuris prigamino pinigų savo sūneliui.

TAIRONAS. Teisingai, tačiau Harderui jaunesniajam – kažin kodėl nemalonu gerti vandenį su jūsų kiaulių kvapeliais.

HOGENAS. Pamanykit, koks išrankus! Neužmiršk, Džozė, kad jis labai išauklėtas ir palik šluotražį kambaryje. (*Patenkintas juokiasi; juokas skamba grasinančiai*) Ak tu, viešpatie! Kiek metų svajoju išrėžti misterui Harderui porą smagių žodelių. Visad prašvilpia pro šalį savo dideliu, spindinčiu

kaip veidrodīs, automobiliu, užvertęs šlakuotą nosį, o mums tenka klausyti jo ūkvedžio litanijų. Kaigi, sutiksime jį karališkai.

DŽOZI. Abu jį sutiksim. Aš dievinu jį nemažiau negu tu.

HOGENAS. Aš jus išbučiuočiau, Džimai, už tokią džiugią naujieną, bet per daug jau esate negražus. Gal Džozis atliks tą žygdarbį. Ji išstvermingesnė.

DŽOZI. Ir pabučiuosiu! Jis to nusipelnė. *(Užverčia Taironui galvą ir besijuokdama pabučiuoja jį lūpas. Jos veido išraiška keičiasi. Ji apstulbo, sumišo, susijaudino ir net išsigando. Bando grubiai nusikvatoti)* Še tau, guli kaip negyvas! Lyg numirėlių bučiuotum.

TAIRONAS *(Keistai, nustebusiai žiūri į ją).* Nejaugi? *(Pasisuka į Hogeno pusę)* O apie išgėrimą užmiršote? Tegu Džozis nusprendžia, ar verta jums mane vaišinti.

HOGENAS. Ne, Džozis to negali spręsti. Ji jus įsimylėjusi ir užtat laikys jūsų pusę.

DŽOZI *(Piktai).* Užsičiaupk, senas melagi! *(Jausdama savo kalnę, dirbtinai juokiasi)* Neplepėk niekų, žinau, kad nori išvengti vaišių.

HOGENAS *(Atsidusęs).* Gerai jau, gerai. Nešk butelį ir stikliuką, nes jis iki grabo lentos kaulys. Aš nusiųsiu, tegu sau laka mano viską, tik kad aš nematyčiau, nes man širdis kraujais apsipils.

Džozis pakyla ir tebesijuokdama eina į namus.

(Hogenas žiūri į kairę, į keliuką) Sakote, kad atjos prieš pietus? Na, tada būtų pats laikas. *(Karštai)* O, šventieji, kad tik tas išgama neapsigalvotų!

TAIRONAS *(Jausdamas sąžinės graužimą).* Klausykite, Filai, tik neišeikit iš krašto. Jo balsas daug reiškia šiuose kraštuose, jei jūs primušite Harderį, jis jus pasodins!

HOGENAS. Ne toks jau aš asilas.

Pasirodo DŽOZI, nešdama butelį ir taures.

Tu tik paklausyk, Džozis! Jis prašo, kad aš nemuščiau Harderio, tarytum man malonu teptis rankas į tokią dvėselieną.

DŽOZI. Buvo čia ko mums jį mušti. Pasikalbėsime ramiai, ir baigtas kriukis.

HOGENAS. Šitaip. Kaip pridera kaimynams.

DŽOZI *(Paduodama Taironui butelį ir taure).* Šį, Džimai. Drąsiau.

HOGENAS. *(Niūriai).* Nieko sau dukrelė! Aš pasakiau: stikliuką, o tu atvilikai visą kibirą. *(Taironui su šypsena įsipylus didelę porciją viskio, jis nusiųs, tarytum jį krato šiurpas)* Už penkiasdešimt dolerių įsipylė, nemažiau.

TAIRONAS. Į sveikatą, Filai.

HOGENAS. Kad jūs paspringtumėt!

TAIRONAS *(Geria ir susiraukia).* Geriausi nuodai, kuriuos esu gėręs.

HOGENAS. Še tau ir dėkingumas! Nagi, duokite šen butelį. Reikia sušilti, kad smagiau būtų sutikti jo didenybę. *(Nugeria didžiulį gurkšnį tiesiai iš butelio)*

DŽOZI *(Pažvelgdama į kairę).* Keliu atjoja dviese.

HOGENAS. Ačiū tau, viešpatie! Ten jis su arklininku. *(Stato butelį ant akmens)*

DŽOZI. Makebis. Sena mano simpatija. (*Šelmiškai pažvelgia į Taironą, išsigandusi*) Džimai, geriausiai eikit į kambarį. Jei Harderis jus čia pamatys, jis viską suvers ant jūsų.

TAIRONAS. Ir nemanau. Nejaugi atsisakysiu tokios pramogos?

DŽOZI. Sėskit prie mano lango, iš ten viskas puikiai matyti. Paklauskite. Būkit geras, nesiožiukit. (*Paima jį už pažastų ir pastato ant kojų, kaip mažą vaiką; juokiasi*) Nešdinkitės į mano prabangų miegamąjį, ten jums vieta.

TAIRONAS. Ką gi, aš seniai taip manau!

DŽOZI (*Familiariai*). Ir nė karto neužsiminė! Ateikit vakare, pasėdėsim mėnuliui šviečiant, atversit man savo širdį.

TAIRONAS. Pasakyta – padaryta. Žiūrėkit, neužmirškite.

DŽOZI. Jūs užmiršit, o ne aš. Na, eikit į kambarį, kol nevėlu. (*Ištumia jį į kambarėlį ir užtrenkia duris*)

HOGENAS (*Stebi svečią*). Nulipo nuo arklio, vikrus kaip dramblys, o vargšas kuinas taip ir svajoja jam įspirti. Pažvelk, kaip Makas vaiposi. Sėsk, Džozi.

Džozi sėda ant laiptelių, Hogenas – ant akmenų.

Apsimesk, kad jo nepastebi.

Iš kairės pasirodo STEDMENAS HARDERIS. Hogenas, nežiūrėdamas į jį, išmuša į delnus pypkės pelenus. Harderiui maždaug trisdešimt penkeri metai, bet jis atrodo žymiai jaunesnis, nes jo veide nepaliko pėdsakų neįvykdyti norai, rūpesčiai, gyvenimo vargai. Labiausiai atmintini jo gyvenime – keturi studentavimo metai, o didžiausias jo triumfas – priėmimas į privilegijuoto studentų klubo narius universitete, kuriam jo tėvas paaukojo milijonus dolerių. Tą dieną jis pajuto, kad jau viską pasiekė ir panorą ramiai gyventi savo dvare – kaip priimta kaimo džentelmeniui, užsiimant žirgais ir užsieniniais sportiniais automobiliais. Jis ne iš tų kretinų ir palaidūnų, kurių tiek daug tarp milijonierių įpėdinių – apie jų išdaigas rėkia laikraščių antraštės. Geria jis nedaug, tik per savo kurso absolventų suvažiavimus kas pavasarį – tam įvykiui jis ruošiasi ištisus metus. Jis nekelia žvėriškų orgijų, nesivaiko operečių artistų, jam pakanka žmonos ir trijų vaikų. Žmogus jis sugyvenamas, malonios, nors ir banalios, išvaizdos, sveikas, nudegęs, pradėjęs storėti. Jis taip ir nesuaugo, iš prigimties yra lėtas ir gana kvailas. Harderis priprato, kad jam pataikautų, neduotų piršto pajudinti ir vykdytų visas jo užgaidas – juk jis toks turtingas. Jis pasitiki savimi ir visada atsimenta savo pranašumą, o su žemesnių sluoksnių žmonėmis kalbasi iš aukšto ir jaučiasi gana nesmagiai. Jis vilki puikiai pasiūtą angliško tvido švarką ir bridžus, avi nublizgintus angliškus batus su pentiniais, rankoje laiko vytinę. Sunku įsivaizduoti žmogų, mažiau tinkamą rietenoms su Hogenu. Jam dar niekada nėra tekę susidurti su tokiais žmonėmis. Kaip tyčia, kalba jis neskubėdamas, reaguoja lėtai, o humoro jausmo apskritai neturi. Sena Hogenų taktika žodinėse kautynėse yra iš karto pereiti į puolimą ir neduoti priešininkui atsikvošėti. Jie naudoja išstobulintą, stulbinančią sistemą, pilną ūmių perėjimų nuo kurtinančio riksmo prie tylių, įtaigių keiksmų. Be to, jie naudoja prasčiokiškus išsireiškimus, kuriais dar smarkiau pritrenkia priešą.

HARDERIS (*Eidamas prie Hogeno, šaltai*). Labą rytą. Man reikia pamatyti šios fermos nuomininką.

HOGENAS (*Įdėmiai jį apžiūri, jo mažos akutės blizga iš pykčio*). Nejaugi? Sakykime, kad jūs jį jau matėt. O dabar pasukite savo ienas ir nekvaršinkit man galvos. (*Atsigręžia į Džozi, kuri baisiausiai konfūzudama Harderį, spokso į jį, lyg į išgriebtą iš sriubos tarakoną*) Matai, Džozi, kas pas mus dedasi? Kaip dievą myliu, reikia prilupti tavo prakeiktą katiną, kad prie durų neterštų.

HARDERIS (*Bandydamas kalbėti iš aukšto*). Jūs esate Hogenas?

HOGENAS (*Pašaipiai*). Mane vadina misteriu Filipu Hogenu. Aišku, padorūs žmonės.

DŽOZI (*Piktai žvelgdama į Harderį*). Kur tave auklėjo, skystablauzdi? Gal arklidėje?

HARDERIS (*Nepratęs kariauti su damomis, ypač tokiomis, kaip ši, nekreipia į ją dėmesio*). Mano pavardė – Harderis. (*Jis mano, kad jie tučtuojau išreikš jam pagarbą ir ims atgailauti*)

HOGENAS (*Su panieka*). O kas tavęs klausė, vaikelį?

DŽOZI. Ką, po velnių, gali dominti tavo pavardė?

HOGENAS. Jei nori vaidinti komedijas, tai prašau. Leiskite pristatyti tamsai, Harderi, mano dukrą, mis Džozefiną Hogen.

DŽOZI (*Kapringiai*). Nenoriu su juo susipažinti, tėveli. Man nepatinka jo kvaišas avino snukis, o raitelių aš apskritai nevirškinu. Galiu prisiekti, kad jis, kaip vyriškis, niekam tikęs.

Iš namų atskrenda kvatojimas. Harderis išsigąsta liudininkų. Jis aiškiai nepatenkintas.

HOGENAS. O aš netikiu, kad jis raitelis. Gal jis tik tokias kvailas kelnes apsimovė. Jei paklaustum jo arklio, tas pasakytų, kad jis net balne nemoka sėdėti. (*Harderiui, pasityčiodamas*) Sakyk teisybę, gražuoli. Kai ropštiesi kumelei ant nugaros, turbūt, ją bučiuoji ir žadi gorčių miežių, kad tik tavęs nenumestų.

Nenatūraliai garsiai kvatoja, pliaukšėdamas sau per šlaunis. Džozi jam pritaria. Abu stebi, kokį įspūdį daro jų sceninis linksnumas Harderiui.

HARDERIS (*Nebeištverdamas*). Klausykit, Hogenai! Aš neatjojau pas jus, kad...

Jis norėjo pasakyti: „kad klausyčiau jūsų idiotiškų juokų“, bet Hogenas neleidžia jam baigti.

HOGENAS (*Rėkia*). Ką? Ką tu pasakei? (*Tarytum netikėdamas savo ausimis, jis ironiškai įsistebeilija į galutinai nuščiuvusį Harderį*) Tu čia neatjojai? (*Pasisuka į Džozį, pašnibždomis*) Girdėjai? (*Nusiima skrybėlę ir, komiškai nustebejęs, kaso pakaušį*) Tai bent mįslė? O kaip jis tada čia pateko, jei neatjojo?

DŽOZI. Gal jį gandras atnešė, tas prakeiktas šlykštus paukštis.

Iš namo vėl kvatoja Taironas.

HARDERIS (*Visiškai pasimetęs, piktai kartoja*). Aš čia neatjojau...

HOGENAS (*Rėkia*). Palauk! Palauk truputėlį! (*Grasindamas*) Gana! Pakartok dar sykį ir aš liepsiu dukrai paskambinti į beprotnamį!

HARDERIS (*Pamiršęs visą savo džentelmeniškumą*). Po velnių! Man jau užteks!

DŽOZI (*Šaukia*). Užčiaupk savo dvokiantį snukį! Aš tau parodysiu keiktis prie moterų!

HOGENAS. Spjauk į jį, Džozi! Jis gi pasakė, kad jo čia nėra, tai ko mums dar su juo kalbėti? (*Su panieka ir gailėsčiu žiūri į Harderį*) Sakyk, gal tu iš tikrųjų pamišėlis? Nejaugi mes patikėsime, kad tu – vaiduoklis?

HARDERIS (*Tik dabar išvydęs pastatytą ant akmens butelį, bando kalbėti iš aukšto ir net paniekinančiai šypsosi*). A! Dabar man viskas aišku. Jūs išgėrė. Aš ateisiu kitą kartą, kai jūs išsipagiriosite... arba atsiųsiu Simpsoną... (*Pasisuka džiaugdama, kad gali išsinešdinti*)

DŽOZI (*Pašokusi ir grėsmingai artėdama prie jo*). Neišdegs! Pirma atsiprašyk, kad įžeidei damą! Kaip drįsti sakyti, kad aš iš ryto nusigėrusi? Aš tave išmokysiu mandagiai elgtis!

HARDERIS (*Nejuokais išsigandęs*). Aš... aš nieko apie jus nesakiau.

HOGENAS (*Pakyla ir atsistoja tarp jų*). Atleisk jam, Džozai. Jis nenorėjo to sakyti. Jis pats nežino, ką vėpa, vargšelis, juk jis yra pusprotis. (*Harderiui, su gailėsčiu*) Bėk į beprotnamį ir elkis protingai, nes tavęs prižiūrėtojas pasiges.

HARDERIS (*Skubėdamas*). Viso gero.

Harderis skubiai pasuka į kairę, tačiau Hogenas staiga čiumpa jį už sprando, apgręžia ir paima už švarko atlapų.

HOGENAS (*Rūsčiai*). Palūkėk, branguti. Aš noriu su tavimi šnektelėti. Galų gale aš tave perpratau. Tu gi paminėjai tą anglų išgamą, Simpsoną. Dabar aš žinau, kas tu per vienas.

HARDERIS (*Nesitverdamas pykčiu*). Šalin rankas, girtas galvijau! (*Užsimoja vytiniu*)

DŽOZI. (*Čiumpa vytinį, išplėšia iš jo delno, įnirtusi šaukia*). Tu išdrįsti mušti mano vargšą seną ligotą tėvelį, šlykštus baily!

HARDERIS (*Šaukiasi į pagalbą*). Makebi!

HOGENAS. Nebijok, Makebis neišgirs, net jei tu pūstum arkangelo Gabrieliaus triūbą! Jis žino, kad mudu su Džozai galim jį viena ranka sudoroti! (*Griežtai*) Džozai! Pasergėk vartus!

Džozai užima pozicijas prie keliuko. Minutę jį nusigręžia, tirtėdama iš juoko, mosteli ranka Makebiui ir vėl atsisuka. Hogenas paleidžia Harderio atlapus.

Taigi. Nebandyk bėgti, nes mano duktė taip tau trinktelės, kad pamirši, kokiam pasauly gyveni. (*Rūsčiai tęsia, neleidamas Harderiui prasižioti*) Tu gi esi kalės vaikas, milijonierius, gretimo dvaro savininkas, ar ne? Seniai jau ruošiuosi tave aplankyti, seniai dantį ant tavęs galandu, prakeiktas tirone! Bet man šleikštu net koją pastatyti ant žemės, pirktas už naftos kompanijos pinigų, paglemžtus iš varguolių. Juos sutrypė purvini turčių batai, ir tavo žemė aplaistyta alkstančių našlių ir našlaičių ašaromis... (*Staiga pereina nuo aukštos gražbylostės prie paprastos kalbos*) Ne tas man rūpi. Nėra čia ko žodžiais orą gadinti. Sukčius gimei, sukčius ir mirsi. (*Su neapykanta, prikišęs savo prakaituotą, barzdą apšepusį veidą prie Harderio*). Tai tu, niekšeli, laužai savo tvorą, norėdamas pavilioti mano vargšes kiaulytes ir numarinti jas savo tvenkinį?

Girdėti, kaip kvatoja Taironas. Džozai, laikydamosi už šonų, susiriečia iš juoko. Harderį taip apstulbino šis neįtikėtinas kaltinimas, kad jis neatgauna žado. Tačiau Hogenas elgiasi taip, tarytum jo priešininkas neigia savo kaltę.

(*Rūsčiai*) Tik nemeluok! Nedrįsk atsikalbinėti, kaip įpratęs, tu čia ne tarp savo banditų. Jei išdrįsi meluoti, prisiekiu viešpačiui, aš tave į ožio ragą suriesiu! Diena iš dienos taisau tą prakeiktą tvorą, ir iš tavo pėdsakų matau, kad kas naktį prisėlini ir vėl sulaužai. Kiek kartų aš taisiau tą tvorą, Džozai?

DŽOZI. Ne vieną, o kokį šimtą kartų, tėveli.

HOGENAS. Paklausyk manęs, mano mielas milijonieriau! Aš – žmogus tykus, sukalbamas, pats gyvenu ir kitiems netrukdu, bet jei matau, kad viena po kitos žūsta mano vargšes kiaulytės!.. Džozai! Kiek kiaulių mirtinai persišaldė tam prakeiktam tvenkinį ir nugaišo nuo plaučių uždegimo?

DŽOZI. Dešimt, tėveli. Ir dar dešimt padvėsė nuo choleros, kai atsigėrė to purvino vandens.

HOGENAS. O juk kiaulės – veislinės! Man už kiekvieną po du šimtus dolerių siūlė. Dvidešimt kiaulyčių po du šimtus dolerių, išeina keturi tūkstančiai. Ir tūkstantis dolerių už sergančių gydymą ir velionių laidojimą. Tiek to, nesismulkinsim. Tu man skolingas tik keturis tūkstančius dolerių. *(Inirtingai)* Ir tu man juos užmokėsi, arba aš, kaip dievą myliu, nutempsiu tave į teismą! Aš tave tąsysiu po teismus! Aš išvilksiu tavo purviną snukį į laikraščių puslapius, kiauliažudy ir tirone! *(Ūmai pereina prie intymaus tono)* Pasakyk, būk geras, jei ne paslaptis, kodėl tu taip nekenti kiaulių? Velniai rautų, nedera atsižadėti kiaulyščių.

HARDERIS *(Dusdamas, vos veblena)*. Man užteks!

HOGENAS *(Pro dantis)*. Kas teisybė, tas teisybė! *(Vėl nutaisęs rūstų veidą, čiumpa Harderį už atlapų)* Žiūrėk man! Neužsimiršk, kad kalbi su žmogumi, kurio kojos piršto nesi vertas! Nes savo mašinoj sėdi, užvertęs riestą nosį, kad tik neužuostum vargo kvapo. *(Papurto jį)* Turėk galvoj, aš tave perspėjau! Nemaža visokio šūdo prisirinko ant šios akmenų krūvos, kurią kažkoks juokdarys pavadino ferma. Iš manęs tyčiojasi gobšus dvarponis, kuris įmanydamas paskutinį gurkšnelį viskio išsunktų, aplink nuodingi vijokliai, erkės, bulvių vėžys, gyvatės, graužikai! Bet dievas mato, kad net didžiausia kantrybė išsenka, ir tegu mane prakeikia, jei aš leisiu kažkokiam naftos išperai slankioti mano žeme. Nešdinkis iš čia po velnių, nes taip spirsiu tau į užpakalį, kad iki pat vandenyno strimgalviais lėksi! *(Stumia Harderį)* Na, nešdinkis!

Harderis bando atsitraukti išdidžiai ir solidžiai, bet jam dar reikia praeiti pro Džozį.

DŽOZI *(Kvailai išsiviepus)*. Nejaugi dingsi, mielasai, nè žodžio man nepasakęs? Neniekink manęs, nors ir apsimovei tokias kvailas kelnes! *(Dusliai sušnabžda)* Ateik šiandien naktį, kaip visada, prie mūsų kiaulidės!

Harderis bėga. Jis dingsta, ir po sekundės pasigirsta jo virpantis iš pykčio balsas. Harderis rėkia.

HARDERIS. Jei dar kartą paliesite tvorą, aš iškviesiu policiją!

HOGENAS *(Pasityčiodamas šaukia)*. O aš nueisiu pas advokatą ir į laikraščius. *(Leipsta juoku)* Tik pažvelk, kaip užšoko ant savo kumelės, kaip bado ją pentiniais! Vargšas gyvulėlis! O Makebis pridurmu, matai? Vos iš balno nevirsta iš juoko! *(Ploja sau per šlaunį)* O viešpatie Jėzau, na, ir dienele mums, vargšams! Ne, šiandien nebedirbsiu! Nueisiu į smuklę ir nusilaksiu, kaip pranašas Mozė, už savo nuosavus pinigus!

DŽOZI. Ką gi, turi teisę. Nusipelnei. Tik iš pradžių papietauk, pasistiprink. Einam.

Džozis ir Hogenas eina namų link. Vėl girdėti Tairono juokas. Džozis šypsosi.

Girdi, kaip Džimas raitosi? Gerai, kad jis juokiasi štai taip, iš širdies.

Atsiveria Džozis kambario durys ir pasirodo Taironas.

TAIRONAS. O viešpatie, vos nepatrūkau.

Visi juokiasi.

DŽOZI. Laikas pietauti. Pavalgykite su mumis. Aš jums kiaušinių išvirsiu.

HOGENAS. Ak, kam užsiminei apie kiaušinius! Nejaugi nežinai, kad jis jų nevirškina. Tiek to, gerai. Šiandien man nieko negaila. *(Paima butelį)* Einam, Džimai, išgersim kol Džozis ruoš pietus.

Jie pasuka į priebučio pusę. Hogenas eina pirmas.

TAIRONAS (*Nelauktai, su ironija*). Palaukite minutėlę. Pasigrožėkime šituo brangiuoju ūkiu. Ar nepastebite, Filai, kaip jis pasikeitė? Kiekvienas akmuo pavirto grynu auksu.

HOGENAS. Ką? Nejaugi nuo mano viskio jus baltoji karštligė surietė?

TAIRONAS. Visai ne. Jūsų ferma iš tikrųjų pavirto aukso gysla. Aš gi jums sakiau, kad ją norėjo nupirkti. Mano agentas iššniukštinėjo, kad pirkėjas – Harderis. Jam tas velnio akmenynas visai nereikalingas, bet jūs jam nepatinkant ir jis mano, kad geriausias būdas jums atsikratyti yra tapti jūsų šeimininku.

HOGENAS. Dviveidis šliužas! Kaip gaila, kad nedaviau jam keliu į užpakalį!

TAIRONAS. Tikrai gaila. Tas dar pakeltų kainą. Nieko baisaus, jūs ir taip nežiopsojote. Manau, kad dabar jis padvigubins, o gal net patrigubins sumą. Galiu lažintis, kad kaina pašoks iki debesų.

HOGENAS (*Reikšmingai pažvelgęs į Džozį*). Aišku. Bet mes nesijaudinam, žinom, kad jūs neužmiršit savo pažado, kiek jums pinigų besiūlytų.

TAIRONAS. Savo pažado? Kokio pažado? Žinot, ką parašė Kiplingas? (*Perfrazuoja Kiplingo eiles*) „Žodis dievo ir žmogaus prieš pinigus neatsilaikys“.

HOGENAS. Girdi, Džozį? Juo negalima pasikliauti.

DŽOZI. Ak, tu gi matai, kad jis juokauja.

HOGENAS. Nematau. Man tas atrodo gana įtartina.

TAIRONAS (*Už juoko slėpdamas kartėlį*). Išmintingai kalbate, Filai. Pasitiki vieni pusgalviai. Jumis dėtas aš ne juokais susirūpinčiau. Aš visą gyvenimą svajojau atrasti aukso gyslą. Ir ją parduoti.

DŽOZI. Baikit savo kvailus plepalus! Čia jums ne Brodvėjus!

TAIRONAS (*Nustebęs žiūri į ją*). Kam tiek daug kilnaus pasipiktinimo, Džozį? Pati gi sakėte savo įtariam tētušiu, kad aš juokauju. (*Hogenui*) Galų gale aš jus paėmiau į nagą, Filai. Pagaliau išsiaiškinsim, kada jūs grąžinsit man skolą už nuomą.

HOGENAS (*Besijuokdamas*). Dvarponis – šantažistas! O, viešpatie, už kokias nuodėmes mane baudi?

Džozis su palengvėjimu atsidūsta.

TAIRONAS. O jūs, Džozį, atmintkite, kad šiandien, kai aš ateisiu į pasimatymą, būtumėt man labai meili.

DŽOZI (*Įžūliai*). Na, manęs jūs galite ir nešantažuoti. Aš ir taip pasistengsiu.

HOGENAS. Mano akivaizdoje bandote suvilioti vienturtę? Ką gi padarysi? Jei aš laksiu smuklėje, kas ją dabos? (*Lipa laipteliais*) Ar mes kada nors pietausim? Aš mirštu iš alkio. (*Jeina į namus*)

DŽOZI (*Nevikriai ima Tairono ranką*). Einam!

TAIRONAS (*Šypsosi, juokais*). Bijote mane prarasti? Nėra ko bijoti... (*Žiūri į ją, nuoširdžiai*) Jūs žinote, Džozį, kokia graži jūsų krūtinė?

DŽOZI (*Džiugiai ir droviai*). Ne, bet man malonu, kad jums taip atrodo... (*Greitakalbe*) Nėr kada klausyti jūsų išmonių, senas pamišėlis nori būti. Einam! (*Tempia į paskui save, jos balsas skamba su rūpesčiu ir gailėsčiu*) Pažadėkite nors truputį užkąsti, Džimai! Jums reikia valgyti. Nevalia taip gyventi – gerti ir beveik nieko nevalgyti. Jūs save žudote...

TAIRONAS (*Pašaičiai*). Teisingai! Mėgstu, kad mane globotų!

DŽOZI (*Niurna*). Ir globosiu! Seniai laikas, kad kas nors pradėtų jumis rūpintis! (*Jeina j namus*)

UŽDANGA

ANTRAS VEIKSMAS

Tos pačios dekoracijos, tik nebėra namo sienos ir matyti gyvenamas kambarys. Šilta giedra naktis, viskas skendi mėnesienoje. DŽOZI sėdi ant laiptelių. Ji pasipuošė, apsilvilo pigią mėlyną suknelę, apsimovė juodas kojines, apsiavė batelius. Plaukai rūpestingai sušukuoti, krūtinė padabinta balta gėle. Džozis rymo, padėjus alkūnes ant kelių ir susikūpinus. Jos veide dabar visai kita išraiška – liūdesys, nuoskauda ir vienatvė. Atsidususi, ji atsistoja ir ištiesia nutirpusią nugarą. Eina į kambarį, užčiuopia tamsoje degtukus ir įžiebia žibalinę stalo lempą. Kambarys nedidelis, su žemomis lubomis ir lentinėmis grindimis, tapetai išblukę ir nutupėti musių. Kambarys užgriozdintas atsitiktiniais baldais. Viduryje stovi stalas, greta – išklibęs medinis fotelis, iš kairės ir dešinės – du bjaurios išvaizdos bufetai, pinta supamoji kėdė, išdažyta žalia spalva, su didele skylė sėdynėje; gilumoje – rašomasis stalas ir dvi kėdės abipus durų į virtuvę. Ant rašomojo stalo žadintuvas, rodyklės rodo pusę dvylikos. Dešinėje, arčiau avanscenos, durys į Džozis kambarėlį.

DŽOZI (*Pažvelgus į žadintuvą, liūdnai*). Penkios po vienuolikos, o jis sakė, kad ateis apie devynias. (*Paraudusi iš pažeminimo ir pykčio, nuplėšia nuo krūtinės gėlę ir sviedžia į kampą*) Na ir eik po velnių, Džimai Taironai!

Toli kelyje nakties tylą sudrumsčia ilgesinga daina. Girdėti Hogeno balsas, senis garsiai traukia graudžią airišką dainą. Džozis krūpteli ir piktai susiraukia.

Koks velnias jį neša namo valandą prieš uždarant smuklę? Matyt, smarkiai nusilakė. (*Įsiklausius, įnirtingai*) Eik šen, senas girtuokli! Sutiksiu tave kaip reikiant, jei tik pradėsi triukšmauti. Ir nemanau apie tave tupinėti.

Džozis eina į miegamąjį ir grįžta, pasiėmus savo šluotkotį. Hogenui besiartinant, daina garsėja. Jis atsimena tik vieną dainos posmą ir jį vis kartoja iš pradžių.

HOGENAS (*Už kulisų*).

Bulvyte airiška prasta,
Didžiuojuos tavimi!
Su lupenomis išvirta,
Esi labai skani!
Esi skani, nors ir maža,
Tu, airiška bulvyt!
Luobelė tavo taip plona, –
Gali nelupęs ryt!

Iš kairės, mosuodamas rankomis ir šlitinėdamas, įeina HOGENAS. Tačiau jis ne toks girtas, kaip atrodo. Tiksliau tariant, jis iš tų žmonių, kurie pakelia daug, o paskui kaip panorės – arba atsipalaiduoja ir visiškai apsvaigsta, arba susitvardo ir lieka blaivūs. Šiuo metu jis nutarė atleisti vadžias ir linksminasi. Hogenas sustoja prie namų ir visa gerkle šaukia.

Valio! Šalin vyrų ir moterų giminės tironus! Prakeikimas Anglijai! Mirtis naftos karaliams!

DŽOZI (*Šaukia*). Nebliauk, pusproti senas ožy!

HOGENAS (*Giliai įsižeidęs, verkšlėna*). Nieko sau, švelni mano dukrelė, gerai mane sutinka naktelei sutemus. (*Įnirtęs*) Senas ožys! Šitaip tu mane gerbi. (*Eina priebučio link, piktai*) Ar aš – pusprotis ožys? Palauk, aš tave išmokysiu kalbėti su tėvu. (*Daužo kumščiu duris*) Atidaryk! Atidaryk, sakau tau, kitaip duris į šipulius sudaužysiu! (*Spardo duris*)

DŽOZI. Durys neužrakintos, senas girtuokli! Atsidaryk!

HOGENAS (*Pasukęs rankeną, įvirsta į kambarį*). Ar aš? Aš – senas girtuoklis? Ar dera taip su tėvų šnekėti?

DŽOZI. Dera. Tu net tokios kalbos nesi vertas.

HOGENAS. Metas tave pamokyti. Kaip dievą myliu, tuoj aš tave paguldysiu ir išpersiu, nors ir išaugai didžiulė tarytum karvė! (*Bando ją pagriebti*)

DŽOZI. Šit kaip! Še! (*Vikriai, nors ir nesmarkiai, suduoda jam šluotkočiu per galvą*)

HOGENAS. (*Apsimetęs, kad skauda*) Oi! (*Jo pyktis bematant atslūgsta, įsižeidęs, jis trina pakaušį, gailiai*) Pabijotum dievo! Man gaila, kad pagimdžiau tokią bailią mergą, kuri negali apsieiti be pagalio.

DŽOZI (*Dėdama šluotkotį ant stalo, grasinančiai*). Apsieisiu ir be pagalio!

HOGENAS (*Nepriimdamas iššūkių*). Tai nemaniau, kad ateis diena, kai mano tikra duktė ims grasinti paliegusiam tėvui, pasinaudojusi tuo, kad jis mažumėlę truktelėjo ir negali duoti gražos... (*Sudrimba ant fotelio*).

DŽOZI. Ir sėdėk sau. Ačiū dievui, lioveisi darkytis. (*Piktai*) Klausyk, tėve. Mano kantrybė išseko, geriau atsistok, eik į savo kambarį ir gulkis, o ne – tai griebsiu tave už pakarpos, išmesiu už durų ir užsirakinsiu! Nusibodo juokus krėsti! (*Vos sulaikydama pykčio ašaras*) Užteks man šiai dienai, palik mane ramybėje, ar noriu miego! Nusibodo klausyti tavo girto burbuliavimo!

HOGENAS (*Atrodo, kad jis dar smarkiau apsvaigo, jo galva tirta, liežuvis pinasi*). Prašau. Keikis. Tikra duktė – ir nei gailėsčio, nei užuojautos. Tarytum mažai man šiandien kliuvo.

DŽOZI (*Piktai*). Geriau patylėtum... (*Susidomėjusi*) O kas gi įvyko? Ar ir galvoju, ko taip anksti atsidanginai – smuklės gi dar neuždarė. Pagalvojau – nejaugi nors sykį supratai, kad tau jau gana. (*Kandžiai*) Ir dievaži gana.

HOGENAS. Prašau. Šaipykis iš manęs. Juokis ir seno girtuoklio. Praeitų tau visas noras juoktis, jei... (*Vapa kažką panosėje*)

DŽOZI. Jei kas?

HOGENAS. Tiek to. Tiek to. Ašėjau namo ne tam, kad keikčiausi – galvojau, mane paguosi. O kaip nepadainuoti grįžtant namo, reikia – kitaip dar pravirksi.

DŽOZI. Eik sau, niekada dar neverkei!

HOGENAS. Tai verksiu. Tu irgi imsi žliumbti, kai... (*Vėl kažką vapalioja*)

DŽOZI. Kai – kas? (*Netekusi kantrybės*) Baik vapalioti, kalbėk kaip žmogus!

HOGENAS (*Sunkiai judina liežuvį*). Vis tiek. Vis tiek. Palik mane ramybėje.

DŽOZI (*Piktai*). Še tau, kad nori! Eik po velnių! Aš tavo fokusus žinau. Nieko ir neįvyko. Nori, kad aš nemiegočiau ir klausyčiau tavo sapaliojimų, ir viskas. Eik miegoti, kol aš tavęs...

HOGENAS. Ir neisiu, ir nieko man nepadarysi. Vis tiek neužmigsiu, visokios mintys į galvą lenda. Pasėdėsiu čia, o tu eik ir manęs nekibink.

DŽOZI (*Prunkščia*). O tu vėl bliausi dainuškas ir laužysi baldus?..

HOGENAS. Dainuškas? Vėl tyčiojiesi? Įmanydamas aš iš sielvarto raudoti imčiau, staugčiau prieš mėnulį, kaip nususeš šuo! Visa bėda, kad nejmanau. Gali būti rami. Net necyptelėsiu. Eik ir knark sau į sveikatą. (*Verkšlena*) Nieko sau dukrelė, kad ją paraliai! Svetimas tave greičiau nuramins, negu ji.

DŽOZI. Dėl dievo meilės, liaukis žliumbęs! Nori sėdėti – sėdėk mielas patamsiais. Lempas žibinti neleisiu – dar apverssi ir visus namus supleškinsi. (*Nori prisukti dagtį*)

HOGENAS (*Burba*). Tegu viskas supleška. Dabar man nusispjauti.

DŽOZI (*Nuščiuva, žiūri į jį su nuostaba ir nerimu*). Niekad dar to nesu girdėjusi, net kai būdavai girtas, kaip dūmas.

Hogenas kažką sumurma.

(*Kitu tonu*) Ko tau, tėve?

HOGENAS (*Karčiai*). Aha, dabar jau ne senas ožys, o tėvas? Ačiū ir už tai. (*Kandžiai*) Kas man? Nieko, ničnieko. Taip sau, mažmožis. Neturiu teisės tavęs užlaikyti, tu gi miego nori.

DŽOZI (*Piktai*). Baik, senas pusgalvi, nusibodai man iki gyvo kaulo. Išsimiegok, gal ateisi į protą. (*Nori užgesinti lempą*).

HOGENAS. Išsimiegok? Pažiūrėsim, kaip tu miegosi, sužinojus... (*Vėl kažką vėpa*)

DŽOZI (*Nustebusi*). Sužinojusi? Ką aš sužinosiu?

HOGENAS (*Murma*). Ak, tas kalės vaikas!

DŽOZI (*Bandydama juokauti*). Na, tokių pas mus iki soties. Tu apie ką? Vėl apie Harderį?

HOGENAS. Jis, aišku, irgi kalės vaikas, ir dar koks, bet aš ne apie jį. Su Harderiu bent viskas aišku – žinai, ko gali iš jo laukti. Čia tau ne vilkas avies kailyje, ne gyvatė kokia, kuri ruošiasi tau peilį į nugarą įsmeigti...

DŽOZI (*Sunerimo, bet bando viską paversti juokais*). Na žinai, tokią gyvatę gali cirke rodyti – daug pinigų uždirbsi.

HOGENAS (*Karčiai*). Gerai jau, šaipykis, viešpats tau atleis! Greitai kitaip užgiedosi. (*Murma*) O dar bičiuliu apsimeta. Prakeiktas melagis!

DŽOZI (*Supykus*). Tu ką čia vainoji – Džimą Taironą?

HOGENAS. Būtent. Gink jį, kvailute neišpasakyta! Na ir mulkė gi tu esi, antros tokios nerasi! Tiki kiekvienu jo žodelyčiu, pasidabinai, lauki kiauras valandas kaip avelė – neturi nei charakterio, nei savimeilės...

DŽOZI (*Įsižeidusi*). Tylėk! Aš gi pati išvadinau jį begėdžiu, apgaviku ir pagrasinau, kad daugiau nė žodžio neištarsiu. Aš gi žinojau, kad jis užmirš ateiti, kai tik nusilaks.

HOGENAS. Ne tai jau baisiai nusilakė – savo reikalų tai nepamiršo.

DŽOZI (*Tarytum neišgirdusi, iššaukiančiai*). Vis tiek nebūčiau ėjus miegoti tokią žavingą naktį, net jei Džimo Tairono pasaulyje ir nebūtų. Žiūrėk, koks mėnulis!

HOGENAS (*Pašaipiai*). Ir tam apsiavei išėiginius batus? Mėnuliui, turbūt, labai malonu.

DŽOZI (*Jniršusi*). Tau bus nelabai malonu, kai nuversiu aukštyn kojomis nuo tos kėdės! Ir liaukis Džimą šmeižti. Jau žinau, kur lenki visom užuominom ir paskalom! Nemanyk, kad patikėsiu... (*Lyg ir neabejodama*) Dabar žinau, kas atsitiko, tarytum pati būčiau ten buvus. Džimas pamatė, kad tu girtesnis negu paprastai ir kad tave galima apmulkinti, ir pasijuokė iš tavęs!

HOGENAS (*Nuskriaustu tonu*). Vėl sena daina! (*Sunkiai pakyla ant kojų, svirduliuoja, įsižeidęs*) Viskas, daugiau neištarsiu nė žodžio. Vis tiek nėra prasmės sakyti tiesą užsispyrusiai bobai! Tuo labiau, jei jinau įsimylėjusi...

DŽOZI. Meilė, meilė!.. Aš jo nekenčiu.

HOGENAS. Nieko nesuprantu. Tokia dikta, savarankiška mergina, flirtavai su puse mūsų apylinkės vyrų, o elgiesi kaip pienburnė mergiotė, kuri netiki, kad vyras gali ją apstatyti!

DŽOZI (*Grasinančiu balsu*). Nagi, dink iš čia! Ir bematant!

HOGENAS (*Įsistebeilijęs į duris, oriai*). Einu... pasikalbėsiu geriau su savimi, nors žinosiu, kad su protingu vyru kalbuosi. Labos nakties, mis Hogen. (*Žengia žingsnį, susvyruoja, užgriūva ant dukters ir griebiasi jos rankos*).

DŽOZI. Oho, jei taip lipsi laiptais, ko gero atsidursi rūsyje.

HOGENAS (*Pakibęs ant dukters peties, susigraudinęs*). Teisybė. Geriau tu manęs neklausyk. Veltui prie tavęs kimbu. Tu pati šiandien daug pergyvenai. Miegok ramiai, kol gali, Džozi, paukštyte... Labanakt, tesergi tave dievas...

Hogenas bando ją apkabinti, bet duktė jį atstumia ir vėl veda prie kėdės.

DŽOZI. Sėsk, kol visai nesubyrėjai, nes man teks rankioti tavo gabalėlius.

Džozi pasodina Hogeną į krėslą, jis sudrimba, panarinęs galvą.

HOGENAS (*Murma*). Per vėlu. Viskas jau nutarta. Mes bejėgiai, visiškai bejėgiai...

DŽOZI (*Ne juokais sunerimusi*). Kas nutarta? Gal tu ir bejėgis, bet aš tai ne!.. (*Nesulaukusi atsakymo, su panieka*) Pirmą kartą girdžiu, kad tu prisipažinai gavęs į kailį. Ir pirmą kartą taip nusilakei, kad negali susiimti ir minčių surankioti. Visad gyreisi, kad tavęs degtinė neima, o dabar – pažvelk į save, plepi bala žino ką.

HOGENAS (*Bando išsitiesti, piktai*). Gana tau keiktis! Dievaži, mano galva tvarkoj, kada tik panoriu! (*Purto galvą*). Štai! Tvarka. Galiu išdėstyti viską, kas šiandien buvo – viską, lyg nebūčiau gėręs nė lašelio. Tik paprašyčiau klausyti ir nerėkti, kad meluoju.

DŽOZI. Dabar klausysiu, nes kalbi kaip žmogus.

HOGENAS. Gerai. Pradėsiu iš pradžių, nuo tos minutės, kai mes iš čia išėjome, o tu atsisveikindama jam švelniai nusišypsojai, užvertus akis, ir net subinę išraitei, o paskui subliovei, kaip pasiklydusi avelė: „Žiūrėkit, neužmirškite mūsų pasimatymo mėnesienoje, Džimai“.

DŽOZI (*Tramdydama jniršį*). Ak, tu!.. Kad aš!.. Senas...

HOGENAS. O jis pasakė: „Būkit rami, neužmiršiu, Džozi“.

DŽOZI. Šlykštus melagi!

HOGENAS (*Nupuolusiu balsu, niūriai*). Vadinasi, nuėjome mudu į smuklę ir ėmėm gerti viską. Ir aš pasigėriau.

DŽOZI (*Irzliai*). Na, tą jau aš žinau! Ir Džimas nusigėrė. O kas toliau?

HOGENAS (*Beviltiškai*). Bala jį žino, pasigėrė jis ar ne. Buvo tokioj būklėj, kada jo nesupaisysi. Atsimeni, dar šiandien rytą sakiau? Elgiasi, kaip paskutinis miesto pašlemėkas, kuris net sielą gali parduoti, tarytum kipšas jį būtų apsėdęs, vis jam rūpi tave įgelti, užgaulioja taip, kad žmogus net raitaisi, piktai juokauja. (*Įnirtęs*) Tebūnie jis prakeiktas! Galiu prisiekti, kad dabar šaiposi iš mūsų, džiaugiasi, kad taip pasijuokė ir apmulkino mus. Ypač tave, dievaži, aš tai nors juo netikėjau, o tavo makaulė prikimšta meilės, tu nenorėjai...

DŽOZI (*Jsiutusi*). Gana taukšti apie mano meilę! Aš jam tokį pokštą iškrėsiu – jis dar pasigailės, kad...

HOGENAS (*Beviltiškai*). Per vėlu. Nereikėjo leisti jo į smuklę. Turėjai jį čia sulaikyti. Būtume jį nugirdę, ir tu galėtum... (*Panardina galvą, mirksi, švebeldžiuoja*) Ką bekalbėti. Kokia prasmė... Nebėra prasmės...

DŽOZI (*Purto jį*). Susivaldyk, nes gausi ausų! Ko sapalioji, kaip sena boba! Sakyk, tiesiai, ką jis pridarė!

HOGENAS. Sutiko mūsų fermą parduoti, štai kas! Simpsonas atėjo pas jį į smuklę su nauju Harderio pasiūlymu. Dešimt tūkstančių grynais.

DŽOZI (*Pritrenkta*). Dešimt tūkstančių! Ferma gi trijų neverta. Tu siūlei Džimui du, ir jis žadėjo...

HOGENAS. Ką Harderiui reiškia? Po to, kaip mes čia jį sutikome, jis nori su mumis atsiskaityti. Štai ir sugalvojo tą šunybę. Turbūt jam Simpsonas pakuždėjo, jis gi žino, kaip įgriso Džimui čia gyventi už tuos nelaimingus skatikus, kaip jį traukia atgal į Brodvėjų pas kekšes. Dabar Džimui nebereiks laukti savosios palikimo pusės. Harderis siūlo jam penkis tūkstančius rankpinigių, – iš karto, kai tik sandėris bus padarytas. Džimas gali nors rytoj kraustyti į Niujorką.

DŽOZI (*Susijaudinusi, vos laikosi neverkusi*). Ir Džimas sutiko? Niekad nepatikėsiu!

HOGENAS. Ir netikėk! Rytoj patikėsi. Harderis nori iš ryto susitikti su juo ir su patikėtiniu, ir Džimas pažadėjo Simpsonui pasirašyti visus popierius.

DŽOZI (*Beviltiškai*). Gal jis taip pasigers, kad viską užmirš!

HOGENAS. Neužmirš. Tikrumo dėlei Harderis užvažiuos jo pasiimti su mašina. Ir nemanyk, kad jei Džimas užmiršto pasimatymą su tavimi, tai užmirš ir pasimatymą su penkiais tūkstančiais dolerių ir visa krūva mergšių, kurias galima už tuos pinigus nupirkti.

DŽOZI (*Beviltiškai*). Ar tu nenutilsi!.. (*Įširdusi*) O tu kur buvai, kai tas viskas dėjosi? Nejau negalėjai sukliudyti, senas vėpla!

HOGENAS. Negalėjau. Simpsonas įėjo ir atsisėdo prie mūsų stalo.

DŽOZI. Ir tu jam leidai?

HOGENAS. Džimas jį pakvietė. O aš irgi norėjau iššniukštinti, ką jis sumanė ir kaip Džimas pasielgs. O paskui aš atsistojau ir kaip tėškiau Simpsonui, bet nepataikiau. (*Su girtu liūdesiu*) Žvėriškai buvau girtas... taip girtas... ir, atleisk viešpatie, nepataikiau! (*Galva nusvyra ant krūtinės, užsimerkia*)

DŽOZI (*Purto jį*). Jei čia man drunysi, aš, kaip dievą myliu, pataikysiu!

HOGENAS. Aš ir Džimui norėjau trenkti, bet ranka nepakilo. Labai jau širdį maudė. Aš gi jį kaip sūnų myliu – kaip tikrą sūnų! Jis man kur kas brangesnis už tą šunsnukį Maiką ir kitus mano šunsnukius.

DŽOZI (*Su sustingusiu piktu veidu*). Matyt, vienas tik Maikas turėjo galvą ant pečių...

HOGENAS. Ir taip jau buvo šlykštu, kad Džimas mane išdavė... tave irgi, nors ir vaizdavo meilę. Išvadinau jį niekšeliu ir rupūže, atsukau jam užpakalį ir išpėdinau iš smuklės. Pakeliui dainelę užtraukiau – lai girdi, lai visa smuklė girdi, kad man spjauti jį jį.

DŽOZI (*Sarkastiškai*). Nieko sau didvyris! Daug tas tau padės...

HOGENAS. Per daug jau didelė buvo pagunda. Jis žmogus silpnas, leisgyvis nuo girtavimo. Gal ir nevalia jo smerkti.

DŽOZI (*Žaibuodama akimis*). Nevalia smerkti? Ne, aš jį per daug gerai pažįstu, kad jis sudegtų! Tu ką, senas stuobry, pateisinti jį nori?

HOGENAS. Tai jau ne. Nuodinga gyvatė, štai kas jis! Tiesiog galvoju – ar gali žmogus žinoti, ką padarytum už penkis tūkstančius grynais, – aš arba tu.

DŽOZI. Aš jo už jokių pinigų neišduočiau. Bent anksčiau. Dabar – kita kalba.

Hogenas sukikena.

Manai, kad meluoju? Jei tik pasitaikys proga...

HOGENAS. Atsiminiau. (*Leipsta girtu juoku*) Kaip dievą myliu, Džozi, tegu tavo sostinės gražuolis yra ir didelis bobų žinovas, bet tu jį smagiai apstatei. Nors už tai ačiū!

DŽOZI (*Nustebusi*). Tu apie ką?

HOGENAS. Nepatikėsi. Aš irgi savo ausimis nepatikėjau, bet jis tą vis kartojo, kol aš supratau, kad čia ne juokai.

DŽOZI. Kas – ne juokai?

HOGENAS. Šnektą buvo pačioj vakaro pradžioj, kai jam užėjo ta nuotaika, dar prieš ateinant Simpsonui. Jis apie tave taip šnekėjo, tarytum tu neišeitum jam iš galvos. Garbės žodis, man net pasirodė, kad tu lengvai padarysi su juo tą, ką sugalvojo Maikas, jei tik nutversi jį naktį vieną. Taip jis tavimi žavėjosi.

DŽOZI. Prakeiktas melagis!

HOGENAS. Jis pasakė – tu turi gražią sielą, ir tik jis vienas ją vertina.

DŽOZI (*Nedrąsiai*). Visai nusimelavai.

HOGENAS. Didelę stiprybę turi, didį išdidumą ir didį gerumą – dievaži, teisybė! O šit kur, kaip jau sakiau, tu jam akis apmulkinai. (*Girtai besivaipydamas*) Tik neiškrisk iš nustebimo. (*Pasilenkia prie jos, pašnibždomis*) Jis mano, kad tu dar mergelė!

Džozi palinksta, lyg nuo smūgio.

Dievaži, taip! Tai bent mulkis! Jis tiki, kad tu vargšė skaisti mergelė! Tik giriesi ir apsimetinėji, kad su visais valkiojaisi. (*Kikena*) Mergelė! Tu – mergelė!

DŽOZI (*Inirtingai*). Tylėk! Ginuosi ir apsimetinėju, šit kaip! Šlykštus melagis!

HOGENAS. Nesikarščiuk, aš gi viską žinau. (*Žvelgia į ją su girta nuostaba*) Nejaugi tu įsižeidei? Kodėl nesijuoki? Tu tik įsivaizduok, jis juk atrodė kaip asilas!

DŽOZI. (*Dirbtinai juokiasi*). Įsivaizduoju.

HOGENAS (*Girtai šaiposi*). Tiesa, štai dar kas. Atsiminiau, kodėl jis pas tave neatėjo. Ne todėl, kad būtų užmiršęs. Jis nepamiršto, juk apie tai tik ir kalbėjo...

DŽOZI. Vadinasi, jis tyčia: žinojo, kad aš laukiu, ir vis dėlto... (*Įniršusi*) Ak, prakeiktasis!

HOGENAS. Jis prisipažino man, nors kalbėjo užuominomis, juk aš vis tik tavo tėvas. Jį sąžinė užgraužė. Jis nutarė tavęs neliesti ir daugiau su tavimi nesusitikinėti... Tavo labui – jis, matyt, tave labai myli. (*Kikena*)

DŽOZI (*Pritrenkta, netiki savo ausimis, jos balsas virpa*). Myli? Viską išsigalvojai.

HOGENAS. Ne. Aš žinau, kad sunku tuo patikėti, bet...

DŽOZI. O ką reiškia – mano labui?

HOGENAS. Argi nesupranti? Tu jam – nekalta mergelė, bet be tavo gražios sielos jam patinka dar šis bei tas: tavo gražūs plaukai, ir akys, ir...

DŽOZI (*Apstulbusi*). Nereikia, tėve! Tu gi žinai, kad aš didžiulė...

HOGENAS (*Lyg neišgirdęs*). Štai jis ir nutarė laikytis tolėliau nuo pagundos, jis savimi nepasitiki, nenori nuodėmės. (*Girtai besijuokdamas*) Ak, viešpatie! Čia tai bent!

DŽOZI (*Virpančiu balsu*). Šit kaip, vadinasi. (*Piktai*) Aha, užteks jam pirštu mane pamasinti, ir aš jau bėgsiu... Ek, didmiesčio viliūgas.

HOGENAS (*Juokiasi*). Dievaži, galima iš proto išsikraustyti! Jis dūdas paleido, o prie baro jo panosėj geria du vaikinai, su kuriais tu valkiojaisi. Smito dvaro sodininkas ir Riganas, Drigso šoferis.

DŽOZI (*Su kankinės šypsena*). Teisybė, iš proto galima išsikraustyti. Gaila, manęs ten nebuvo, pasijuokčiau iki soties. (*Pasipiktinusi*) Bet kuo čia dėtos tos kvailystės – jei jis mus apstatė ir pardavė fermą?

HOGENAS (*Vėl nuliūdęs*). Niekuo dėtas! Bet, mano manymu, tau ne pro šalį būtų žinoti, kad jam atkeršijai.

DŽOZI. Nieko sau kerštas! Aš jam baisiau atkeršysiu!.. Aš kaip nors pasistengsiu... Aš – ne tu, nedūsausiu, neaimanuosiu. (*Purto jį*) Pajudink smegenis ir atsakyk: ar Simpsonas davė jam pasirašyti kokį nors popierių?

HOGENAS. Nedavė, ir kas iš to? Ry tą Džimas pasirašys viską, ką jam bepakištų.

DŽOZI. O tas, kad mes turime viltį. Bent aš.

HOGENAS. Kokią viltį? Nejaugi ruošiesi maldauti, kad jis mūsų pasigailėtų?

DŽOZI. Greičiau jis pastips, negu aš maldausiu! Ne, turiu kitų planų. Bet man reikia tavo pagalbos... (*Įnirtusi*) O tu? Tu taip nusilakei, kad tavim ir pasikliauti negalima.

HOGENAS (*Atsikvošėjęs*). Galima, jei yra nors lašas vilties. Dievaži, nespėsi mirkstelėti, ir aš būsiu blavus. (*Nupuolusiu balsu*) Bet ką dabar darysi, paukštele? Jo gi čia nėra. Sėdi sau vienas smuklėje, maukia viską ir galvoja, kaip rytoj pasiautės Niujorke.

DŽOZI. Aš jį čia parvesiu! Nusižeminsiu ir eisiu į smuklę jo ieškoti. O jei jis nepanorės, aš žinau, kaip jį priversti. Pakelsiu triukšmą, apsimesiu, kad pykstu, kam jis neatėjo į pasimatymą. Taip jį išgėdysiu, jog jis mielai eis su manimi, kad tik nutilčiau. Žinau jo silpnynes, žinau, koks jis garbėtroška moterų atžvilgiu. Jei būčiau saldutė, gražutė pamaiva, jis tik didžiutuotųsi, kad taip dėl jo triukšmauju. Bet kada tokia pusantražmogė, kaip aš... (*Sutrinka, sunkiai tęsia*) Net jei aš ir buvau kada nors jam patikusi, dabar jis ims manęs gėdintis. Tegu nemeluoja, tegu nepliauškia apie savo sąžinę ir apie tai, kad bijo nuodėmės!

HOGENAS. Ne, jis kalbėjo nuoširdžiai. Bet dabar nesvarbu. Vadinasi, atvesi jį čia. O kas bus toliau?

DŽOZI. Sakiau gi tau rytą – lai tik jis mus apgauna, ir aš viską padarysiu, net niekšystę. Tebūnie taip! Tavo reikalas – auštant ateiti su liudininkais ir užtikti mudu... (*Sutrinka*)

HOGENAS. Lovoje? Vadinasi, nori surengti tai, ką sugalvojo Maikas?

DŽOZI. Aš gi pasakiau – dabar man vis tiek, kokios niekšystės imtis... (*Karčiai nusijuokusi*) Ir kuo niekšiščiau, tuo geriau!

HOGENAS. Puiku! Bet tau teks įpilti į jį ne vieną stiklinę. Ir kad tas išdegtų, turi pati sudaryti jam kompaniją! Tu gi visada žiūri kaip vilkas, kai jis geria – tarytum maldauji dievulį greičiau pasiimti pas save nelaimingą girtuoklį. Turi pati jį vaišinti. Tada jis nieko neįtars. Galų gale ir pačiai bus drąsiau.

DŽOZI (*Pasipiktinusi žiūri į jį*). Ar ne per daug patarimų man duodi? Ak tu, gudrusis žalty!

HOGENAS (*Piktai*). Ar pati neprašei manęs pajudinti smegenis?

DŽOZI (*Sumišusi*). Aš norėjau pasakyti, kad tėvui negražu mokyti dukrą, kaip jai... (*Piktai*) Apsieisiu be tavo patarimų. Tarytum nežinai, kad galiu bet kam galvą apsukti?

HOGENAS. Štai jau kita kalba! Tik pirma susitarkim. Aš ateisiu auštant su liudininkais, tu užmiršti užsirakinti, mes įsibraunam į namus, o judu gulit lovoje. Tada aš pakeliu triukšmą: jei jis tavęs neves...

DŽOZI. Neves? Po viso to, ką jis mums padarė? Aš neisiu už jo, net jei visam pasauly nebeliktų daugiau vyrų! Viskas, ko man iš jo reikia – popierius, pasirašytas prie liudininkų, kur juodu ant balto būtų pasakyta, kad jis parduos fermą tau tavo kaina – tau, o ne Harderiu.

HOGENAS. Ką gi, tai bus tik teisinga. Tačiau aš pagalvojau, kad tu nori atkeršyti tam išgamai už jo išdavystę.

DŽOZI. Dar kaip noriu. (*Pasipiktinusi žiūri į jį*) O tu jau, turbūt, taikstaisi prie jo palikimo? Teisybė? (*Skubiai*). Žinoma, ir aš taikstausi. Ir aš noriu nutverti jo pinigus. (*Įžūliai*) Prisiekiu dievu, jei jau teks vaidinti kekšę, tai ne už dyką. Tegu pasirašo popierių, kad paklos man dešimt tūkstančių, kai tik gaus palikimą! (*Juokiasi*) Ką tu į tai pasakysi? Galiu lažintis, kad nė viena iš tų Brodvėjaus paleistuvių negavo iš jo net šimtosios dalies tokių pinigų, nepaisant gražučių jo suknelių! (*Vėl juokiasi*) O svarbiausia – jis gaus gerą pamoką – pinigus paklos, o nieko nepeš! (*Įnirtingai*) Kokio velnio tu čia sėdi!

Hogenas pakyla. Džozi su apmaudu žvelgia į jį.

Vos pakvipo pinigais, tu, senas sukčias, nebesvirduliuoji. (*Skubiai*) Ką gi, tuo geriau. (*Eina prie kairiųjų durų*) Einam. Laikas – pinigai. (*Priėjusi prie durų sustoja, sumišus, greitai*) Palauk. Reikia

nors į veidrodį pasižiūrėti. *(Išsiblaškiusi)* Mano amato moterims reikia rūpintis savo išvaizda! *(Skubiai įeina į savo miegamąjį ir užsidaro)*

Hogenas žiūri įkandin jos. Dabar jis jau nebepanašus į pasigėrusį žmogų, kuris laikosi ant kojų tik valios pastangomis. Matyti, kad jis nemažai išgėręs, tačiau jo galva aiški ir jis pilnai kontroliuoja save.

HOGENAS *(Žiūrėdamas į plyšį po Džozio miegamojo durimis: pusbalsiu, su gailėsčiu linguodamas galvą).* Nori pasižiūrėti į veidrodį, o šviesos neįsižiebė. *(Atgailaudamas)* Teatleidžia man dievas už šiuos karčius vaistus. Bet kitų aš nežinau.

Miegamojo durys atsidaro. Hogenas bematant priima ankstesnę povyžą. Pasirodo DŽOZI – aukštai pakėlus galvą, ji iššaukiančiai žvelgia ir šypsosi. Bet matyti, kad ji verkė.

DŽOZI *(Išsiblaškiusi).* Tai va! Ar nepanorės koks nors girtuoklis pakloti už mane dešimt tūkstančių dolerių?

HOGENAS. Milijono nepagailės.

DŽOZI *(Eina prie durų ir atveria jas tokiu mostu, tarytum būtų sudeginusi paskui save tiltus).* Ką gi, eime.

Džozis išeina. Hogenas seka iš paskos. Staiga Džozis sustoja ant viršutinio laiptelio, krūpteli.

Pažvelk, kažkas eina pas mus.

HOGENAS *(Nulipęs nuo laiptelių, žvelgia į kairę: sau, su apmaudu).* Po velnių, jis! Tai nemaniau...

DŽOZI *(Sau).* Vadinasi, neužmiršo...

HOGENAS *(Skubiai).* Matai, gyventi be tavęs negali... *(Su jniršiu)* Ak, niekšas, šunsnukis! Štai kur tikra niekšybė! Atėjo lyg niekuo dėtas po to, kai privertė tave tiek laukti! Mano, kad tu nežinai, ką jis mums šiandien iškrėtė! Štai kur tikra šunybė, – po viso to dūsauti su tavimi mėnesienoje... O tu, avele nelaiminga, ir nežinai...

DŽOZI *(Jžeista).* Nutilk! Aš pati jį pamokysiu, kaip su manimi juokauti! Jis net neužuos, kad tu man viską papasakojai... O tu apsimesk, kad vis dar toks girtas, koks atėjai. Tegul pamano, kad tu nieko neatsimeni.

HOGENAS. Tvarkoj. Ko gero, jis pats jau nieko neatsimena, kitaip nebūtų atsilikęs.

DŽOZI. Tuo geriau. *(Pakuždomis, skubiai)* Jis jau pro vartus eina, ten viskas girdėti. Apsimesk, kad mudu pešamės, ir aš tave varau iš namų prablaivėti. Sakyk, kad šiąnakt nebegrįši. Tegu žino, kad mudu liksime vieni. Na, pradėk.

HOGENAS *(Vaizduodamas visiškai girtą, rėkia).* Veji mane iš mano namų, netikusi mergše!..

DŽOZI. Vis tiek kokia proga nusilakei, neleisiu bliauti ir dainas dainuoti kiaurą naktį. Keliauk atgal, į smuklę!

HOGENAS. O aš imsiu ir nukeliausiu. Sėsiu, užsisakysiu buteliuką, porą, ir gersiu, kiek tilps!

DŽOZI. Ir negalvok grįžti, kol neišsimiegosi, nes visus šonkaulius tau suskaičiuosiu!

Iš kairės įeina TAIRONAS. Iš pažiūros jis visiškai blaivas. Palyginti su pirmuoju veiksmu, jis nė kiek nepasikeitė. Tik jo žvilgsnis nublanko, tapo keistai nejudrus, jis juda ir kalba šiek tiek neužtikrintai.

TAIRONAS *(Sausai).* Aš, rodos, suspėjau į sprendžiamąjį raundą? O gal čia jau finalas?

HOGENAS (*Svirduliuodamas, atsigręžia į jį*). Kokių dar velnių... (*Apžiūri jį*) Čia kas, jūs?

TAIRONAS. Kaip jums šovė į galvą palikti mane vieną, Filai?

HOGENAS. Palikti? Aha, dabar atsiminiau, kad, berods, likau jums skolingas antausj. Tiktai – už ką tas buvo? Dievaži, neatsimenu. Nagi, šė! (*Plačiai užsimoja, trenkia pro šalį ir atšlyja*)

Taironas nustebęs žiūri į jį.

DŽOZI. Liaukis, senas mulki, ir kraustykis iš čia!

HOGENAS. Šit kaip: ir tu prieš vargšą seną tėvą! Na ir duktė! (*Išsitiesęs, su girta savimeile*) Jūs manęs, mis Hogen, šiandien namie nelaukite, ir rytoj, ko gero, galit nelaukti! Gali atverti sielą savo kavalieriui. (*Eina, sviesdamas per petį*) Nors prasmekit abu skradžiai žemę!

Hogenas išėina į kairę. Netrukus už kulisų girdėti jo balsas, dainuojąs gaudžią dainą „Bulvyte airiška prasta...“ Jo daina retkarčiais girdisi visą sekančią sceną, ji tylą, Hogenui tolstant į smuklę.

DŽOZI. Pagaliau! Laimingos kelionės... (*Prieina prie Tairono, kuris nustebęs žiūri į tolstantį Hogeną*)

TAIRONAS. Niekad dar nemačiau jo taip nusitvojusio. Turbūt iš karto apsvaigo. Smuklėje nieko nepastebėjau, o gal tiesiog neatkreipiau dėmesio.

DŽOZI (*Vaizduodama žaismingą*). Jei būtumėt tikras džentelmenas, ne apie jį galvotumėt, o manęs atsiprašytumėt. Nejaugi nežinot, kad pavėlavot dviem su puse valandos? Jei turėčiau nors lašelį savimeilės, aš su jumis net nekalbėčiau.

TAIRONAS (*Įdėmiai pažvelgęs į ją*). Išdidumo jums netrūksta, Džozė. Čia ir yra visa nelaimė.

DŽOZI. Ką jūs norite pasakyti?

TAIRONAS (*Gūžtelėjęs pečiais*). Nieko. Nekreipkit dėmesio. Atleisk man, Džozė. Neturiu kuo pasiteisinti. O ką sumeluoti – tiesiog nežinau. (*Vėl įdėmiai žiūri į ją*) Tikriau sakant, turėjau puikią ir net gana kilnią priežastį pasiteisinti, bet... (*Gūžtelėjęs pečiais*) Niekai! Nekalbėkim apie tai.

DŽOZI. Ko jūs šiandien kalbate mįslėmis? Tiek to, neverta teisintis. Kadangi vis tik atėjote, aš jums dovanoju. (*Ima jo ranką*) Einam, pasėdėsime ant mano miegamojo laiptelių ir padūsausime mėnuliui šviečiant.

Taironas eina įkandin jos, automatiškai, tarytum nesuvokdamas, ką daro. Džozė sėda ant viršutinės pakopos, o jį pasodina pakopa žemiau. Pauzė. Užsimiršęs Taironas žvelgia į erdvę. Ji pasilenkia ir sunerimusi žiūri į jį.

TAIRONAS (*Ūmai prapliumpa, monotoniškai*). Negaliu daugiau ištvirti toj prakeiktoj smuklėj. Vos iš proto neišėjau vienas. Žali velniukai ėmė vaidentis. Todėl ir atėjau pas jus. (*Pauzė. Nepaprastai atvirai, su nuostaba*) Aš iš tikrųjų smarkiai prie jūsų prisirišau, Džozė.

DŽOZI (*Nesusitvardžiusi, karčiai*). Taip, jūs šiandien tą įrodėt. (*Susitvardžiusi, žaismingai*) Tiek to. Sakiau gi, kad atleidžiu už pavėlavimą. Galit pliaukšti apie meilę. Labai įdomu.

TAIRONAS (*Tarytum neišgirdęs*). Aš jau maniau, kad jūs numojote ranka ir nuėjote miegoti. Pamenu, man lindo į galvą visokia velniava – norėjosi atsigulti greta jūsų, tiesiog padėti galvą jums ant krūtinės.

DŽOZI (*Prieš savo norą sujaudinta, bando kalbėti nerūpestingu tonu*). Ką gi, gal jums ir leisiu... (*Skubiai*). Ne dabar, paskui. Prieš akis visa naktis. Bet štai, pradžiai. (*Apkabinusi jo kaklą, priglaudžia jo galvą prie krūtinės*) Štai taip.

TAIRONAS (*Paprastai, su padėka*). Ačiū, Džozai.

Taironas užsimerkia. Džozai akimirka užmiršta viską pasaulyje ir su aistringumu švelnumu žvelgia į jo veidą. Tyla. Mėnuliui šviečiant, nakties tyloje retkarčiais iš tolumos ataidi gūdi Hogeno daina.
Taironas išsitiesia. Jam aiškiai nepatogu, jis bijo pasirodyti juokingas.

(*Ironiškai*) Dėmesio, dėmesio – Airijos lakštingala! „Tu nemirtingas, amžinas paukšteli!“ Nejaugi Filas moka tik tą laidotuvių melodiją?

Džozai neatsako. Taironas išsiblaškęs tęsia.

Bet ji tinka šitai nakčiai... mėnuliui... mano nuotakai. „Dabar kaip niekad aš numirt tikiuosi, nakčia atodūsį išleisti paskutinį, nuostabos pilną...“ (*Padeklamavęs su giliu įsijautimu eiles, ironiškai*) Ko čia aš susigraudinau? Odė Airijos lakštingalai Filui! Matyt, iš tikrųjų prasideda baltoji karštligė.

DŽOZI. O gal jus sąžinė graužia?

TAIRONAS (*Kaltai krūpteli, pažvelgia jai į veidą, įtariai*). Iš kur tu ištraukei? Kodėl ji mane gali graužti?

DŽOZI (*Skubiai*). Ir kur man žinoti, jei jūs pats nežinote? (*Žaismingai*) Jūs nusikaltote mintyse, galvodamas apie mane. Turbūt čia visa bėda.

TAIRONAS (*Su nesuprantamu palengvėjimu*). Aha. (*Truputį sumišęs*) Liaukitės, Džozai. Aš buvau kaip nesavas.

DŽOZI (*Karčiai*). Dėl dievo, neatsiprašinėkit, tarytum jums gėda... (*Susitvardo*)

TAIRONAS (*Žvilgterėjęs į ją*). Gerai. Neatsiprašinėsiu... jei jūs neturite nieko prieš. Aš bijojau įžeisti jūsų padorumą.

DŽOZI (*Šiurkščiai*). Mano padorumą? Tai nežinojau, kad aš jį dar turiu.

TAIRONAS (*Atšlyja nuo jos, irzliai*). Gana, Džozai. Užteks maitotis. Bent šiandien. (*Pabrėždamas žodžius*) Aš norėčiau, kad šiandien naktį viskas būtų kitaip.

DŽOZI. Ką reiškia – kitaip?

Taironas neatsako.

(*Dirbtinai lengvapėdiškai*) Gerai. Aš būsiu kitokia – kokia jūs panorėsite.

TAIRONAS (*Paprastai*). Ačiū, Džozai. Būkite pačia savimi. (*Jam vėl nejauku, ar baisu, kad parodė savo silpnumą*) O vis tik čia, lauke, mėnuliui šviečiant, kur kas geriau, negu toje šlykščioje smuklėje. Nežinau, ko aš ten amžinai tūna... Bet jūsų užkampyje taip vadinamuose padoriuose viešbučiuose ko gero dar šlykščiau.

DŽOZI (*Vogčiomis stebėdama jį*). Ką gi, dabar jūs greitai grįšite į Niujorką.

TAIRONAS. Tikiuosi.

DŽOZI. Ir kai užeis melancholija, bus kas jus paguodžia.

TAIRONAS. Liaukitės, Džozai. Jūs gi žadėjote šiandien nekvailioti.

DŽOZI (*Vos tvardydamasi*). Ar jums kalbėti apie pažadus!

TAIRONAS (*Truputį nustebeš*). Kas atsitiko? Jūs vis dar pykstat, kad pavėlavau?

DŽOZI (*Skubiai*). Nė kiek. Aš pajuokavau. Norite išgerti taikos ženklan? Tiesa, ko gi klausti. (*Pakyla*)
Atnešiu jo brangiausią buteliuką.

TAIRONAS (*Išsiblaškęs*). Puiku. Gal vis tik apsvaigsiu. Smuklės gėralas visai nepaveikė.

DŽOZI. Šitas paveiks. (*Eina į miegamąjį*)

Taironas sėdi susikūprinęs ant laiptelių ir nemirksėdamas žvelgia į erdvę. Džozi sustoja tarpdury ir atsigręžia. Jos veidas švelnėja. Sekundę ji susijaudinusi žiūri į jį, paskui dingsta, neuždarydama durų. Atidaro duris iš miegamojo į apšviestą didįjį kambarį, praeina per virtuvę į rūšį. Durys lieka praviros ir šviesos spindulys už Tairono nugaros išplėšia iš tamsos miegamojo kampelį. Matyti lova, užimanti didžiąją kambario dalį ir sienos iš nedažytų pušinių lentų.

TAIRONAS (*Staiga, su neapykanta*). Šlykštus galvijas! (*Pašoka, rausiasi kišenėse, ištraukia cigaretę, uždega degtuką, kuris apšviečia jo veidą – jame dabar apgailėtina, kalta išraiška, jo ranka taip smarkiai dreba, kad jis negali užsirūkyti*)

UŽDANGA

TREČIAS VEIKSMAS

Scenovaizdis tas pats, tik namo siena vėl stovi savo vietoje, ir apšviestas kambarys matyti per atdarą langą. TAIRONAS drebančiais pirštais vis dar bando užsirūkyti. Pagaliau jam pasiseka, jis giliai užsitraukia ir ima vaikščioti pirmyn ir atgal, tarytum kalinys kameroje, kurią pats sau sugalvojo. Jis keikia save, kad galutinai neištižtų.

TAIRONAS. Būk tu prakeiktas! Žiūrėk, bematant žliumbti pradėsi.

Besityčiodamas iš savęs, pusbalsiu niūniuoja senovišką sentimentalų romansą. Per langus matyti, kaip iš virtuvės grįžta DŽOZI. Džozis sustoja prie stalo ir prisuka lempos dagtį – dabar ji šviečia visai blankiai. Po pažastimi Džozis laiko litrinį viskio butelį, rankose – dvi taures ir vandens ąsotį. Ji praeina per miegamąjį ir pasirodo tarpduryje. Taironas pakyla.

A, pagaliau. *(Paima ąsotį ir taures)*

DŽOZI *(Su dirbtine šypsena)*. Galima pagalvoti, kad manęs visą amžių nebuvo. Nejaugi taip pasiilgot išgėrimo?

TAIRONAS *(Įprastu juokaujančiu tonu)*. Aš jūsų pasiilgau. Vos nenumiriau iš liūdesio.

DŽOZI. Greit numirsit nuo melavimo. Gerai, kad jūs vis tik atėjote. Tiesą sakant, bijojau, kad jūs ten nenumirtumėte.

TAIRONAS. Tas būtų ne taip jau blogai.

DŽOZI. Nekalbėkit kvailysčių. Geriau išgerkim. Tegul akmuo pabūna baru, o aš padirbėsiu bufetininke.

Taironas stato ant akmens ąsotį ir taures, Džozis atkemša butelį.

(Pažvelgusi į jo veidą, išgąstingai) Kas su jumis darosi, Džimai? Jūs atrodot, lyg vaiduoklį išvydęs.

TAIRONAS *(Nežiūrėdamas į ją, sausai)*. Pamačiau. Savo šešėlį. O tai bloga kaimynystė.

DŽOZI. Teisybė, pamatyti patį save – blogiau ir būti negali. Aš gerai tą žinau. *(Įpila jam pusę taurės)* Imkite. Tik palaukite manęs. *(Įsipila sau pusę taurės)*

TAIRONAS *(Nustebęs)*. Oi-oi-oi! O aš maniau, kad jūs nė lašelio...

DŽOZI *(Atsainiai)*. Kaip kada. O šiandien gera proga. Aš irgi noriu atšvęsti pergalę prieš Harderį. *(Žiūri į jį su karčiu priekaištu, bet, pamačius jo akyse tik nustebimą, priverčia save nusijuokti)* Nežiūrėkit taip įtariai. Vienas kitas gurkšnelis man nepakenks. Sudarysiu jums kompaniją, o ir pačiai bus maloniau sėdėti su jumis mėnesienoje. Į sveikatą! *(Susidaužia su juo)*

TAIRONAS *(Gūžtelėjęs pečiais)*. Ką gi, į jūsų!

Abu geria. Džozis užsikosti ir paspringsta. Taironas įpila jai vandens. Ji geria. Taironas nustebęs, paniuręs žiūri į Džozį.

DŽOZI. Į kitą gerklę pateko.

TAIRONAS. Matau. Kam tiek daug įpylėt?

DŽOZI. Pirmą kartą tuo skundžiatės.

TAIRONAS. Sau per daug įsipylėt.

DŽOZI. Aš atsigimiau į tėvą. Mano galva stipri. Nesijaudinkit, neapsisuks, ir jums neteks guldyti manęs į lovą (*Iššaukiančiai nusijuokusi*). O tas būtų gal ir neblogai. Gal man apsimesti, kad aš...

TAIRONAS (*Suiržęs*). Liaukitės maitotis, Džози. Neužmirškite, kad žadėjote...

DŽOZI (*Slėpdama juokais nuoskaudą*). ...būti kitokia? Teisingai. Visai užmiršau, kad jūs nenorit, jog aš šiandien vaidinčiau nekaltybę.

TAIRONAS. Tik šiąnakt.

DŽOZI. Čia kita kalba. Yra tik ta naktis, ir mėnesiena, ir mudu... Išgerkite dar, nelaukite manęs.

TAIRONAS. Ačiū, paskui. Kur jūs skubate? (*Įdėmiai pažvelgia į ją*) Gal norit mane nugirdyti?

DŽOZI (*Krūptelėjus, skubiai*). Tai jau ne. Aš noriu, kad jums būtų ramiau, kad jūs užmirštumėt visus savo rūpesčius.

TAIRONAS (*Juokais*). Atsargiau. Aš galiu visai užsimiršti.

DŽOZI. O gal aš to tik ir laukiu? Atsimenat, kad esate man skolingas bučinį. O jei bijote, kad jus galiu nugirdyti... į jūsų sveikatą! (*Baigia gerti*) Prašau. Matyt, aš noriu nugirdyti ir save.

TAIRONAS. Ką gi. Visko būna.

DŽOZI (*Piktai*). Jums tas ne naujiena. Žinoma, jūsų didmiesčio šliundros su jumis visada nusigeria.

TAIRONAS (*Su apmaudu*). Vėl jūs savo.

DŽOZI. Gerai, liausiuosi. (*Dirbtinai juokiasi*) Turbūt mane pavydas graužia, ir baigtas kriukis.

TAIRONAS. Ir visai be reikalo. Jų man nereikia.

DŽOZI. O manęs?

TAIRONAS. Jūsų? Jūsų reikia.

DŽOZI. Vienai nakčiai, taip?

TAIRONAS. Mes gi susitarėm, kad jūs turit tik šitą vieną naktį... ir ji nebus panaši į visas kitas naktis – mums abiem.

DŽOZI (*Dirbtinai juokaudama*). Tikiuosi, kad taip ir bus. Gerai, daugiau nepavyduliauju, tegu prasmenga jūsų miestiškos simpatijos!

TAIRONAS. Jos visos tiktai pinigų godžios kekšės.

DŽOZI. O aš pikta, storžievė pabaisa, tiesiog karvė.

TAIRONAS. Nutilkite! Jūs labai graži.

DŽOZI (*Pašaipiai, nors jos balsas ir dreba*). Aklai vištai – viskas grūdas.

TAIRONAS. Man jūs graži.

DŽOZI. Jūs pasigėrėt.

TAIRONAS. Jūs tokia tikra, sveika, švari, puiki, atvira, tvirta, geraširdė...

DŽOZI. Gal norite pasakyti, kad mano siela graži?

TAIRONAS. Žinot, aš nesu moterų sielų žinovas... (*Ima jos ranką*) Bet žinau, kad jūs – graži. (*Bučiuoja jos ranką*) Ir aš labai myliu jus... kaip moku...

DŽOZI (*Trūkčiojančiu balsu*). Džimai... (*Tučtuojau grįžta prie žaismingo tono*) Ko jūs staiga ėmėte švaistytis komplimentais? Matyt, teks jums atsidėkoti. (*Atlošia jam galvą ir bučiuoja j lūpas – skubiai ir bailiai*) Čia jums už mano gražią sielą.

TAIRONAS (*Bučinys pažadino jo aistrą; jis palenkia prie savęs jos galvą ir žiūri į akis*). Jūsų ne tik siela, bet ir kūnas gražus, tvirtas... ir akys, ir plaukai, ir tokia nuostabi šypsena.

Taironas bučiuoja jos lūpas. Ji išsigandusi atšlyja, paskui grąžina bučinį. Staiga jis atšoka.

Ne! Ne! Nebūkit kvaišė! Neduokit man valios.

DŽOZI (*Akimirką ji triumfuoja*). O juk aš jums patinku! Aš žinau, kad jums patinku! (*Paskui su nuoskauda, šiurkščiai*). Dievaži, jūs teisus, aš tikrų tikriausia kvaišė. Užmiršau, kad antro tokio melagio, kaip jūs, pasaulis nematė. (*Pasitaisė*) Tiksliau pasakius, tokio juokdario. Dar išgersim?

TAIRONAS (*Žvelgdamas į erdvę*). Jūs manęs nesupratote. Jūs gi nežinote... ir, tikiuosi, niekada nesužinosite...

DŽOZI (*Nesusilaikius, su kartėliu*). O jei aš žinau, ir žymiai daugiau, negu manote?

TAIRONAS (*Tarytum jos neišgirdęs*). Visada ateina pagirios, jos viską užnuodija. Nenoriu, kad jos užnuodytų ir jums...

DŽOZI. Jūs geriau žinote...

TAIRONAS. Aš nenoriu užnuodyti ir sau... dar kartą... su jumis. (*Pauzė. Lėtai*) Mano gyvenime per daug buvo naktų... o paskui apyaušrių. Šita naktis turėjo būti kitokia... Aš noriu... (*Jo balsas nutyla*).

DŽOZI (*Jsižiūrėdama į Tairono veidą, neramiai*). Tik vėl neįpulkit į melancholiją. (*Purto jį už peties, su dirbtinu lengvumu*). Pats nežinote, ko norite. Nebent išgerti. Štai ko jūs norite. Ir aš noriu.

TAIRONAS (*Susitvardęs*). Puiku! Šauni mintis.

Taironas pakyla, eina prie akmens, atsineša butelį. Įsipila sau, Džozis ištiesia savąją taurę, tačiau jis nekreipia dėmesio.

DŽOZI. Nemandagu pirmam įsipilti.

TAIRONAS. Aš pasakiau, kad išgerti – šauni mintis... man. Bet ne jums. Šį kartą jūs negersite.

DŽOZI (*Pasipiktinusi*). Šit kaip? Gal man uždrausit?

TAIRONAS. Taip. Geriau gurkštelėkite daugiau mėnulio šviesos.

DŽOZI (*Piktai*). Nagi, įpilkite man, Džimai Taironai, o jei ne...

TAIRONAS (*Pažvelgęs į ją, gūžteli pečiais*). Prašau, jei tas taip svarbu. Tuo blogiau jums. (*Įpila*).

DŽOZI (*Susigėdusi, ji vis tik laikosi savo; sausai*). Dėkoju. (*Pakelia taurę, pašaipiai*) Už šitą naktį!

TAIRONAS (*Dygiai žiūri į ją. Staigiu mostu išmuša taurę iš jos rankų. Su pasišlykštėjimu*). Per daug naktų aš praleidau su girtomis šliundromis!

DŽOZI (*Taip apstulbo, kad net negali supykti. Jos balsas virpa; nelauktai ramiai*). Gerai, jei jūs nenorite...

TAIRONAS (*Jo poelgis nustebino jį nemažiau, negu ją*). Atleiskite man, Džozis. (*Pakelia jos taurę*) Matyt, aš pasigėriau. Eisiu geriau į savo smuklę ir miegosiu!

DŽOZI (*Šiurkščiai, tačiau jos balse skamba gaillestis*). Niekur jūs neisit! Aš jūsų neleisiu. (*Paploja jam per žandą, dirbtinai linksmai*) Štai ir tvarka. Aš daugiau nebegersiu. Mane ir taip paveikė. Viskas dabar kaip migloj... išskyrus mėnulį ir svajones, net aš pati tarytum iš tų svajonių, ir jūs... (*Karčiai juokiasi*) Aš vis užmirštu tą, ko man negalima užmiršti. Aš vis tikiuosi, kad tai – melas, nors ir pati žinau, kad aš – kvaišė.

TAIRONAS (*Išsiblaškęs*). Kodėl – kvaišė?

DŽOZI. Nesvarbu. (*Dirbtinai juokiasi*) Ech, jei mano vargšas senis matytų, kad jūs išliejot ant žemės jo brangiausiąjį gėralą – jis turbūt nustiptų!

TAIRONAS (*Šypsodamas*). Taip, galiu įsivaizduoti. (*Pauzė, linksmai; jo balse skamba tikras švelnumas*) Bet visa tai – vaidyba. Vaizduoja šykštuolį, bet savo draugų neapgaukinėja. Paskutinius marškinius jiems gali atiduoti. Nuostabus senis, tokių maža. (*Sentimentaliai*) Mano vienintelis bičiulis... neskaitant jūsų, Džozai. Čia tai charakteris!

DŽOZI (*Vos ištvėria, pasipiktinusi jo veidmainyste*). Ak, viešpatie...

TAIRONAS (*Gūžtelėjęs pečiais*). Na taip, jūs manot, kad aš pasigėriau ir ištižau. Kalbu rimtai.

DŽOZI. Nejaugi? Klausykit, aš ir be jūsų žinau, ko vertas mano tėtušis.

TAIRONAS. Jūs turite jį vertinti, jis gi jus dievina... ir supranta jus kur kas geriau, negu manote... (*Atsigręžia į ją, su šilta šypsena*) Beveik kaip aš... beveik.

DŽOZI (*Nepasiduodama*). Vadinasi, vidutiniškai. Aš, berods, žinau, ką jūs apie mane galvojate... (*Panikinančiai juokiasi*) O jei taip, man jūsų gaila – jūs esate kvailys.

TAIRONAS (*Erzina ją*). Jei kaip? Aš gi nieko nesakiau.

DŽOZI. Tai ir nesakykit – galiu dar numirti iš juoko. (*Skubiai keičia toną*) Ko gi negeriate? Mane nervina, kad jūs taip sėdite, paėmęs taurę, tarytum užmiršote, ką turite rankoje.

TAIRONAS. Iš tikrųjų užmiršau. (*Geria*)

DŽOZI. Dar įsipilkite.

TAIRONAS. Vis tebenorite mane nugirdyti?

DŽOZI. Su jūsų gabumais? Ne tokia aš kvaila.

TAIRONAS. Saugokitės. O jeigu paveiks? Tik įsivaizduokite, kaip šlykštu: guliu greta, greičiausia, knarkiu, o jūs žiūrite, kaip lėtai brėkšta aušra. Jūs gi nežinote...

DŽOZI (*Iššaukiančiai*). Taip, taip, nežinau! Tarytum nepergyvenau su visais mano po...

TAIRONAS (*Neklausydamas, karčiai*). O aš, galit patikėti, žinau. Per daug dažnai matydavau, kaip brėkšta pilka aušra už neplauto murzino lango.

DŽOZI (*Neatsakydama jam, palaidai*). Bet mums gal bus visai kitaip. Meilė viską pakeičia. Aš gi įsimylėjusi iki ausų nuo tos akimirkos, kai jūs kalbėjote apie mano gražią sielą.

Taironas tarytum vėl jos neišgirdo.

(*Piktai*) Ko gi jūs stovite, kaip lunatikas, ir žliumbiate dėl praeities. Sėskite, aš jums leisiu padėti galvą...

TAIRONAS. Ne. (*Sėda, tačiau jos neliečia*) Tik neleiskite man vaizduoti, tarytum aš toks girtas, kad neatsakau už savo veiksmus. Aš visada suprantu, ką darau. Kažkur galvoje suprantu. Štai kur visa nelaimė. (*Pauzė*) Apie ką gi mes kalbėjome?.. Apie šaunų vaikiną Filą. Galite džiaugtis, turėdama tokį tėvą. Manasis buvo baisus niekšas.

DŽOZI. Netiesa! Jis buvo ponas kaip reta mielas ir geras.

TAIRONAS (*Tyčiojasi*). Žinoma, su svetimais. O namie jis buvo šykštuolis ir šunsnukis.

DŽOZI (*Pasipiktinusi*). Kaip jums ne gėda!

TAIRONAS. Blogai kalbėti apie mirusį? Niekai! Jis manęs negirdi, bet jis puikiai žinojo, kad jo nekenčiu... nemažiau, negu jis nekentė manęs. Džiaugiuosi, kad jis numirė. O ir jam... reikėtų džiaugtis. Visi, kurie miršta, turi džiaugtis. Lauk iš šito šūdino teatro! Pailsėti. (*Gūžčioja pečiais*)

DŽOZI (*Jaudindamasi*). Nedrįskite, Džimai. Negaliu išverti, kai jūs taip kalbate. (*Nerūpestingai*). Ir nepasakykite man daugiau apie praeitį. Aš per daug pavydi.

TAIRONAS (*Paprastai*). Kvaila pavyduliauti. Jūs – vienintelė moteris, kuri man nors kiek yra brangi.

DŽOZI (*Prieš savo valią, giliai susijaudinusi, virpančiu balsu*). Džimai, nereikia... (*Per prievartą nusijuokusi*) Gerai, aš pasistengsiu patikėti... šiai nakčiai.

TAIRONAS (*Paprastai*). Ačiū, Džozi. (*Su tuščiu smalsumu*) Kodėl jūs sakote, kad aš greitai išvažiuosiu į Niujorką?

DŽOZI (*Nustėra, jos veidas tampa atšiaurus*). O gal netiesa? (*Nori ištraukti savo ranką*)

TAIRONAS. Kodėl jūs atimate savo ranką?

DŽOZI. Nejaugi? (*Su dirbtine šypsena*) Turbūt todėl, kad juokinga taip švelniai laikyti mano didelę negražią leteną. Bet laikykite, jei taip patinka.

TAIRONAS. Patinka. Ji tokia tvirta, gera, švelni... kaip jūs. (*Bučiuoja jos ranką*)

DŽOZI (*Vos susitvardžiusi*). Ak, dėl dievo meilės!.. (*Išplėšia savo ranką, juokais*) Eikvoti bučinius mano rankai! Ko gero, net mėnulis iš mūsų juokiasi.

TAIRONAS. Spjaut man į mėnulį! Visus mėnulus, kurie kaboją danguje nuo Ramzio laikų, aš iškeisčiau į vieną miesto žibintą. (*Išima cigaretę ir užsirūko*)

DŽOZI (*Jsižiūrėjusi į jo veidą, apšviestą degtuku*). O rytoj vakare jūs sėsite į traukinį ir išdumsite į savo mylimąjį miestą?

TAIRONAS (*Tebelaikydamos rankoje uždegtą degtuką, su nuostaba žiūri į ją*). Rytoj? Iš kur jūs ištraukėte?

DŽOZI. Paukšteliai čiulbėjo.

TAIRONAS (*Užpūtęs degtuką*). Paukšteliams netikėkit. Savaitės gale – čia bus teisingiau. Filas viską supainiojo.

DŽOZI (*Skubiai*). Jis man nieko nesakė. Jis buvo toks girtas, kad viską užmiršo.

TAIRONAS. Kai aš jam pasakiau, jis buvo absoliučiai blaivus. Vos mes įėjome į smuklę, o paskambinau savo patikėtiniams. Jie pasakė, kad testamentas įsigalios po poros dienų. Aš tučiuojau paskelbiau Filui tą malonią naujieną ir visiems, kas buvo smuklėje, pastačiau po taurelę viskio. Ir čia prasidėjo gėrynės. Keista, kad Filas neatsimena.

DŽOZI (*Nustebusi, nežino kuo tikėti*). Taip... keista.

TAIRONAS (*Gūžtelėjęs pečiais*). Na, vadinasi, jis iš tikrųjų buvo girtas kaip šiaučius. Tuo viską galima paaiškinti. (*Pauzė. Kitu tonu*) Nors ne visada.

DŽOZI. Taip... ne visada.

TAIRONAS (*Tęsia, šiaip sau, kad tik nemąstyti*). Niekad jis dar nebuvo prieš mane ranką pakėlęs. Kas jam į galvą šovė?

DŽOZI. (*Nepatikliai*). Iš kur aš žinosiu, jei jūs pats nežinot?

TAIRONAS. Neturiu supratimo. Tiesa, gal tai... Aš, rodosi, bandžiau iš jo pasijuokti. Prie mūsų staliuko atsisėdo Simpsonas. Jį Harderis atsiuntė. Prisimenate, kai Harderis iš čia išėjo, aš dar sakiau, kad jūs pavertėt šitą fermą aukso gysla. Aš tada juokavau, bet pasirodė, kad sakiau teisybę. Kaip jūs manote, kiek man pasiūlė Simpsonas? Dešimt tūkstančių! Dievaži, teisybė!

DŽOZI. Ir jūs sutikote?

TAIRONAS. Pasakiau Simpsonui, kad sutinku. Nutariau pamokyti Harderį – lai mano, kad jo reikalas išdegė. O kai jis rytoj rytą užvažiuos manęs pasiimti – pasiūsiu jį velniop kartu su jo pinigais ir visa nafta.

DŽOZI (*Jaučia, kad jis sako tiesą; iš džiaugsmo net užsikerta*). Štai kokia ji... teisybė.

TAIRONAS (*Su šypsena*). Aišku, norėjau ir Filą paerzinti. Juk jis ten sėdėjo ir viską girdėjo. Bet aš žinau, kad Filo neapmausi.

DŽOZI (*Dvejodama*). Gal šįkart jūs jį ir apmovėte. Nors kas jį žino.

TAIRONAS. Štai kodėl jis užsimojo mane mušti! (*Juokiasi, bet jo juokas skamba dirbtinai*) Ką gi, jei taip, tai aš jam nedovanosiu. Sakiau gi, kad fermą parduotu tik jam. Kuo gi jis mane laiko? Turėtų žinoti, kad aš judviejų neapgausiu net už milijoną!

DŽOZI (*Nebegalėdama daugiau slėpti palengvėjimo ir džiaugsmo*). Aš gi žinojau! Džimai, mielas! (*Karštai apkabina jį ir bučiuoja*) Aš gi žinojau, kad jūs niekad... aš gi jam sakiau... (*Vėl jį bučiuoja*) Ak, Džimai, kaip aš jus myliu!

TAIRONAS (*Su nuoširdžiu dėkingumu*). Ačiū, Džozzi, kad jūs nepatikėjote, jog aš esu paskutinis niekšas. Visi tuo tiki – net aš... ir vis ne be priežasties. (*Staigiai keisdamas temą*) Aš, žinoma, kvailys, kad visa ta istorija taip mane įžeidė, bet... Palaukite, juk aš jam šiandien net sakiau, kad parašiau broliui laišką ir jis sutiko parduoti jums fermą. Ir Filas man padėjo! Man atrodė, kad jis sujaudintas. Nesuprantu, kaip jis galėjo tą užmiršti.

DŽOZI (*Aršiai*). Ir aš nesuprantu. Jam teks šį bei tą paaiškinti, kai jis grįš auštant... (*Pasitaiso*) Kai jis grįš namo. (*Pauzė. Jai išsiveržia*) Tas prakeiktas senas apgavikas! Aš jį pamokysiu, kaip... (*Susilaiko*) Kvailioti.

TAIRONAS (*Su šypsena*). Turbūt vėl imsitės šluotražio? Na, ir pokštininkė gi jūs, Džozzi. (*Erzina ją*) Tikra Mesalina su visais savo meilužiais!.. O juk iš tikrųjų jūs niekada...

DŽOZ (*Bando kalbėti palaidai, kaip anksčiau*). Gana meluoti!

TAIRONAS. „Puikybė pražudė net angelus“. Ilgai dar manote apsimitinėti?

DŽOZI (*Vos girdimai*). Jūs manote, kad aš niekada... todėl, kad niekas nepanorėjo... juk aš tokia didžiulė boba...

TAIRONAS (*Švelniai*). Nesąmonė! Pavymui jūsų bėgtų visi, jei tik jūs panorėtumėte. Jūs vedžiodavote juos už nosies, kol įsitikindavote, kad jie jau priklauso jums. Štai ir viskas, jo jūs trokšdavote. O kai jie išdrąsėdavo, jūs taip juos prilupdavote, kad jie vos ištrūkdavo.

DŽOZI (*Kentėdama*). Džimai, nereikia!

TAIRONAS. Galiu jums pasakyti tiesą. Mudu su jumis abu labu tokiu. Galime apmauti visą pasaulį, tik ne pačius save, kaip dauguma žmonių. Mes niekur negalime pabėgti nuo savęs. Net į butelio dugną, net į negyvenamą salą. (*Juokais*) Kodėl gi jūs neklausiate, kaip aš jus perpratau? Jūs per smarkiai vaidinate – kaip blogame teatre. Ir visos jūsų simpatijos perdeda. Prisiklausiau aš jų smuklėje iki soties. Visi meluoja vienas kitam, kaip išsijuosę. Kas gi prisipažins, kad nelaimėjo nieko, išskyrus spyrį į užpakalį – juk kiekvienas galvoja, kad kitam geriau pavyko. Nereikia jų smerkti. Be to, jie puikiai žino, kad jums į jų tauškalus nusispjauti. Štai ir...

DŽOZI. Džimai, nereikia!

TAIRONAS. Filas, žinoma, viską supranta, bet prisipažino man tik šiandien vakare.

DŽOZI (*Apstulbusi, kerštingai*). Šit kaip? Tegu tik jis man po ranka pakliūva!

TAIRONAS. Jis jums už jokių pinigų neprisipažins. Bijo jus užgauti.

DŽOZI. Nejaugi? Gerai... (*Beveik isteriškai*) Užteks apie jį, girdite!

TAIRONAS (*Nustebęs, gūžteli pečiais*). Kaip norite. Aš maniau, kad atėjo laikas viską ištraukti į dienos šviesą... Filo labui, galų gale ir jūsų labui. Kaip jūs galite ant jo pykti? Pykti turėtų jis. Nejaugi nesuprantat, į kokią kvailą padėtį jį statote, vaizduodama paleistuvę?

DŽOZI (*Sukandusi dantis*). Netiesa. Jam į mane nusispjauti. Aš jam reikalinga tik jo naudai. Jis...

TAIRONAS. Nekvailiokite. Jis gi jus myli. Ir aš myliu. (*Pasisuka, pritraukia jos galvą ir bučiuoja*) Aš irgi, Džozai. Aš jus myliu.

DŽOZI (*Graudžiai, su liūdesiu*). Taip, Džimai? Teisybė? (*Šiaip taip prisiverčia nusišypsoti, vos girdimai*) Tada aš jums prisipažinsiu. Aš buvau kvaišė. Aš vis dar nekalta. (*Kūkčioja iš begalinės gėdos ir pažeminimo*) O dabar jūs niekada... o aš taip noriu.. juk aš myliu jus dar labiau, nes anksčiau, po to, kas įvyko... (*Aistringai bučiuoja jį*) Bet tu turi! Aš tave priversiu! Aš žinau, kad tu manęs nori. Netikėjau, bet šiandien, šiąnakt žinau. (*Vėl jį bučiuoja*) Kvailiuk mano! Tarytum man ne vis tiek, kas bus rytoj! Aš turiu šią naktį... ir tavo meilę, kurią atsiminsiu iki pat mirties. (*Bučiuoja jį*) Ak, Džimai mielas, tu gi pats pasakei, kad mudu turime tik šią naktį. (*Švelniai kužda*) Einam. Einam su manimi. (*Pakyla ir tempia jį, paėmusi už rankos*)

TAIRONAS (*Jis keistai pasikeitė; žiūri pasityčiodamas ir gailiai; kalba sunkiai, tarytum ūmai būtų apgirtęs*). Eime, katinėli. Ko aš čia atėjau, jei ne to? Nėra ko snausti. (*Prieina prie jos ir visu kūnu prisiglaudžia*) O tu visai nieko. Seniai prie tavęs taikausi. Meilė – seilė! Aš tau parodysiu, kas yra meilė. Žinau, ko tau reikia, meilute.

Džozai su siaubu žiūri į jį. Taironas šiurkščiai ją bučiuoja.

Einam, lėlyte, einam čiūčia-liūlia. (*Stumia ją prie durų*)

DŽOZI (*Išsigandusi*). Džimai! Nedrįsk!

Džozi išsiveržia su tokia jėga, kad jis susvyruoja ir vos nenuvirsta nuo laiptelių, bet ji laiku pagriebia jo ranką. Jis suklumpa ant vieno kelio, Džozi vos stovi ant kojų.

(Sielvartingai) Džimai! Aš ne kekšė!

TAIRONAS *(Tebeklūpėdamas ant vieno kelio; sumišęs, lyg nežinotų, kas atsitiko). Kokia čia velniava? Ar tik nebandžiau tave išprievartauti? Spjauk! Spjauk. Aš girtas... už save neatsakau. (Svyruodamas, pakyla, nulipa nuo laiptelių)*

DŽOZI *(Užsidengus delnais veidą). Ak, Džimai! (Verkia)*

TAIRONAS *(Lyg ir gailėdamasis). Neverk. Nieko gi neįvyko.*

Džozi tebeverkia. Taironas kalba be jo ryšio, tarytum pats sau.

Nesąmonė! Neapsimetinėk! Žinojai, ko nori. *(Ieško patamsyje butelio ir taurės)* Išgersiu dar.

DŽOZI *(Atidengus veidą, įtūžusi). Pilk į gerklę nors visą butelį, tik tylėk! (Vėl užsidengia delnais veidą ir pravirksta)*

TAIRONAS *(Žiūri į ją su nuoskauda ir liūdesiu). Negali man atleisti? Be reikalo. Geriau padėkotum, kad parodžiau tau, kas aš toks... (Nutyla, tarytum laukdamas, kad ji prieštaraus; jai neatsiliepus, gūžteli pečiais ir automatiškai prisipila) Ką gi, pirmyn. (Išgėręs, pastato butelį ir taurę ant žemės, vangiai) Išgėriau atsisveikindamas. Mūsų mėnesienos romanas, Džozi, atrodo, nenusisekė. Aš turbūt eisiu.*

DŽOZI *(Dusliai). Taip. Geriau eik. Labanakt.*

TAIRONAS. Ne, ne labanakt. Sudie.

DŽOZI *(Pakėlus galvą). Sudie?*

TAIRONAS. Taip. Mes daugiau nepasimatysim, o paskui aš išvažiuosiu. Aš sukvailiojau, kad atėjau. Tikėjaisi... Argi tu suprasi? Viskas prarado prasmę... *(Beviltiškai gūžteli pečiais ir apsisuka eiti)*

DŽOZI. Džimai!

TAIRONAS *(Pasuka atgal, su karčiu priekaištu). Kekšė? Kas sako, kad tu – kekšė? Bet kodėl tu taip elgiesi? Aš ne to atėjau. Ir tu žadėjai, kad šiandien viskas bus kitaip. Kokio velnio žadėjai, jei nori to, ko ir visos kitos, jei meilė tau tik tas dalykas? (Kaltai) O viešpatie, atleisk man, Džozi. Aš suprantu, kas dedasi tavo širdyje, ir jei tik galėčiau duoti tau laimę... Bet nieko neišeis. Tu manęs nepažįsti. Aš viską apnuodyčiau ir tau, ir sau. Aš ir taip jau viską apnuodijau, bet paskui gi būtų buvę tūkstantį kartų blogiau. Galėčiau stengtis kaip įmanydamas, o vis tiek padaryčiau tą naktį panašią į visas kitas – taip pat ir tau. Gulėtum atsimerkus ir žiūrėtum, kaip brėkšta pilkas apyaušris, tave smaugtų pasišlykštėjimas ir širdgėla, o nuo meilės vyno, apie kurį čiulba poetai, būtų šleikštu burnoje.*

DŽOZI *(Beviltiškai). Džimai, nereikia! Prašau tavęs, nereikia!*

TAIRONAS. Imtum neapkęsti manęs, savęs – ir ne dienai, ne dviem, o visam gyvenimui.

DŽOZI *(Karčiai). Sudie, Džimai.*

TAIRONAS *(Su giliu skausmu, paskui – maldaudamas). Džozi... (Kaip įpratęs, gūžteli pečiais, paprastai) Sudie. (Pasisuka; karčiai) Man irgi nelengva tau atleisti. Aš gi prašiau meilės... nors vienai šitai nakčiai – aš juk maniau, kad tu mane myli. (Dusliai) Nesąmonė. Velniop. (Žengia keletą žingsnių)*

DŽOZI (*Sekundę kovoja su savo meile, paskui pašoka ir bėga įkandin jo: valdingai, kaip motina švelniai*). Eik šen, kvailiuk, ir nekalbėk niekų. Nėra už ką tavęs nekęsti. Ir nėra už ką atleisti. Atleisk man, kad buvau tokia kvaiša... Bet dabar jau supratau, ir duosiu tau, ko tu ieškai.

Džozis apkabina ir bučiuoja jį, tačiau dabar tai jau motiniškos glamonės, kurias jis tučtuoju su padėka įvertina.

TAIRONAS (*Paprastai*). Ačiū, Džozis. Kokia tu graži. Aš tave myliu.

DŽOZI. Einam. (*Apkabinus jį, veda atgal*)

TAIRONAS. Aš taip nenorėjau tavęs palikti. Tu gi žinai.

DŽOZI. Aišku, kad žinau. Sėskim. (*Sėda ant viršutinio laiptelio ir pasodina jį, kur anksčiau, laipteliu žemiau*). Štai taip... aš tave apkabinsiu. O dabar padėk galvą man ant krūtinės... taip, kaip norėjai.

Taironas atlošia galvą. Džozis švelniai jį apkabina.

Štai taip. Atleisk, kad galvojau tik apie save. Aš duosiu tau ko prašai – tai bus penas mano išdidumui ir laimei... (*Juokaudama kaip anksčiau*) Man gi visai nesunku – aš myliu tave visaip... ir tokia meilė, galbūt, pati tvirčiausia... juk ji man taip daug kainuoja.

Nutilusi, Džozis žiūri į jį. Jis užsimerkė, jo pragertas iškankintas veidas atrodo mėnesienoje kaip blyški kaukė; veidas ramus, kaip gipsinė kaukė, nuimta nuo lavono. Džozis išsigąsta.

Džimai! Kas tau?

TAIRONAS (*Atsimerkia, išsiblaškęs*). O ką?

DŽOZI (*Skubiai*). Mėnulis kaltas. Nuo jo tu toks išblyškęs, kai užsimerki.

TAIRONAS (*Paprastai*). Panašus į lavoną?

DŽOZI. Ne! Tarytum miegi.

TAIRONAS (*Pavargusiu balsu, be išraiškos, tarytum aiškindamas tą, kas jo paties labai seniai nebedomina*). Paklausk, jei nori, papasakosiu tau neilgą istoriją. Visą savo gyvenimą aš svajoju tik apie vieną. Nuo pat vaikystės mėgau lenktyninius žirgus. Man jie atrodė patys gražiausi pasaulyje sutvėrimai. Ir visada troškau lošti. Štai ką aš svajoju – kada nors, kai turėsiu daug pinigų, aš lošiu lenktynėse, pagal savo sistemą, statydamas tik už favoritus. Žiemą kartu su žirgais kraustysiuosi į pietus, o pavasarį grįšiu su jais į šiaurę, ir kiekvieną mielą dieną vaikščiosiu į arklių lenktynes. Toks gyvenimas atrodė man laimės viršūnė.

Pauzė.

DŽOZI. Ką gi, dabar tu galėsi leisti sau tokį malonumą.

TAIRONAS. Ne, Džozis. Negalėsiu. Tas ir skaudu. Aš jau bandžiau, jau lankiau tas lenktynes. Neišdegė. Lošiu pagal savo sistemą, o man vis tiek – išlošiu ar pralošiu. Žirgai gražūs, kaip visada, o aš savęs klausiu: na ir kas iš to? Jų grožis daugiau manęs nebejaudina. Aš apsidžiaugiau, kai baigėsi paskutinis jojimas, ir galėjau grįžti namo į viešbutį... prie savo butelio... (*Nutyla; žiūri į erdvę nieko nematančiu žvilgsniu*)

DŽOZI (*Neramiai*). Kam tu man tą sakai?

TAIRONAS (*Abejingai*). Tu gi sakei, kad aš panašus į lavoną. Aš ir esu lavonas.

DŽOZI. Netiesa! (*Apkabina jį, tarytum norėtų apginti*) Nedrįsk taip kalbėti!

TAIRONAS. Nuo tos dienos, kai mirė mama.

DŽOZI (*Sujaudinta iki širdies gelmių, su gailėsčiu*). Žinau. Aš jaučiau, kad širdgėla tave stumia... (*Švelniai*) Gal jei tu išpasakosi savo sielvartą, tau palengvės?

TAIRONAS (*Perspėdamas*). Saugokis, Džози.

DŽOZI. Ko?

TAIRONAS (*Per jėgą šypsosi, ciniškai*). Aš galiu ištižti. Ko gero, dar pravirksiu ant tavo žavingos krūtinės.

DŽOZI (*Švelniai*). O tu paverk, paverk.

TAIRONAS. Nenuolaidžiau. Paskui gailėsiesi. (*Jame vyksta kova; kažkas verčia jį tęsti*) Na, jei tau taip patinka save kankinti... Gal papasakoti? Tik tu viena gali mane suprasti.

DŽOZI (*Švelniai liūliuodama jį*). Na, žinoma, aš viska suprasiu.

TAIRONAS. Žiūrėk, pati prašei... (*Pauzė. Jis užsimerkia, atrodo, kad jam gėda žiūrėti į ją; jo veidas sustingsta, balsas skamba vėl monotoniškai, blankiai, tarytum kalba eitų ne apie jį, o apie pašalinį žmogų, – tik taip jis gali pasakoti*) Prieš numirštant mamai, aš negėriau beveik dvejus metus. Net alaus į burną neėmiau. Garbės žodis. Aš būčiau ir daugiau ištvėręs. Dėl jos. Visus kitus jau buvau praradęs. Senis mirė. Brolis vedė, jam gimė vaikas, jis gyveno savo gyvenimu. Mama jį prarado. Jai likau vienas aš. Ji visada kankinosi, kai aš gerdavau. Štai aš ir mečiau. Ir net apsidžiaugiau. Dėl jos. Juk ji buvo man viskas, kas brangu pasaulyje. Juk aš ją mylėjau. (*Pauzė*) Dabar niekas tuo nepatikės... Bet aš ją mylėjau.

DŽOZI (*Švelniai*). Aš žinau, kad tu ją mylėjai.

TAIRONAS. Mudu nuvykome į Vakarų pakrantę, norėjome parduoti namą, kurį senis pirkė prieš daug metų. Ir staiga ji susirgo. Diena iš dienos su jos sveikata blogėjo. Ji neteko sąmonės. Smegenų vėžys. Gydytojai pasakė, kad vilties nebėra. Turbūt nebeatsipeikės. Aš visai pamišau. Negalėjau pakęsti minties, kad ją prarasiu. Mane vėl ėmė masinti buteliukas. Aš pasigėriau ir paskui visą laiką gėriau. Ir čia aš panorau, kad jai nebegrįžtų sąmonė, – bijojau, kad pamatys, jog girtauju. Aš guodžiau save, kad gi vis tiek nesužinos. Ir ji nesužinojo. (*Patylėjęs, tyčiodamasis iš savęs*) Meluoji! Vėl save apgaudinėji. Tu puikiai žinai, kad prieš mirtį ji tave pažino. Mama pamatė, kad aš girtas. Ir užsimerkė, kad nematytų. Ji troško numirti! (*Atsimerkia ir žvelgia į erdvę, tarytum matytų mėnesienoje tą sceną prie mirštančios motinos guolio*)

DŽOZI (*Ramina*). Š-š-š. Tau tik pasivaideno, tu gi jauteisi kaltas...

TAIRONAS (*Vėl negirdi, vėl užsimerkia*). Paskui aš taip ėmiau gerti, kad praradau bet kokį supratimą. Bet dariau viską, ko reikėjo, ir niekas neatspėjo, kad aš girtas... (*Pauzė*) Aš vis tiek neužmiršiu – laidotuvių biuras, jos kūnas karste, su padažytu veidu. Aš vos pažinau. Ji gulėjo tokia jauna, tokia graži, beveik nepažįstama. Svetima. Ir aš jai buvau svetimas. Tokia šalta ir abejinga. Daugiau aš jai neberūpėjau. Galų gale ji išsilaisvino. Išsilaisvino nuo rūpesčių. Nuo skausmų. Nuo manęs. Aš žiūrėjau į ją ir kažkas su manimi atsitiko. Aš supratau, kad nieko nejaučiu. Žinojau, kad turėčiau kentėti, bet nieko nejaučiau. Tarytum ir aš būčiau numiręs. Aš žinojau, kad turėčiau verkti. Net girtos ašaros būtų geriau, negu nieko. Bet aš negalėjau verkti. Aš keikiau save: „Niekše, čia gi tavo mama. Tu ją mylėjai, o ji numirė. Ji pasišalino nuo tavęs visiems laikams ir niekada, niekada nebegrįš...“ Bet viskas buvo veltui. Aš bandžiau save perkalbėti. „Ji gi numirė. Jai dabar gerai, tu jos daugiau nebeįskaudinsi. Galų gale ji tavimi atsikratė. Dėl dievo, atsikabink nuo jos dabar. Palik ją

ramybėje.“ *(Patylėjęs. Šaiposi iš savęs)* Bet aplinkui buvo žmonės, ir aš žinojau, kad jie kai ko iš manęs laukia. Pajacas lieka pajacu. Štai aš ir suvaidinau melodramą. Suklupau, uždengiau rankomis veidą, išspaudžiau iš savęs dejones ir surikau: „Mama! Mama! Mano brangioji mama!“ *(Atsimerkia; žiūrėdamas į erdvę, skausmingai juokiasi)*

DŽOZI *(Pasibaisėjusi)*. Džimai! Nereikia! Viskas praėjo. Tu pakankamai save nubaudei!

TAIRONAS *(Vėl užsimerkęs)*. Reikėjo atvežti jos kūną čia ir palaidoti greta senio. Aš paėmiau kupė ir užsidariau su dėže viskio. Ji važiavo gulėdama savo karste bagažo vagone. Aš gėriau, gėriau, o vis tiek negalėjau to užmiršti.

DŽOZI. Nutilk, dėl dievo, aš nenoriu to girdėti!

TAIRONAS *(Po pauzės, dusliai)*. Na, tai ir viskas. O paskui aš buvau toks girtas, kad net nenuėjau į jos laidotuves.

DŽOZI. Ak!

Džozis nejučiom atšlyja nuo jo. Pajutęs tai, Taironas lėtai atsigręžia.

TAIRONAS *(Dusliai)*. Šlykštiesi, taip? *(Vėl gūžteli pečiais)* Atleisk. Aš kvailys. Nereikėjo tau viso to pasakoti.

DŽOZI *(Jos siaubas pavirsta gailėsčiu, noru apginti jį; ji vėl prislenka prie jo; neryžtingai)*. Nereikia, Džimai, nekalbėk taip. Tas netiesa. *(Deda ranką jam ant peties)*

TAIRONAS *(Neklausydamas jos)*. O ji būtų supratusi ir atleidusi. Jis visada man atleisdavo. Ji buvo tokia paprasta, gera, tokios tyros širdies. Ir ji buvo graži. Tu širdimi esi į ją panaši. Todėl aš tau ir papasakojau. Aš tikėjausi... *(Jo veido išraiška ūmai pasikeičia; jis žvelgia pašaipiai ir ciniškai)* Vadinasi, apsirikau. Nesąmonė! Užmiršk. Man metas eiti. Vemt verčia tas tavo idiotiškas mėnulis, Džozis. Jis – kaip epitafija praeičiai. *(Ironiškai deklamuoja)*

Mėnulis vieną klaidą daro:

Prie žemės per arti priėjęs,

Iš proto žmones jis išvaro.

(Išsitiesia) Aš dar spėsiu į paskutinį tramvajų. Kokia nors smuklė mieste, turbūt, dar atidaryta, ir ten kvatoja girtuokliai. Man reikia juoko. *(Bando atsistoti)*

DŽOZI *(Apkabinusi jį, jėga sulaiko)*. Ne! Tu neisi! Aš neleisiu! *(Atlošus jį prie savęs, švelniai)* Ji viską atleido, girdi? Ji viską suprato ir atleido.

TAIRONAS *(Jo galva vėl nusvyra ant jos peties, paprastai)*. Ačiū, Džozis. Aš žinojau...

DŽOZI *(Liūdnai ir švelniai, kaip motina, palinkusi prie jo)*. Štai taip. Nekamuok savęs, mielasai. *(Žiūri į jį ir guodžia, kaip vaiką)* Patylėk, užmik. Irgi, mat, norėjai, pabėgti, kai naktis, kurią tau prižadėjau, dar tik prasidėjo – mūsų naktis, nepanaši į visas kitas, naktis prieš aušrą, kuri neišbrėkš už murzino lango, o išauš giedrame danguje, žadėdama ramybę ir taiką iškankintai sielai. *(Bejėgiškai šypsodama)* Tik paklausyk, Džimai! Na, juo aš ne poetė? Kas galėjo pagalvoti? *(Pauzė)* Ko tik meilė su žmogumi nepadarė!

Pauzė. Džozis žiūri į Taironą. Jo akys užmerkotos, o mėnesienos apšviestas veidas atrodo pablyškęs ir iškankintas. Veidas alsuoja begaline ramybe – mirties ramybe. Džozis išsigęsta. Paskui supranta.

(Pašnibždomis) Miega. (Švelniu, liūliuojančiu balsu, lyg niūniuodama lopšinę) Štai šitaip, šitaip. Mik, užmik, mielasai. (Beviltiškai) Ak, Džimai, nejaugi net mano meilė tavęs neišgelbės? Jei tik tu panorėtum... (Purto galvą) Ne. To nebus. (Nusisuka nuo jo ir žiūri į dangų. Jos veidas pavargęs, sukrėstas ir sielvartingas)

UŽDANGA

KETVIRTAS VEIKSMAS

Trečiojo veiksmo scenovaizdis. Aušta. Kairėje, rytuose, pasirodo pirmieji, vos pastebimi spinduliai, skelbiantieji aušrą. DŽOZI vis dar sėdi ant laiptelių, apkabinusi TAIRONĄ – atrodo, kad ji nepajudėjo. Jis vis dar miega, padėjęs galvą jai ant krūtinės. Jo veidas iškankintas ir suakmenėjęs, ir numirėlio kaukė. Džozis pavargo ir, nepaisant visos savo ištvermės, vos sėdi. Ši pora blyškioje brėkštančios dienos šviesoje atrodo kaip reta tragiškai – galinga sielvarto kupina moteris laiko glėbyje pagyvenusį girtuoklį, tarytum jis – sergantis vaikas. Kairėje iš daržinės pasirodo HOGENAS. Jis ant pirštų galų sėlina prie namo kampo. Jis apkibęs šiengaliais, jo veidas išpurtes, bet mažos kiauliškos akutės žvelgia dėmesingai ir blaiviai. Iškišęs galvą už kampo, jis išvysta sėdinčią ant laiptelių porą ir ilgai stebi Džozį veidą.

DŽOZI (*Pusbalsiu, niūriai*). Nesislapstyk. Girdėjau, kaip sėlinai.

Su nusikaltusia išraiška veide Hogenas išeina iš už kampo. Džozis kalba tyliai, tačiau valdingai.

Prieik arčiau, tik tylutėliai.

Hogenas nedrąsiai paklūsta ir prieina prie akmens, įdėmiai stebėdamas dukrą: jis jaučia savo kalnę ir yra giliai nelaimingas. Džozis tęsia tuo pačiu tonu, nežiūrėdama į jį.

Kalbėk tyliai. Nenoriu jo žadinti... (*Mįslingai*) Kol neišaušo.

HOGENAS (*Neramiai*). Ką? (*Nutaria, kad geriau neklausinėti; pakrato Tairono veidą; nejuociom krūpteli ir susijaudinęs, išsigandęs šnabžda*) Viešpatie, miega kaip lavonas?

DŽOZI (*Keistu balsu*). O kaip gi? Jis ir yra lavonas.

HOGENAS. Numirė?

DŽOZI. Netaušk niekų. Matai, kad kvėpuoja. Miega kaip lavonas. Nestovėk akis išsproginęs. Sėsk.

Hogenas klusniai sėda ant akmens. Jo veide – kalta išraiška. Jis bijo to, kas dabar įvyks. Tyla. Džozis nežiūri į jį. Galų gale su kartėliu klausia.

Na, kur gi tie tavo liudininkai?

HOGENAS (*Kaltai*). Liudininkai? (*Išspaudęs šypseną*) Ak, viešpatie! Vieni juokai išėjo, ir gana... Taip nusilakiau smuklėje, kad visai užmiršau, ką sugalvojom, vargais negalais atsirioglinau iki namų ir užmigau daržinėje.

DŽOZI (*Jos veido išraiška tampa dar atšiauresnė*). Meluoji.

HOGENAS. Nemeluoj. Aš ką tik pabudau. Matai, šiene išsivoliojau. Štai įrodymas, kad nemeluoj.

DŽOZI. Aš ne apie tai kalbu, ir tu tą žinai. (*Su karčiu priekaištu*) Vadinasi, ką tik pabudai. Taip? Ir atėjai pasižiūrėti, ar išdegė tavo gudrybė.

HOGENAS (*Kaltai*). Nesuprantu, apie ką kalbi.

DŽOZI. Gana meluoti, tėve. Šį kartą persūdei.

Hogenas nori pasiteisinti, bet nuo jos žvilgsnio sutrinka ir nutyla. Pauzė.

HOGENAS (*Neištvėręs, murma*). Jei net ir būčiau atvedęs liudininkus, ką jie čia būtų pamatę...

DŽOZI. Nieko. Čia tai tiesa. Nieko. Visai nieko. *(Keistai šypsosi)* Neskaitant didžio stebuklo, kuriuo nei jie, nei tu vis tiek nepatikės.

HOGENAS. Kokio stebuklo?

DŽOZI. Jie pamatytų nekaltą mergaitę, kuri naktį pagimdė negyvą vaiką. Ar čia ne stebuklą stebuklas?

HOGENAS *(Neramiai)*. Liaukis pliaukšti nesąmones. Man nugara pagaugais eina. *(Bando paversti viską juokais)* Ar tu – mergaitė? Čia tai tikrai stebuklai! *(Bando sukikenti)*

DŽOZI. Pasakiau – gana meluoti, tėve.

HOGENAS. Ar aš meluoju?

Hogenas nutyla ir neramiai stebi jos veidą. Džozi tyli, lyg pamiršus, kad jis greta. Jos akys nukreiptos į mirgančią mėlyną šviesą.

DŽOZI *(Sau)*. Greit pasaulį užlies grožis, ir aš galėsiu jį pažadinti.

HOGENAS *(Nebepajėgdamas sulaikyti nerimo)*. Džozi, paukšte! Dėl viso, kas šventa, pasakyk, kas tau nutiko?

DŽOZI *(Jos veide vėl atsiranda atšiauri ir pilna kartėlio išraiška)*. Aš gi tau sakiau. Nieko.

HOGENAS. Nieko? Kad tu matytum, koks tavo veidas...

DŽOZI. Kokia moteris neliūdi, kai miršta žmogus, kurį ji mylėjo?

HOGENAS *(Kankinasi)*. Liaukis kalbėjus, lyg būtum proto netekus! *(Garsiau, kerštingai)* Klausyk! Jei Džimas Taironas tave nuskriaudė...

Taironas sujuda per miegus, sudejuoja, priglaukęs veidą prie jos krūtinės, lyg ieškodamas pagalvos. Džozi žiūri į jį ir dar tvirčiau apkabina.

DŽOZI *(Tyliai, liūliuodama jį)*. Tyliau, tyliau, mielasai... Pailsėk dar truputėlį. *(Piktai pasisuka tėvo pusėn, pašnibždom)* Sakau gi, tyliau! Nedrįsk jo žadinti! *(Patylėjusi, ramiai)* Jis manęs nenuskriaudė. Aš pati kalta. Maniau, kad dar yra viltis. Nežinojau, kad jis jau miręs, kad šita vėlė paklydėlė atėjo pas mane, atgailaudama ir ieškodama ramybės, bent vienai nakčiai...

HOGENAS. Džozi! Nutilk!

DŽOZI *(Patylėjus, dusliai)*. Jis už jokių pinigų manęs nenuskriaustų. Tu tą žinai. *(Pašaipiai)* Argi jis nesakė, kad aš jam – graži ir kad jis mane myli... kaip moka. *(Paprastai)* Tiesiog jis pasigėrė ir jam užėjo keistas noras – užmigti taip, kaip dabar miega. *(Dirbtinai šiurkščiai)* Ačiū dievui, naktis pagaliau baigėsi. Aš vos gyva iš nuovargio. Jis manęs ir nemanė skriausti...

HOGENAS. Neapgaudinėk manęs. Aš...

DŽOZI *(Jos veidas pilnas kartėlio, rūščiai)*. Tavęs neapgaudinėti? Tu gi pats mane apgavai, norėjai per mane paglemžti savo riebiom letenom pinigų, kuriuos jis turi gauti!

HOGENAS. Netiesa! Prisiekiu visais šventaisiais...

DŽOZI. Tu gali prisiekti net šventraščiu, o paskui jį pavogti! *(Rūščiai)* Aš tave pašaukiau ne tam, kad kištumeisi į svetimus reikalus. Aš tave pašaukiau tam, kad pasakyčiau: visos tavo melagystės man pasidarė aiškios. Norėjai mane priversti... *(Neduodama jam kalbėti)* Nutilk! Tu net nebuvai girtas. Tu tik vaizdavai girtą!

HOGENAS (*Tyliai*). Šitą pripažįstu. Bet išgėriau daug ir galvoj užė, kitaip nebūčiau pradėjęs svajoti, kaip paskutinis mulkis...

DŽOZI (*Su karčia šypsena*). Tu – svajoti? Turi gi vieny vieną svajonę: paglemžti kuo daugiau tų prakeiktų pinigų – tau nuspjauti į tai, kaip juos įsigijai, ką apiplėšei, kam atnešei sielvarto!

HOGENAS (*Giliai įžeistas, maldaudamas*). Džoz!

DŽOZI. Užsičiaupk! (*Gaižiai*) Žinau gi, kad sugalvojai naują melagystę ir naujus atsikalbinėjimus. Tam tau pakanka ir proto, ir gudrumo, bet gali nesistengti. Daugiau manęs neapmausi. Per daug dažnai mane apgaudinėjai.

Hogenas išsigandęs dėbteli į ją, tarytum pagaliau įvyko tas, ko jis seniai bijojo. Džozis rūščiai tęsia.

Sumelavai, kad Džimas parduoda fermą. Tu gi žinojai, kad jis juokauja. Žinojai, kad jis po kelių dienų gaus palikimą ir išvažiuos į Niujorką. Tau rūpėjo kuo greičiau ką nors sugalvoti, kad tik nepabėgtų jo pinigėliai.

HOGENAS (*Gailiu balsu*). Netiesa, visai ne todėl...

DŽOZI. Pamatei, kaip aš įsižeidžiau, kad jis laiku neatėjo, ir tuo pasinaudojai. Supratai, kad aš jį myliu, ir tuo pasinaudojai. Pasinaudojai viskuo, ką apie mane žinojai... O, sumanumo tau netrūko! Gali didžiulotis... Žinojai, kad Džimas man pasakys, kiek primelavai apie fermą, bet šaukštai jau bus po pietų. Privertei mane jį pakviesti, paskui nugirdyti, pačiai nusigerti, kad prarasčiau visą gėdą... Nesakyk, kad visko nebuvai numatęs, tu gi gudrus kaip žaltys! Kodėl gi jam manęs nevesti – taip tu galvojai. Jo gi čia varu nesulaikysi. Grįš į savo didmiestį, tiek jį ir tematysi. O pinigai yra pinigai, ir kai jis galutinai save pražudys, aš tapsiu jo teisėta našle ir gausiu viską, ko nespės pragerti.

HOGENAS (*Gailiu balsu*). Netiesa, visai ne taip galvojau...

DŽOZI. Nusibodo man su tavimi kalbėti. Viskas baigta. Štai ką tau pasakysiu, tėve: šiandien aš išeinu, kaip išėjo mano broliai. Gyvenk sau vienas ir sukčiauk, kiek širdis geidžia.

HOGENAS (*Patylėjęs, lėtai*). Žinojau, kad supykysi, bet tikėjaisi, kad būsi laiminga, ir tau bus vis tiek, koku būdu...

DŽOZI (*Tarytum neišgirdusi, žiūri į dangų, kur jau įsiliepsnojo aušra*). Ačiū dievui, štai ir saulė patekėjo rytuose. Laikas. (*Hogenui*) Eik į kambarį ir pasėdėk, kol jis neišeis.

HOGENAS gailiai bando kažką pasakyti, bet nutyla, ant pirštų galų užlipa laipteliais ir patyliukais uždaro duris. Džozis žiūri į Taironą. Jos veidą sušvelnina motiniški jausmai.

(*Liūdnai*) Man taip gaila grąžinti tave į gyvenimą, mažyti... Tu juk norėtum numirti miegodamas, tiesa? (*Lengvai jį papurto*) Pabusk, Džimai!

Taironas nepabusdamas sudejuoja ir tik tvirčiau prie jos prisiglaudžia. Ji stebi jo veidą.

Viešpatie, leisk jam užmiršti. Daugiau aš nieko tavęs neprašau. (*Stipriau jį papurto*) Džimai! Pabuskite, girdite? Jau laikas.

TAIRONAS (*Lėtai, neatsimerkdamas, bunda; sumurma*). Kokių velnių? (*Pajutęs arti moters kūną, ciniškai*) Ką, vėl? Kaip visada? Kas esi, vaikelis? (*Iržliai*) Kokių velnių mane žadini? Kiek valandų?

DŽOZI. Jau išaušo.

TAIRONAS (*Vis dar neatsimerkdamas*). Išaušo? (*Mieguistu balsu deklamuoja*)

Aistra pasišlykštėjimu pavirto,

Kada išbrėško rūškana aušra.

(Susiraukęs) Visos aušros pilkos. Miegok, vaikeli ir leisk man miegoti. *(Vėl užmiega)*

DŽOZI *(Susijaudinusi)*. Šita aušra visai ne pilka, Džimai. Ji nepanaši į kitas... *(Mato, kad Taironas miega; su kartėliu)* Viską užmiršo. Net skirtumo nepastebėjo. *(Atstumia jį ir šiurkščiai papurto)* Pabusk, dėl dievo! Aš jau nebegaliu...

TAIRONAS *(Vis dar nepabusdamas)*. Ei! Netriukšmauk, vaikeli! Ką? *(Pabudęs, mirksi, nuvydamas sapnus. Nustebęs)* Džozi?

DŽOZI *(Vis dar su kartėliu)*. Taip, ta pati, o tu manei, kad kokia kekšė. *(Purto jį)* Nagi, atsistokite, nes ko gero vėl užmigsite.

Taironas sunkiai pakyla, vis dar apsvaigęs nuo miego. Jo kūnas nutirpo. Džozi, nugalėjusi savo nuoskaudą, kalba su juo bičiuliškai, kaip paprastai, tačiau visą laiką stebi, ar jis atsimena, kas įvyko naktį.

Turbūt rankos ir kojos nutirpo, ir nenuostabu! Galiu jus nuraminti. Man dar blogiau, juk aš jus laikiau. *(Rąžosi, trina nutirpusias rankas, juokingai krenkščia)* Viešpatie mieliausias, aš visai sugriuvau. Ko gero, taip ir neatsipeikėsiu. *(Dėbtelėjusi į jį)* Atrodo, kad jūs nežinote, kaip čia patekote. Ko gero, nieko neatsimenate?

TAIRONAS *(Atsargiai judina rankas ir kojas, mieguistu balsu)*. Nežinau. Leiskite atsipeikėti.

DŽOZI. Jums reikia išgerti. *(Ima butelį ir taurę, įpila jam)* Imkite.

TAIRONAS. *(Klusniai ima taurę)* Ačiū. *(Sėda ant akmens, abejingai laikydamas taurę)*

DŽOZI *(Stebėdama jį)*. Išgerkite, kol vėl neužmigote.

TAIRONAS. Ne, aš jau pabudau. Juokai! Ko gero visai netraukia gerti. Užtat galva sunki, kas teisybė, tas teisybė. Bet šleikštulys dar neužėjo. Kol kas.

DŽOZI. Na ir gerai.

TAIRONAS. Šįryt, nuostabiai maloniai, laimingai jaučiuosi, lyg būčiau kietai miegojęs ir net nesapnavęs blogų sapnų.

DŽOZI. Taip ir buvo. Kas gali tą žinoti, jei ne aš? Juk aš vaikiau nuo jūsų blogus sapnus.

TAIRONAS. Vadinasi, jūs... *(Staiga)* Palaukite. Dabar atsimenu, kad sėdėjau vieni vienas smuklėje prie stalo ir staiga beprotiškai panorau ateiti čia ir užmigti, padėjęs jums galvą... Štai kodėl jūs buvote man apkabinus, kai pabudau! *(Susigėdęs)* Ir jūs man leidot? Jūs iš proto išsikraustėte, Džozi!

DŽOZI. Aš nieko neturėjau prieš...

TAIRONAS. Jūs turbūt pastebėjote, kad aš buvau gerokai nusitvojęs.

DŽOZI. Kaip nepastebėsi. Jūs visai buvote girtas.

TAIRONAS. Tai kodėl manęs neišvijote?

DŽOZI. O kam? Aš apsidžiaugiau, kad atėjote.

TAIRONAS. Viešpatie brangus, kiek gi laiko aš taip ant jūsų kybojau?

DŽOZI. Tik porą valandų.

TAIRONAS. Dėl dievo, atleisk, bet jūs ir pati kalta.

DŽOZI. Et, liaukitės atsiprašinėti! Aš apsidžiaugiau, kad pasitaikė proga nemiegoti, kad galėjau pasigrožėti mėnesiena.

TAIRONAS. Taip, atsimenu, naktis buvo graži.

DŽOZI. Tikrai? Jums patiko sėdėti kartu su manimi, kai dar nebuvo užsnūdęs.

TAIRONAS. O aš ilgai nemiegojau?

DŽOZI. Neilgai. Gerą pusvalandį.

TAIRONAS. Aš turbūt jums įkyrėjau iki gyvo kaulo savo girtais tauškalais?

DŽOZI. Nelabai... Truputį. Kai jūs apsvaigote, jūs visą laiką kliedėjote, kad aš esu gražuolė.

TAIRONAS (*Rimtai*). Aš neklidėjau, Džozai. Jūs tikrai buvote graži ir dabar jūs graži. Ir visada būsite graži.

DŽOZI. Na ir žviturus gi jūs esate, Džimai! Jūs apie kiekvieną galite taip pasakyti. Net apie mane, o juk atrodau dabar, paryčiais, kaip kaliausė! Ko gero net Paskutiniame teisme jūs neprarasite noro šaipytis!

TAIRONAS (*Nekantriai*). Jūs puikiai žinote, kad aš nejuokauju. Ne tokia jau esate kvaila.

DŽOZI (*Pašaipiai*). Gerai, jau, gerai, aš – graži ir jūs mane mylite, kaip mokate.

TAIRONAS. Ak, „kaip moku“? Aš ar deklamavau eilėraščius? To jūs turbūt negalėjote išverti.

DŽOZI. Visai ne. Man patiko. Ypač apie nuostabias naktis ir mėnesieną.

TAIRONAS. Na, tą nors galima atleisti. Naktis iš tikrųjų buvo nepaprasta. Aš niekada jos neužmiršiu.

DŽOZI. Ačiū, Džimai.

TAIRONAS. O kokias dar nesąmones aš pliauščiau, – tikriau sakant, ne aš, o degtinė manyje?

DŽOZI. Nieko baisaus. Daugiau tylėjote, sėdėjote nusiminęs, tarytum užsimiršęs. Lyg būtumėt apsvaigę nuo mėnesienos, ne tik nuo viskio.

TAIRONAS. Pamenu, smuklėje man buvo taip linksma, mudu su Filu gėrėme, o paskui staiga, be jokios priežasties, linksmybė praėjo ir aš pasidariau liūdnesnis negu dešimt Hamletų. (*Patylėjęs*). Tikiuosi, aš jums nepasakojau graudžios savo gyvenimo istorijos?

DŽOZI. Ne, ne... Jūs tik sakėte, jog norite, kad šita naktis su manimi būtų nepanaši į visas kitas naktis, praleistas su moterimis...

TAIRONAS (*Pasišlykštėdamas*). Neduok dieve atsiminti tas šliundras! (*Su gilia padėka*). Patikėkite, Džozai, čia buvo visai kitas dalykas. Gal aš daug ko ir neatsimenu, bet jaučiu, kad su jumis viskasėjo kitaip. Ir pagirios ne tokios kaip visada, nėra to slegiančio pasišlykštėjimo, žmogus nesigaili, kad nenumirei bemiegodamas, nebijai, kad teks atsakyti už tą, ką kalbėjai ir darei naktį.

DŽOZI. Už naktį jums nėra ko gėdytis. Duodu jums žodį.

TAIRONAS (*Lyg neišgirdęs, lėtai*). Sunku pasakyti, ką dabar jaučiu. Su manimi kažkas darosi. Lyg būčiau susitaikęs su savimi ir tuo prakeiktu savo gyvenimu... lyg visos nuodėmės man būtų

atleistos... (*Jam pasidaro nepatogu, tęsia ciniškai*) Atleiskite už kvailą kliedesį, jums turbūt aišku, ką noriu pasakyti!

DŽOZI (*Susijaudinusi*). Taip, aš irgi džiaugiuosi, kad jūs tą pajutote. (*Pauzė*) Jūs sakėte, kad per dažnai matydavote pilką apyaušrį už murzino neplauto lango, o greta beveik nepažįstamą mergą.

TAIRONAS (*Jį sukrėtė šiurpas*). Pabijokite dievo! Nepriminkite man to nors dabar! Nereikia gadinti man šitos aušros!

Pauzė. Džozis įtemptai stebi jį. Taironas lėtai pasuka veidą į rytus, kur dangus jau žėruoja visomis nepaprastai gražaus saulėtekio varšomis. Taironas nenuleidžia nuo aušros akių, giliai alsuodamas ryto oru. Jis labai susijaudinęs, nors tučtuojau sutrinka ir bando viską paversti juokais.

(*Ciniškai*). Dievulis nepagailėjo lėšų dekoracijoms. Bet teatre tą daro geriau. Uždanga pakyla. Ketvirtasis veiksmas.

Džozis veidas suakmenėja nuo įžeidimo; Taironas piktai pasitaiso.

Velniai mane griebtų! Kam aš vaidinu! (*Nuoširdžiai susijaudinęs*) Viešpatie, kaip čia gražu, Džozii! Aš... aš niekada to nepamiršiu... visko, kas buvo tarp mūsų.

DŽOZI (*Jos veidas nušvinta, paprastai*). Aš džiaugiuosi, Džimai. Aš tikėjausi, kad jūs išvysite visą šitą grožį... aš net sau pasakiau: tai bus geras ženklas...

TAIRONAS (*Nenuleisdamas akių nuo tekančios saulės; automatiškai*). Koks ženklas?

DŽOZI. Nežinau. Ženklas, kad man... nesvarbu! Užmiršau. (*Pakeičia kalbą*) Tik jūs nepagalvokite, kad jus pažadinau gėrėtis saulėtekiu. Čia gi kaimas, man laikas liuobti. (*Atsistoja, pasiražo; jos draugiškuose žodžiuose jaučiasi kylanti įtampa*) Čia ir jums užuomina, Džimi. Neturiu laiko su jumis kalbėtis. Būkite geras, eikite į savo smuklę. Aš žinau, jūs suprasite, kodėl jus išveju. Negalvokite, kad man nusibodo jūsų draugija. (*Prisiverčia nusišypsoti*)

TAIRONAS (*Atsistoja*). Suprantu. (*Patylėjęs, su kalta išraiška, greitai*) Vienas klausimas... Jūs tikrai žinote, kad naktį aš nieko blogo sau neleidau?

DŽOZI. Nieko blogo. Atsakinėjote juokais į juokus, kaip mudu įpratę. Štai ir viskas.

TAIRONAS. Garbė dievui! Aš niekad to sau nedovanočiau... Nebūčiau jūsų klausęs, jei nežinočiau, kad girtas galiu iškrėsti dievai žino ką. (*Atsimena, kad laiko rankoje taurę su viskiu*) Ką gi, dabar, ko gero, ir išgersiu. Smuklėje kartais visą amžinybę nepaduoda. (*Geria; maloniai nustebęs*) Po šimts pypkių! Čia gi ne tie nuodai, kuriais mane girdo Filas. Tikrų tikriausias viskis! Iš kur?.. (*Ūmai jis viską atsimena, ir Džozis taip pat mato, kad jis viską atsiminė; jo veide – gėda, kančia ir kaltė; jis nejučiomis išmeta taurę, pasišlykštedamas gėralu, grąžinusi jam atmintį. Jis jaučia, kad Džozis jį stebi, ir beviltiškai stengiasi, kad balsas ir veidas jo neišduotų*) Tikras viskis... Dabar atsimenu: jūs sakėte, kad Filas gavo jį iš Tomo Lomberdo. Tai aš eisiu, netrukdysiu jums dirbti. Iki greito pasimatymo, Džozii! (*Apsisuka, nori išeiti*)

DŽOZI (*Pasibaisėjusi*). Ne! Nereikia! Nedrįskite taip išeiti! Mes gi greitai nepasimatysime! Mes niekada daugiau nepasimatysime, ir tuo geriau mums abiem, bet aš neištversiu, jei jums bus gėda, kad troškote mano meilės. Aš juk taip didžiuojuosi, kad galėjau jums ją duoti. (*Nusišypsos*) Aš tikėjausi, jūsų labui, kad jūs viską užmiršote, bet jei tai nepavyko, atsiminkite, kad mano meilė nors trumpam jus nuramino.

TAIRONAS (*Žiūri į ją, nenuleisdamas akių; jo širdyje vyksta kova; murma trūkčiojančiu balsu*). Nežinau, apie ką jūs šnekat, nieko neatsimenu...

DŽOZI (*Liūdnai*). Gerai, Džimai. Tada ir aš nieko nepamenu. Sudie, ir būkite laimingas. (*Pasisuka ir eina namo*)

TAIRONAS (*Trūkčiojančiu balsu*). Palaukite! Džozai! (*Prisiartina prie jos*) Aš jums sumelavau. Aš esu niekšas. Atleiskite man, dėl dievo meilės. Aš nieko neužmiršau. Ir aš džiaugiuosi, kad atsimenu. Aš niekad neužmiršiu, kad jūs mane mylėjote. (*Bučiuoja ją*) Niekada! Ar girdite, niekada! Ir aš jus mylėsiu, kol gyvas. (*Vėl ją bučiuoja*) Sudie ir duok dieve jums laimės!

Pasisuka ir greitai, neatsigręždamas, tolsta keliuku. Ji stovi ir žiūri įkandin, paskui uždengia delnais veidą, panarina galvą ir pravirksta. Iš jos kambario išeina HOGENAS, jis atsistoja ant viršutinio laiptelio. Jis žiūri į nueinantį TAIRONĄ, jo veidas alsuoja pykčiu ir kartėliu.

DŽOZI (*Pajutusi, kad atėjo tėvas, nustoja verkusi ir pakelia galvą; dusliai*). Palauk truputėlį, tuojau išvirsiu pusryčius.

HOGENAS. Velniop pusryčius! Ar aš kiaulė, kad galvočiau apie jovalą? (*Maldaudamas*) Paklausk, dukrele. Viskas, ką sakei apie melagystes ir apgavystes – tiesa. Bet esmė buvo visai ne jo piniguose. Aš gi mačiau, kad čia paskutinė galimybė, vienintelė galimybė judu suvesti, nutraukti tuos kvailus juokus ir parodyti abiem, kad mylite vienas kitą. Aš norėjau tau laimės – vis tiek kaip, bet kokių keliu, koks man skirtumas, kaip aš tos laimės pasiekčiau? Aš norėjau ir jį išgelbėti, žinojau, kad tik tavo meilė jį gali išgelbėti... Jo žodžiai apie tavo širdį man suteikė vilties... O jei ir galvojau apie jo pinigus, tai tik greta viso kito, ir kas čia blogo, kad troškau tau pasiturinčio, ramaus gyvenimo? Nejaugi tu jo neverta, nejaugi turi visą gyvenimą praleisti šitoje lūšnoje, smirdančioje fermoje ir tarnauti man? (*Patylėjęs, sielvartingai*) Nejaugi netiki, kad sakau teisybę? Nejaugi vis dar pyksti ant manęs!

DŽOZI (*Tebelydėdama žvilgsniu Taironą; švelniai*). Aš žinau, kad kalbi tiesą, tėve. Nepykstu ant tavęs. Nebijok, kad tave paliksiu. Aš tik dėl viso pikto tave pagąsdinau.

HOGENAS (*Nuolankiai, su padėka*). Ačiū, dukrele.

DŽOZI (*Priverčia save nusišypsoti*). Vadinasi tu, rudaplauki ožy, apgavike senas, nutarei vaidinti Kupidoną?

HOGENAS (*Jo veidas skaidrėja iš džiaugsmo; jis vėl išdrąsėja; pašaipiai*). Tai jau išgąsdinai, nėra ko sakyti. O aš jau buvau nutaręs pasiskandinti Harderio tvenkinį. Pasiguodžiau, kad tada tas išgama negalės net gurkšnelio išgerti, manęs neatsimindamas.

Bet Džozai jo negirdi. Jos mintys vėl sukasi apie tolstantį Taironą. Hogenas neramiai žvilgčioja į jos liūdną veidą.

(*Švelniai*) Nereikia, dukrele, nekankink savęs. (*Jai neišgirdus, jis griebiasi senojo, irzlaus, pikto tono*) Ką, galvoji iki vakaro čia dūsauti? Man pilvą traukia.

DŽOZI (*Švelniai*). Nepergyvenk dėl manęs, tėve. Viskas praėjo, užsimiršo. Ir man širdies nebeskauda. Man tik graudu.

HOGENAS. Dėl jo? (*Įtūžęs*) Kad jis kur prasmegtų, tas šunsnukis!..

DŽOZI (*Veriančiai sušunka*). Nedrįsk! Aš jį myliu.

HOGENAS (*Nuščiūva, bet jo veidas liūdnas ir labai pasenęs*). Aš ne apie tai. Aš gi žinai, kad jis nenorėjo tau blogo, kas bebūtų tarp jūsų nutikę. Aš ne jį keikiu. O visą tą prakeiktą gyvenimą... (*Piktai*). Ir dievas mato, kad jis to nusipelnė. (*Dukrai vis tebetylint, jis gailiai prideda*) O gal aš save prakeikiu už tai, kad esu nerangus apgavikas ir kvoštelėjęs senis...

DŽOZI (*Atsigręžia ir bando nusišypsoti*). Su tuo čia aš sutinku. (*Švelniai*) Neliūdėk, tėve. Man dabar nieko... mudu su tavimi neblogai gyvename. (*Vėl bando pajuokauti*) Kaip dievą myliu, tu mane amžiams nuo vyrų atbaidei. Su visais man atrods prėsku ir nuobodu gyventi.

HOGENAS (*Tuo pačiu tonu, piktai*). Taip, su manimi tau nuobodžiauti neteks! Tik pabandyk alkiu marinti, iš karto mano ranką pajusi. Čia jau gali būti rami!

DŽOZI (*Irgi vaidina*). Geriau man negrasink, senas siurbėle! Eik į kambarį, tuoj gausi ėsti, kad tu paspringtum!

HOGENAS. Štai čia jau kita kalba.

Hogenas per Džozį kambarėlyje eina į namus. Džozis prieina prie durų, paskui apsisuka, norėdama paskutinį kartą pažvelgti į kelią.

DŽOZI (*Jos veidas pilnas gailėsčio*). Duok dieve, kad tavo noras išsipildytų, mano meile, ir tu kuo greičiau užmigtum amžiams. Duok dieve tau pagaliau susitaikyti su savimi ir nurimti. (*Lėtai pasisuka ir eina namo*).

UŽDANGA